

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
İKTİSAT POLİTİKASI BİLİM DALI

TÜRKİYE’DE KREDİ GARANTİ FONU A. Ş.
KEFALETİ ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Esra BEZİRCİOĞLU

2501201975

Tez Danışmanı:
Prof. Dr. Cem SAATÇIOĞLU

İstanbul- 2022

ÖZ

Tüm dünya ekonomilerinde, küçük ve orta bütçeli işletmelerin gelişimine yardımcı olmak üzere en az bir tane destek kuruluşu bulunmaktadır. Ekonomik kriz ve buhran dönemlerinde bu kuruluşlara olan ihtiyaç artmakta olup, piyasayı canlandırmak üzere yeni destek ve politikalar geliştirmeleri beklenmektedir.

Türkiye’de de bu amaçla kurulan Kredi Garanti Fonu A. Ş. yaklaşık 30 yıldır işletmeleri desteklemeye devam etmektedir. Türkiye’nin Hazine ve Maliye Bakanlığı destekli tek kefalet kuruluşu olan KGF, iktisadi faaliyetlerin daraldığı buhran dönemlerinde geliştirdiği yeni kefalet projeleri ile piyasayı canlandırmaktadır. Ekonomik kriz ve buhran dönemlerinde Hazine tarafından KGF’ye sağlanan fonlar artırılmaktadır, bu sebeple KGF’nin bir iktisat politika aracı olarak kullanıldığını söylemek de mümkündür. Son dönemde otoritelerin eleştirilerine maruz kalan KGF, bilhassa pandemi döneminde, sadece 166 çalışanı ile çok kısa bir zaman zarfında piyasaya 200 milyar TL’ye yakın bir kefalet hacmi sağlamıştır.

KGF kefaletinin daha likit bir teminat olması sebebiyle bankaların kredi verme iştahını artırması, iktisadi faaliyetleri hızlandırması ve ekonomiye olumlu etki etmesi beklenmiştir. Bu beklentiler üzerine KGF kefaletinin, temel makro ekonomik göstergeler olan enflasyon ve işsizlik oranı üzerindeki etkilerini test etmek üzere bu çalışma hazırlanmıştır. KGF ve TÜİK web sitesinden alınan, 46 aylık veriler üzerinde yapılan eşbütünleşme ve VAR analizleri sonucunda KGF kefaleti ile enflasyon ve işsizlik oranları arasında bir ilişki tespit edilememiştir.

Anahtar Kelimeler: kredi, kefalet, KOBİ, destek, hazine

ABSTRACT

In all countries, there is one foundation to help small and medium budget businesses. The need for these foundations increases at times of economic crisis and depression and it is expected that there will be new support policies in the market.

Credit Guarantee Fund (CGF) was established for this purpose in Turkey, and it has continued to support businesses for nearly 30 years. CGF is Turkey's only credit guarantee institution supported by the Ministry of Treasury and Finance. In times of economic crisis and depression, the funds which are provided to CGF by the Ministry of Treasury and Finance are increased. For this reason, it can be possible to say that CGF is used as an economic policy instrument. Recently, authorities have been argued about CGF. However, during the pandemic period, with only 166 employees, it provided a guarantee volume of nearly 200 billion TL to the market in a very short time.

In fact, the CGF is a stonger collateral, it is expected that banks would increase their lending attitude and positive effect on the economy. For these expectations, this study was prepared to evaluate the effects of CGF guarantee on inflation and unemployment rate, which are the main macroeconomic indicators. Data were obtained from the CGF and TUIK websites. As a result of the cointegration and vector autoregression analyses which were constituted with 46-month data, no relationship was found between the CGF guarantee and inflation and unemployment rates.

Key words: credit, guarantee, SME's, support, treasury

ÖNSÖZ

İşletmelerin en temel sorunu olan finansmana erişim konusunda yaşadığı sıkıntıları çözmek adına kurulan Kredi Garanti Fonu A. Ş. kendi özkaynaklarından ve Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan sağladığı fonlar ile geliştirdiği projeler sayesinde iktisadi faaliyetlerin yavaşlamadan devam etmesine yardımcı olmaktadır. Ülkemizde, Hazine ve Maliye Bakanlığı destekli tek kefalet kuruluşu olan KGF ile ilgili yeterince kitap, tez, makale vb yayınlanmadığı görülmüş ve bu çalışmanın hazırlanmasına karar verilmiştir.

Hem ders dönemimde hem de bu çalışmanın tamamlanmasında değerli bilgi ve görüşlerini esirgemedi beni destekleyen sayın hocam Prof. Dr. Cem SAATÇİOĞLU'na,

Yardım ve hoşgörüsü ile bu çalışmaya katkıda bulunan çok sevgili mesai arkadaşlarıma,

Son olarak da hayatımın her alanında hiç tereddütsüz bana inanan, her zaman yüreklendiren çok kıymetli ailem ve arkadaşlarıma hayatımda oldukları için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Esra BEZİRCİOĞLU

İstanbul, 2022

İÇİNDEKİLER

ÖZ	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	iv
TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
GRAFİKLER LİSTESİ	viii
KISALTMALAR LİSTESİ	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KREDİ GARANTİ FONU A. Ş.'NİN GENEL ÇERÇEVESİ

1.1. Kredi Garanti Fonu A. Ş.	6
1.1.1. Kredi Garanti Fonu A. Ş.'nin Kuruluşu	8
1.1.2. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Ortaklık Yapısı.....	10
1.1.3. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Organizasyon Şeması.....	14
1.2. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Hakkında Yasal Düzenlemeler	17
1.3. Dünya'daki Kredi Garanti Fonu A. Ş. Örnekleri	19
1.3.1. Güney Kore.....	19
1.3.2. Japonya	20
1.3.3. Amerika Birleşik Devletleri	20
1.3.4. Almanya.....	21
1.3.5. Hollanda.....	21
1.3.6. Fransa	22
1.3.7. Birleşik Krallık.....	23
1.3.8. İtalya	24
1.4. Avrupa Garanti Kurumları Birliği ve Kredi Garanti Fonu A. Ş.....	24

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE KREDİ GARANTİ FONU A. Ş. KEFALETİ

2.1. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Fonları.....	31
2.1.1. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Özkaynakları.....	31
2.1.2. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kaynağı	34
2.1.3. Avrupa Yatırım Fonu ve Diğer Kaynaklar.....	36
2.2. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Kefaletine Başvuru	38
2.3. Kredi Garanti Fonu A. Ş. İşleyişi.....	40

2.3.1. Özkaynak Kefalet Taleplerinin İşleyişi.....	41
2.3.1.1. Portföy Limit Sistemi Özkaynak Kefalet İşleyişi	41
2.3.1.2. Portföy Garanti Sistemi Özkaynak Kefalet İşleyişi	44
2.3.2. Hazine Kaynaklı Kefalet Taleplerinin İşleyişi	45
2.4. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Projeleri	46
2.4.1. 2017- 2019 Arası Projeler	47
2.4.2. Pandemi Dönemi Projeleri	48
2.5. Kredi Garanti Fonu A. Ş.'nin Finans Sektöründeki Yeri.....	52

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE KREDİ GARANTİ FONU A. Ş. KEFALETİ ÜZERİNE EKONOMETRİK BİR UYGULAMA

3.1. Veri Seti	58
3.1.1. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Kefalet Riski (kef)	60
3.1.2. Enflasyon (enf).....	62
3.1.3. İşsizlik (unemp).....	65
3.2. Durağanlık Analizi: Birim Kök Testleri	67
3.2.1. Dickey Fuller Durağanlık Testi.....	67
3.2.2. Phillips Perron Durağanlık Testi	71
3.3. Eşbütünleşme Analizi	72
3.3.1. Engle Granger Eşbütünleşme Analizi	73
3.3.2. Johansen Eşbütünleşme Analizi	74
3.4. VAR Analizi	76
SONUÇ	81
KAYNAKÇA	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo 1.1 :	KGF Güncel Sermaye ve Ortaklık Yapısı.....	13
Tablo 1.2 :	AECM Üye Ülke ve Kuruluşlar.....	26
Tablo 2.1 :	Yıllar İtibariyle Değerlendirilen Özkaynak Talep Durumu.....	32
Tablo 2.2 :	Yıllar İtibariyle Değerlendirilen Hazine Kaynaklı Talep Durumu.....	35
Tablo 2.3 :	KGF'nin Kefalet Verdiği Kurumlar.....	40
Tablo 2.4 :	KGF Özkaynak Üst Kefalet Limitleri.....	43
Tablo 2.5 :	Takipteki Risk Bakiyeleri (Milyon TL).....	56
Tablo 3.1 :	Analizde Kullanılan Veriler.....	58
Tablo 3.2 :	Veri Setine İlişkin Betimleyici Bilgiler.....	59
Tablo 3.3 :	Dickey Fuller Test Sonuçları.....	69
Tablo 3.4 :	Phillips Perron Test Sonuçları.....	72
Tablo 3.5 :	Engle Granger Analiz Sonuçları.....	74
Tablo 3.6 :	Johansen Eşbütünleşme Testi Sonuçları.....	75
Tablo 3.7 :	VAR Gecikme Uzunluğu Belirleme Kriterleri.	77
Tablo 3.8 :	Granger Nedensellik Testi Sonuçları.....	78
Şekil 1.1 :	Organizasyon Şeması.....	15

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1.1 :	AECM ve KGF Risk Gelişimi ve Payı.....	28
Grafik 2.1 :	2010- 2020 Özkaynak Kefalet Talep Durumu.....	33
Grafik 2.2 :	Kullandırılan Hazine Kaynaklı Kefalet Tutarı (Milyon TL).....	36
Grafik 2.3 :	KGF Kefaletinin Sektörlere Göre Dağılımı.....	38
Grafik 2.4 :	2020 Yılı Bankacılık Sektörü Kredileri.....	53
Grafik 2.5 :	KGF Kefaleti ve KOBİ Kredileri.....	54
Grafik 2.6 :	Takipteki KOBİ Kredileri içinde KGF Riski.....	55
Grafik 3.1 :	KGF Kefalet Bakiyesi (Milyon TL).....	60
Grafik 3.2 :	TÜFE Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (Yüzde)	64
Grafik 3.3 :	İşsizlik Oranları (Yüzde).....	66
Grafik 3.4 :	KGF Kefalet Serisi Birinci Fark Grafiği.....	70
Grafik 3.5 :	Enflasyon Serisi Birinci Fark Grafiği.....	70
Grafik 3.6 :	İşsizlik Serisi Birinci Fark Grafiği.....	71
Grafik 3.7 :	KGF Kefalet Bakiyesi- Enflasyon Birim Kök Çemberi.....	79
Grafik 3.8 :	KGF Kefalet Bakiyesi- İşsizlik Birim Kök Çemberi.....	80

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ADF	: Genişletilmiş Dickey Fuller
AECM	: Avrupa Garanti Kurumları Birliği
AFC	: Japonya Tarım, Orman ve Balıkçılık Finans Kurumu
AIC:	: Akaike Bilgi Kriteri
AYF	: Avrupa Yatırım Fonu
BAKK	: Büyüyen Anadolu'ya Kredi Kolaylıkları
BBB	: British Business Bank plc
CESGAR	: İspanyol Karşılıklı Garanti Dernekleri Konfederasyonu
CIP	: Rekabet Edilebilirlik ve Yenilikçilik Programı
COSME	: İşletmelerin ve Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Rekabet Edebilirliği Programı
DF	: Dickey Fuller
EXIMBANK:	Türkiye İhracat Kredi Bankası A. Ş.
GSYİH	: Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
GTZ	: Alman Teknik İşbirliği Kurumu
HQIC	: Hannan ve Quinn bilgi kriteri
IMF	: Uluslararası Para Fonu
IPA	: Bölgesel Rekabet Edilebilirlik Operasyonel Programı
JASME	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler için Japonya Finans Kurumu
JFC	: Japonya Finans Kurumu
KGF	: Kredi Garanti Fonu A. Ş.
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MEKSA	: Mesleki Eğitim Ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı
NPL	: Tahsili gecikmiş kredi
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü

PGS	: Portföy Garanti Sistemi
PLS	: Portföy Limit Sistemi
PP	: Phillips Perron
RVO	: Netherlands Enterprise Agency
SBA	: U. S. Small Business Administration
SBIC	: Bayesian Bilgi Kriteri
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SOCAMA	: Societes De Caution Mutuelle Artisanales
TBB	: Türkiye Bankalar Birliği
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TESKOMB	: Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği
TL	: Türk Lirası
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TOSYÖV	: Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜFE	: Tüketici Fiyat Endeksi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TTGV	: Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
VDB	: Verband Deutscher Bürgschaftsbanken

GİRİŞ

Bir ekonominin temel yapıtaşı olan işletmelerin faaliyetlerini sürdürebilmesi, ülke ekonomilerinin gelişimi için büyük önem arz etmektedir. Faaliyetlerinin devamı için gerekli finansman sağlanması konusunda işletmelerin en büyük çözüm ortağı kredi kuruluşlarıdır. Bu kredi kuruluşları başta bankalar olmak üzere, finansal kiralama (leasing) ve faktöring şirketleri gibi finans kurumlarıdır. Bilindiği üzere kredi kuruluşları, işletmelere verdikleri krediler karşılığında çek, senet, gayrimenkul ipotegi, araç rehni, gemi ipotegi vb gibi bazı teminatlar isterler. Bilhassa faaliyetlerine yeni başlayan işletmelerin teminat üretebilme kapasiteleri oldukça sınırlıdır ve bu durum işletmelerin finansmana ulaşmasında bir engel teşkil etmektedir. Ayrıca da ekonominin daraldığı dönemlerde teminatların nakde dönme hızı düştüğünden dolayı bankaların kredi politikalarında görülen sıkılaşma sebebiyle işletmelerin finansmana erişimi bir hayli zorlaşmaktadır. Teminat üretemeyen işletmelerin finansman sorunu yaşamaması ve kriz, buhran ve daralma dönemlerinde kredi kuruluşlarının iştahının kesilmemesi, iktisadi faaliyetlerin yavaşlamaması için otoriteler bazı tedbirler alır. Bu tedbirlerden biri de kredi garanti kurumlarıdır.

Kredi garanti kurumları, krediyi veren ile riski paylaşarak ya da riskin tamamını üstlenerek, işletmelerin finansmana erişimine yardımcı olmak üzere kurulmuşlardır. Kredi garanti kurumları, kredinin belli bir kısmına ya da tamamına kefil olmak suretiyle, kredinin geri ödenmemesi halinde, kefil olduğu tutara kadar garanti yani kefalet sağlamaktadır. Kefil olduğu kısım için işletmelerden ilave bir teminat alabildiği gibi, kredi verenin almış olduğu teminatlara garameten yani kefil olduğu oranda ortak olabilir ya da hiçbir teminat almadan da faaliyetlerini sürdürebilmektedir.

Ekonomideki birimlerin en büyük finansman kaynağı bankalar, en büyük garantör de devlet olduğundan dolayı, bahsedilen kredi veren genellikle bankalar olup, kefil olan da genellikle devlet destekli kredi garanti kurumlarıdır. Kredi Garanti Kurumları, işletmelerin finansmana erişiminin kolaylaşması için devletin müdahale şekli olarak da tanımlanabilmektedir.

Kredi Garanti Sistemi, ilk olarak Sanayi Devrimi ile birlikte ekonomisinde hızlı bir gelişme sağlayan Fransa’da ortaya çıkmıştır. 1848 yılında küçük girişimcileri yani esnaf ve zanaatkarları desteklemek adına kredi garanti dernekleri kurulmuş ve devamında ise 1917 yılında, faaliyetlerine halen daha devam eden, Societes De Caution Mutuelle Artisanales (SOCAMA) kurulmuştur. Büyük Buhran ve ardından gelen II. Dünya Savaşı sonrasında ise ekonomisini canlandırmak isteyen birçok Avrupa ülkesi kendi Kredi Garanti Kurumu’nu kurmaya başlamıştır. Özellikle Almanya bu dönemde uygulanan politikaları devam ettirmek üzere kurulan ve halen daha faaliyetlerine devam eden kredi garanti kuruluşları sayesinde kısa zamanda Avrupa’nın en güçlü ekonomilerinden biri haline gelmiştir.

2019 yılı sonunda Çin’in Wuhan kentinde başlayan ve kısa zamanda tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi ile birlikte tüm dünya ekonomilerinde Kredi Garanti Kurumlarının önemi daha net bir şekilde anlaşılmıştır. Bu dönemde sosyal ve ekonomik anlamda birçok kısıtlama yaşanmış, hatta bazı işletmeler faaliyetlerine ara vermek zorunda kalmıştır. Bu işletmeleri desteklemek adına birçok ülkede kredi garanti kurumları aracılığı ile işletmelere düşük faizle krediler kullanırlmış ve bu sayede ayakta durmaları sağlanmıştır. Örneklerden de anlaşılabilceği üzere tüm dünya ekonomilerinde, bilhassa ekonominin daraldığı kriz ve buhran dönemlerinde Kredi Garanti Kurumları desteklerine ihtiyaç daha da artmaktadır.

Türkiye’de de iktisadi faaliyetlerin yavaşladığı kriz ve buhran dönemlerinde öncelikle KOBİ’lerin finansmana erişimini kolaylaştırarak faaliyetlerine devam etmelerine yardımcı olmak üzere destek politikaları geliştirilmektedir. Bu kapsamda Almanya Hükümeti’nin tavsiyesi üzerine, Alman Teknik İşbirliği Kurumu (GTZ) desteği ile 1991 yılında teminat yetersizliği yüzünden finansmana ulaşmakta güçlük yaşayan KOBİ’lere destek olmak amacıyla Kredi Garanti Fonu A. Ş. (KGF) kurulmuştur.

1991 yılında kurulan ve 1994 Ekonomik Krizi ile birlikte faaliyetlerine başlayarak ilk kefaletini veren KGF, 2009 Ekonomik Krizi sırasında uygulamaya konulan “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı” çerçevesinde 2010 yılında Hazine

kontr-garantisi de sağlanarak daha çok KOBİ'ye ulaşılması ve KGF' nin işlem hacminin arttırılması hedeflenmiştir. Bu dönemde artmaya başlayan KGF şube sayısı ile birlikte tanıtım faaliyetlerinde de hızlanma görölmüştür. Kendi özkaynakları ve Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan sağladığı fonlarla kefalet desteğı sağlayan KGF'nin ilk kaynağının Alman Teknik İşbirliği Kurumu (GTZ) olduğı görölmüştür.

2013 yılı ve izleyen yıllarda ölkemiz içinde yaşanan olumsuzluklar sonrasında, bankaların kredilerini kısıması ve bunun neticesinde yaşanan durgunluğa son vermek üzere kredi piyasasını canlandırmak amacıyla 2017 yılında Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın KGF'ye sağladığı kontr-garanti 25 milyar TL'ye çıkarılmış ve bununla birlikte KGF kefaletinin önemi bir hayli artmıştır. İlk kurulduğı yıldan 2017 yılına kadar sadece KOBİ vasfına haiz işletmelere kefalet sağlayan KGF, bu tarihten sonra KOBİ-dışı statüsündeki işletmelerin ihtiyaçlarına da cevap vermeye başlamıştır. Covid-19 pandemisi ile birlikte sosyal ve ekonomik hayata getirilen kısıtlamalar yüzünden durma noktasına gelen iktisadi faaliyetlere katkıda bulunmak amacıyla, Hazine kontr-garantisi 50 milyar TL'ye çıkarılmış ve kontr-garantinin 10 katına kadar kefalet hacmi yaratılmıştır.

Kredi Garanti Fonu A. Ş., kredi risklerinin bir kısmını ya da tamamını üstlenerek, finans kurumlarının riskini azaltmakta ve bu sayede piyasadaki tersine seçim ve asimetrik bilgi sorununu bir nebze düşürmektedir. KGF kefaleti sayesinde bankaların kredi verme iştahı açılmış ve özellikle KOBİ kredilerinde hızlı bir artış görölmüştür.

Ölkemizde KGF haricinde iki tane daha kefalet kuruluşu bulunmaktadır. Bunlar 1970 yılında kurulan Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği (TESKOMB) ve 2021 yılında ihracatçılar için kurulan İhracatı Geliştirme Anonim Şirketi'dir. TSKOMB sadece esnaf ve sanatkarlara destek vermekte olup, İhracatı Geliştirme A. Ş. ise henüz aktif faaliyetlerine başlamamış ancak faaliyet konusu gereğı sadece ihracatçı firmaların Eximbank'tan kullandığı krediler için yapılan başvuruları kabul edecektir. Ölkemizde sektör ayrımı yapmadan bütün işletmelere destek veren tek kefalet kuruluşu olması, neredeyse ölkede bulunan tüm finans kurumları ile çalışıyor

olması ve Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kontr-garanti sağlanan tek kefalet kuruluşu olmasından dolayı, çalışmamızda sadece Kredi Garanti Fonu (KGF)' den bahsedilecektir.

Literatürde KGF ile ilgili yazılan tez ve makaleler incelenmiş ancak Türkiye ekonomisi üzerindeki etkilerine yönelik bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bu çalışma ile gelecek dönemde KGF ile ilgili yapılacak olan araştırmalar için temel bir kaynak yaratılması hedeflenmiştir. Çalışmada KGF kefaletinin Türkiye ekonomisine etkileri incelenecektir. İlk bölümde KGF hakkında genel bilgiler verilecek, ikinci bölümde ise KGF' nin kaynakları, işleyişi ve desteklerinden bahsedildikten sonra da üçüncü bölümde Türkiye ekonomisine etkilerini incelemek üzere ekonometrik analiz yapılmıştır. Analizde KGF web sitesinden alınan KGF risk bakiyeleri ile TÜİK'ten alınan aylık enflasyon ve işsizlik oranları arasındaki uzun ve kısa dönem nedensellik ilişkisi test edilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KREDİ GARANTİ FONU A. Ş.'NİN GENEL ÇERÇEVESİ

İşletmelerin krediye ulaşabilmesi için teminat konusu en önemli unsurlardan biri olup, tek başına belirleyici bir etken değildir. Kredinin geri ödenmemesi durumunda teminatın nakde çevrilmesi ve borçlular hakkında başlatılan yasal takip süreçleri çoğu zaman maliyetli ve zaman alıcı olup, bankanın likiditesini, kredi performansını ve müşterilerin bankaya ilişkin algısını olumsuz yönde etkileyebilmektedir.¹ Özellikle ekonominin küçüldüğü dönemlerde, teminatların nakde dönme hızının daha da düşmesi sebebiyle finans kurumlarının kredi verme iştahını kaybetmesi ve bunun sonucunda kredi maliyetlerinin artması ile birlikte işletmelerin finansmana ulaşması zorlaşmaktadır.

Bugün dünyanın en büyük ekonomileri incelendiğinde, işletmelerin krediye ulaşmasına destek olmak ve bankaların kayıp riskini düşürmek amacıyla ülke içinde en az bir adet kredi garanti kuruluşu olduğu görülmektedir. Bankaların kayıpları artarsa, bilançoları kötüleşir ve bunun sonucunda özkaynaklarındaki daralma sonucu kredi verme iştahları düşer, ülke içindeki ekonomik hareketler yavaşlar ve faiz oranları artar. Faiz oranlarının artması, ekonomide resesyona sebep olabilir.² Bu sebeple bankaların kayıp riskini düşürmek, bir anlamda bankaları korumak için ülke içinde en az bir adet kredi garanti kurumunun olması büyük önem arz etmektedir.

Başarılı kredi garanti kuruluşlarının riskin tamamını üstlenmekten kaçındığı ve böylece kredi verenleri, başvuru sahibinin daha detaylı incelenmesi konusunda teşvik ettiği görülmektedir.³ Optimal kredi garanti yani kefalet oranı; KOBİ'lerin mevcut kredi miktarı, talep edilen kredi tutarı, mevduat faiz oranı, göze alınabilen temerrüt

¹ Aycan YÜKSEL, **Türkiye'de KOBİ'lerin Banka Kredilerine Erişimi**, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Ankara, 2011, s. 35

² M. Hanifi ASLAN, **Makro İktisat Politikası**, 2. Baskı, Bursa: Aktüel Yayınları, 2017, s. 229

³ Linda DEELEN ve Klaas MOLENAAR, **Guarantee Funds for Small Enterprises**, Switzerland: International Labour Organization, 2004, s. 22

oranı, beklenen GSYİH, gayrimenkul fiyatları, para arzı, marjinal NPL artışı ve bankaların finansal profilinin bileşeninden oluşmaktadır. ⁴

Ülkemizde de 1991 yılında kurulan ve 2017 yılından itibaren işlem hacmi bir hayli artan Kredi Garanti Fonu A. Ş. de finans kurumlarının risklerinin bir kısmını ya da tamamını üstlenerek, işletmelerin finansmana erişimini kolaylaştırmaya ve finans kurumlarının tersine seçim ve asimetrik bilgi sorununu azaltmaya devam etmektedir.

1.1. Kredi Garanti Fonu A. Ş.

1980'lerin sonunda Türkiye'den Almanya'ya göçlerin artmasıyla beraber, göç artışını durdurmak isteyen Almanya hükümetinin tavsiyesi ile KOBİ'leri destekleyerek istihdamın arttırılmasına katkıda bulunacak bir finans kurumunun kurulmasına karar verilmiştir.⁵ Kuruluş amacı KOBİ'lere destek vermek olan KGF, uzun yıllar KOBİ-dışı firmaların başvurularını kabul etmemiş olup, 2017 yılından beri KOBİ-dışı firmalara da destek vermektedir.

KGF ile ilgili daha detaylı bilgi vermeden önce, KOBİ tanımını açıklamak daha sağlıklı olacaktır. Daha öncesinde KOBİ ciro ve aktif büyüklüğü kriteri 25 milyon TL iken, 2012 yılında yapılan düzenleme ile bu kriter 40 milyon TL'ye çıkarılmış, 2018 yılında 125 milyon TL olarak yeniden revize edilmiş ve son olarak 18.03.2022 tarih ve 31782 nolu Resmi Gazetede yayınlanan değişiklik ile KOBİ mali veri kriterleri 250 milyon TL'ye çıkarılmıştır. TÜİK'in 2021 yılında yayınladığı KOBİ istatistiklerine göre Türkiye'de 3 milyon 427 bin 891 işletmenin 3 milyon 419 bin 773 tanesi KOBİ iken yapılan bu son düzenleme ile ülke içindeki KOBİ sayısının 3 milyon 421 bin 817'e çıkması beklenmektedir. KOBİ sayısındaki bu artış ile, KGF kefaletinden faydalanan işletme sayısı da büyük ölçüde artacaktır.

Bakanlar Kurulu'nun 30.04.2018 tarih, 2018/11828 sayılı Kararda 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 407'nci maddesine dayanılarak değişiklik yapılmış ve 18.03.2022 tarih 31782 nolu Resmi

⁴ İsmet GERGERLİ, **Japonya Ekonomisinin Gizli Gücü 'Kredi Garanti Kurumları'**, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2019, s. 74

⁵ Gamze DEĞİRMENCİ, **Türkiye ve Dünya'daki Kredi Garanti Sistemleri, Türkiye'deki Kredi Garanti Fonu A.Ş.'nin Kefalet Hacminin ve İşlerliğinin Arttırılabilmesi İçin Yapılabilecekler**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011, s.57

Gazetede yayınlanan değişiklik ile KOBİ tanımı, 250 kişiden az çalışan istihdam eden ve yıllık ciro veya aktif büyüklüğü 250 milyon lirayı aşmayan işletmeler olarak belirtilmiştir. KOBİ'ler aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır:

- Mikro işletme: 10 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya aktif büyüklüğünden herhangi biri 5 milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler
- Küçük işletme: 50 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya aktif büyüklüğünden herhangi biri 50 milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler
- Orta büyüklükteki işletme: 250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya aktif büyüklüğünden herhangi biri 250 milyon Türk Lirasını aşmayan işletmelerdir.⁶

Mevzuatta 250 kişiden az çalışan istihdam eden ve yıllık ciro veya aktif büyüklüğü 250 milyon lirayı aşmayan işletmeler KOBİ olarak tanımlansa da uygulamada son iki yılsonu çalışan sayısı 250'nin altında olan ve/veya ciro ve aktif büyüklüğü 250 milyon lirayı aşmayan işletmeler KOBİ desteklerinden faydalanabilmektedir. Son iki yılsonu çalışan sayısı 250'nin üzerinde olan veya yıllık ciro ve aktif büyüklüğü 250 milyon Türk Lirasını aşan işletmeler ise KOBİ-dışı işletme olan tanımlanmaktadır.

TOBB'un yayınladığı 2020 yılı Türkiye KOBİ Bülteni'nde Türkiye'deki tüm işletmelerin %99,8'inin, 3,2 milyon adet KOBİ'den oluştuğu belirtilmektedir. Ayrıca toplam istihdamın %73,8'inin (11,5 milyon adet), toplam cironun %64,5'inin (5,8 trilyon TL) ve toplam ihracatın %56,3'ünün (101,8 milyar USD) de KOBİ'ler tarafından sağlandığı görülmektedir.⁷ Mart.2022'de yapılan değişiklik ile birlikte bu verilerin de değişmesi beklenmekte olup, 2022 yılı KOBİ istatistikleri merakla beklenmektedir.

⁶ **Resmi Gazete**, KOBİ Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 18.03.2022, S. 31782, s. 48

⁷ TOBB, **Türkiye'nin 2020 KOBİ Bülteni**, Ankara, 26.12.2020, <https://www.tobb.org.tr/KobiArastirma/Documents> (Erişim Tarihi: 03.12.2021)

TÜİK ve TOBB'un istatistiklerin de anlaşılacağı üzere ekonominin en büyük birimi, can damarı olan KOBİ'lerdir ve ülke ekonomisinin sağlıklı bir şekilde büyümeye devam etmesi için KOBİ'lerin verimliliğinin artırılması, yatırım, üretim, istihdam ve ticaret alanında süreklilik için yardım almalarının sağlanması ve finansman kaynaklarına ulaşımalarının desteklenmesi büyük önem arz etmektedir.

1.1.1. Kredi Garanti Fonu A. Ş.'nin Kuruluşu

1980'lerin sonunda Almanya'ya göç akınını durdurmak üzere Almanya Hükümeti'nin tavsiyesi ile kurulan KGF, 29.Temmuz.1991 tarihinde, sanayi toplumlarında gelişmiş ve yaygın örnekleri bulunan kredi garanti fonlarının gelişmekte olan Türk ekonomi yaşamında hiç bulunmamasından doğan eksikliğin giderilmesi için, yeni ve çağdaş çözümler aranması ve geliştirilmesi, Kredi Garanti Fonu konusunda bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerine temel teşkil etmek üzere model bir proje olarak, "Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Ticaret A. Ş." unvanı ve 10.000.000 TL (on milyon Eski Türk Lirası) sermaye ile süresiz olarak kurulmuştur. Kuruluş ortaklık yapısı %34 Türkiye Küçük Ve Orta Ölçekli İşletmeler Serbest Meslek Mensupları Ve Yöneticiler Vakfı (TOSYÖV), %25 Mesleki Eğitim Ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı (MEKSA), %20 Türk Ticaret Sanayi Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsalar Birliği (TOBB), %20 Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, %1 Kayseri Milletvekili ve TOSYÖV Genel Müdürü Mustafa Şahin şeklindedir.⁸

1992 yılı sonunda ise Alman Teknik İşbirliği Kurumu (GTZ) ile Kredi Garanti Fonu A. Ş. arasında, Finansman Sözleşmesi ve Türk Kredi Garanti Fonu İşletme Masrafları Projesi Sözleşmesi imzalanmış ve bu sözleşme Bakanlar Kurulu'nun 09.06.1993 tarihli 93/4496 sayılı kararı ile 19.Haziran.1970 tarihli Türkiye- Federal Almanya Teknik İşbirliği anlaşması çerçevesinde "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler İçin Bir Kredi Garanti Fonu Kurulmasına Yardım" konulu proje anlaşması onaylanmıştır. Bu anlaşmaya istinaden Kredi Garanti Fonu'nun kurulması için 3.500.000,00 DM (üç milyon beş yüz bin Alman Markı)'na varan mali bir katkı elde

⁸ Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi, 30.07.1991, S. 2827, s. 193

edilmiştir.⁹ Bu katkı ile birlikte KGF sermaye artırımını yapmış ve 10 milyon TL (Eski Türk Lirası) olan kayıtlı sermayesini 100 milyon TL'ye (yüz milyon Eski Türk Lirası) çıkarmıştır. Kısaca özetlemek gerekirse KGF'nin ilk fon kaynağı GTZ'dir. Gerekli alt yapı çalışmaları sonrasında, ilk kefaletini 1994 yılında Türkiye Halkbankası A.Ş. aracılığı ile vermiştir.

Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nde yayınlanan 1991 tarihli kuruluş gazetesinde, KGF'nin kuruluş amacı açık bir şekilde KOBİ'lere destek olmak şeklinde belirtilmiştir. 2017 yılında Hazine kaynağının arttırılması ile birlikte KOBİ- dışı işletmelere de destek vermeye başlayan KGF, KOBİ- dışı işletmelerin başvurularını alabilmek için 2016 yılı sonunda şirket ana sözleşmesinde faaliyet konusunda değişikliğe gitmiş ve şirketin kuruluş amacını "Gelişmiş ekonomik yapılarda geniş bir yelpazeye sahip olan ve yaygın örnekleri bulunan kredi garanti fonlarını, Türk ekonomi yaşamına kazandırmak, etkinliğini artırmak, KOBİ'lerin finansmana erişim olanaklarını ve imkanlarını genişletme amacıyla sektör veya iktisadi faaliyet ayrımı yapılmaksızın kredi değerliliği bakımından teminat ve/ veya sermaye yetersizliği içinde olan, iktisadi faaliyet gösteren her türlü gerçek ya da tüzel kişi işletmeler lehine her türlü kredi için kefalet vermek" olarak güncellenmiştir.¹⁰

Hali hazırda çiftçi, esnaf ve sanatkar, serbest meslek sahibi, KOBİ ve KOBİ- dışı ayrımı olmaksızın tüm işletmelere kefalet desteği sağlayan KGF'nin önceliği halen daha KOBİ'lerdir. KGF'nin 2020 yılı faaliyet raporuna göre kefalet verdiği işletmelerin %76'sının KOBİ vasfına haiz işletmeler, %26'sının ise KOBİ-dışı işletmelerden oluştuğu görülmektedir.

⁹ Resmi Gazete, Milletlerarası Andlaşma, Karar Sayısı 93/4496, 14.07.1993, S. 21637, ss. 1-35

¹⁰ Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi, 23.12.2016, S. 9226, s. 53

1.1.2. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Ortaklık Yapısı

TOBB, TOSYÖV, MEKSA ve Mustafa Şahin ortaklık yapısı ile kurulan KGF, Ağustos.1993'te Türkiye Halkbankası A. Ş. ile KGF arasında protokol imzalanmış ve ilk kefaletini Halkbankası aracılığı ile Temmuz.1994'te vermiştir. 1995 yılında Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), 1996 yılında ise Türkiye Halkbankası A. Ş. ortaklık yapısına katılmıştır. 1998 yılında GTZ (Alman Teknik İşbirliği Kurumu) ile imzalanan proje anlaşmasının sona ermesi ile birlikte kendi özkaynakları ile faaliyetlerine devam etmek için protokol yapılan banka sayısını artırmak üzere çalışmalara başlanmıştır.

1991 yılında “Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Ticaret A. Ş.” unvanı ile kurulan şirket, 1995 ve 2007 yıllarında unvan değişikliği yapmış ve son olarak faaliyetlerine “Kredi Garanti Fonu A. Ş.” unvanı ile devam etme kararı almıştır.

İş hacminin artması ile birlikte Ankara merkezli olan KGF, 1996 yılında ilk şubesi olan İkitelli- İstanbul Şubesi'ni açmıştır. 2001 Ekonomik Krizinden sonra, Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı ile birlikte KGF kefaletinin önemi artmış, protokol yapılan banka sayısı artmaya başlamıştır. 2002 yılında Garanti Bankası ile; 2003 yılında Şekerbank, Vakıflar Bankası ve Yapı Kredi Bankası ile; 2004 yılında Tekstilbank ve Albaraka Türk Katılım Bankası ile; 2005 yılında Türk Ekonomi Bankası, Finansbank ve Garanti Finansal Kiralama ile; 2006 yılında Bank Asya, Denizbank, Ziraat Bankası ve Halk Finansal Kiralama ile; 2007 yılında Türkiye Finans Katılım Bankası, Fortis Bank, Türkiye İş Bankası, Nürol Yatırım Bankası, İş Finansal Kiralama, Ak Finansal Kiralama ve Finans Finansal Kiralama ile; 2008 yılında Türk Eximbank, Alternatif Bank ve Türkiye Kalkınma Bankası ile; 2009 yılında HSBC Bank, ING Bank, Anadolu Bank, Kuveyt Türk Katılım Bankası, Bank Pozitif Kredi ve Kalkınma Bankası, Euro Tekfen Bankası, Turkland Bank, TEB Finansal Kiralama, Vakıf Finansal Kiralama, Fortis Finansal Kiralama ve Yapı Kredi Finansal Kiralama ile; 2010 yılında Ziraat Finansal Kiralama, EFG Finansal Kiralama ve Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile; 2014 yılında TÜBİTAK ve

KOSGEB ile; 2015 yılında Ziraat Katılım Bankası ve Alternatif Bank ile; 2016 yılında T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile protokol imzalanmıştır.¹¹

2008 yılında ABD’de gayrimenkul piyasasında başlayan ve tüm dünyada etkisini gösteren global ekonomik kriz sonrasında, kapanan işletme sayısının artması ile birlikte, KGF’nin etkinliğinin artırılabilmesi için 2009 yılında protokol imzalamış olan bankalar da KGF’nin ortaklık yapısına katılmışlardır. Bu tarihten sonra daha çok KOBİ’ye ulaşmak isteyen KGF, şube sayısını arttırmaya başlamıştır. İmzalanan bu protokoller sonrasında Eylül.2009’da şirketin kayıtlı sermayesi 60 milyon TL (altmış milyon Yeni TL)’den 240 milyon TL (iki yüz kırk milyon Yeni TL) ye çıkarılmıştır.

Sağlamış olduğu fonlar ve ortaklık yapısına yeni katılan hissedarlar sebebiyle muhtelif kereler sermaye artırımı yapılmıştır. 2009’da 240 milyon TL’ye çıkarılan sermaye, Nisan.2015’te 278.873.889,61 TL’ye çıkarılmış ve artırılan sermayenin 9.438.606,48 TL’si ortaklığa yeni katılan Ziraat Katılım Bankası A. Ş. ve Alternatifbank A. Ş. tarafından, kalan kısmı ise şirketin iç kaynaklarından ödenmiştir. Mayıs.2017’de ise kayıtlı sermaye 318.281.750 TL’ye çıkarılmış ve artırılan sermayenin 29.379.853,91 TL’si ortaklığa yeni katılan Turklandbank A. Ş., Anadolubank A. Ş., Odeabank A.Ş., Nurol Yatırım Bankası A. Ş., Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş., Fibabanka A. Ş. tarafından ödenmiş ve kalanı şirketin eski ortaklarının nakit sermaye için rüçhan hakkını kullanmamasından oluşan bakiyeden ödenmiştir.

2019’da Mart ve Nisan aylarında peş peşe yapılan sermaye artırımları ile birlikte şirketin kayıtlı sermayesi 600.000.000,00 TL’ye, çıkarılmış sermaye ise 513.134.229,53 TL’ye artırılarak sermaye yapısı güncel halini almıştır. Bu defa nakden artırılan 15.317.439,72 TL’nin ortaklığa yeni katılan Türkiye Emlak Katılım Bankası A. Ş. ve Pasha Yatırım Bankası A.Ş. tarafından ödenmiştir.¹² Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlanan, güncel sermaye ve ortaklık yapısı Tablo 1.1’de belirtilmektedir.

¹¹ www.kgf.com.tr (Erişim Tarihi: 22.12.2021)

¹² **Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi**, 12.04.2019, S. 9808, s. 939

Ortaklık yapısı incelendiğinde %28 TOBB, %28 KOSGEB ve %43'e yakın hissenin de 29 adet bankaya ait olduğu gör÷lmektedir. Kurumun yönetimi ise hâkim ortaklar olan TOBB'un ve KOSGEB'in temsilcileri; kurumun en büyük fon kaynağı Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın bir temsilcisi ve kuruma ortak olan 29 bankanın kendi arasından seçtiğı banka temsilcilerinin yer aldığı dokuz üyeden oluşan Yönetim Kurulu tarafından idare edilmektedir.

Bazı kesimler KGF'nin bir devlet kuruluşu olduğunu düşünse de ortaklık yapısından gör÷leceğı üzere, aslında Türk Ticaret Kanunları hükümlerine tabi olan bir anonim şirkettir.

Tablo 1.1: KGF Güncel Sermaye ve Ortaklık Yapısı

Ortak	Hisse Payı (%)	Sermaye Payı (TL)
TOBB	28.2961	145.196.894,76
KOSGEB	28.2879	145.155.059,00
TESK - Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu	0.1207	619.358,17
TOSYÖV -Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler	0.0078	40.015,94
MEKSA - Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı	0.0039	20.025,72
Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Alternatifbank A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Akbank T.A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Anadolubank A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Burgan Bank A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Denizbank A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Fibabanka A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
HSBC Bank A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Ing Bank A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Nurol Yatırım Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Odeabank A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Pasha Yatırım Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Qnb Finansbank A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Şekerbank T.A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Turkland bank A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Türkiye İş Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	1.4925	7.658.719,86
Vakıf Katılım Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
Ziraat Katılım Bankası A.Ş.	1.4925	7.658.719,86
TOPLAM	100	513.134.229,53

Kaynak: Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi, 12.04.2019, S. 9808, s. 939

1.1.3. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Organizasyon Şeması

2009 yılında, bankalar ile imzalanan protokoller sonrasında tanıtım çalışmalarını hızlandırmaya başlayan KGF, şube sayısını arttırmaya başlamıştır. Şubelerde sadece özkaynak kefalet talepleri kabul edilip incelenmekteyken, 2017 yılında Hazine kaynağının artırılması ile birlikte, özkaynak taleplerinde işlemsel ve hacimsel olarak büyük bir düşüş görülmüştür. Bunun akabinde 2017 yılında Türkiye genelinde 40 şubeye kadar ulaşan KGF, şube sayısını azaltmaya gitmiş ve 2019 yılı sonunda şube sayısı 34'e kadar düşürülmüştür.¹³

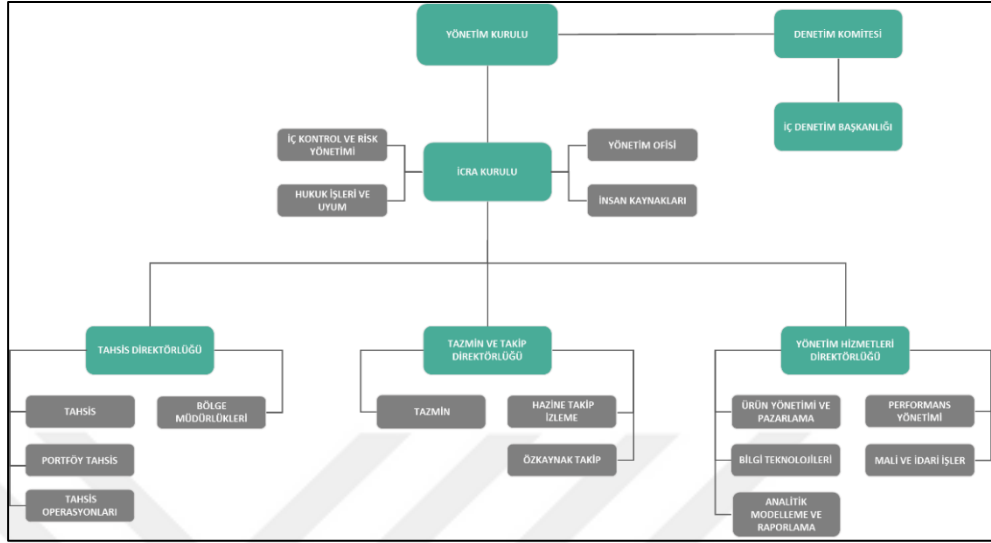
2020 yılının son çeyreğine gelindiğinde ise şubelerini kapatma/ birleştirme kararı olarak Bölge Müdürlüğü modeline geçmiştir. Ankara'daki genel merkezine ek olarak, Marmara Bölge Müdürlüğü (Kadıköy- İstanbul), Trakya Bölge Müdürlüğü (Karaköy- İstanbul), İç Anadolu Bölge Müdürlüğü (Ankara), Batı Anadolu Bölge Müdürlüğü (İzmir), Doğu Karadeniz Bölge Müdürlüğü (Trabzon), Doğu Akdeniz Bölge Müdürlüğü (Adana) ve Güney Doğu Anadolu Bölge Müdürlüğü (Diyarbakır) olmak üzere toplamda 7 Bölge Müdürlüğü ve 166 çalışanı ile işletmeleri desteklemeye devam etmektedir.¹⁴

Kasım.2021'e kadar Yönetim Kurulu'na bağlı Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılıkları şeklindeki organizasyon yapısı ile çalışan KGF, bu tarihten sonra Yönetim Kurulu'nun iş yükünü hafifletmek için İcra Kurulunu kurmuş ve bu İcra Kuruluna bağlı Genel Koordinatör ve Direktörlükler kurulmuştur. Güncel organizasyon şeması aşağıda belirtilmektedir.

¹³ Kredi Garanti Fonu A. Ş. **2019 Yılı Faaliyet Raporu**, Ankara, 2020, s. 31

¹⁴ Kredi Garanti Fonu A.Ş. **2020 Yılı Faaliyet Raporu**, Ankara, 2021, s. 54

Şekil 1.1: KGF Organizasyon Şeması

Kaynak: www.kgf.com.tr (Erişim Tarihi: 31.01.2022)

Organizasyon şemasının en üstünde, TOBB, KOSGEB, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve banka temsilcilerinin yer aldığı dokuz üyeden oluşan Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu'na bağlı olarak bir de Denetim Komitesi bulunmaktadır. Denetim Komitesi, altında bulunan İç Denetim Başkanlığı aracılığı ile, kurumun risk yönetimi, iç kontrol ve kurumsal yönetim süreçlerinin etkinliğini ve yeterliliğini değerlendirmekte, muhasebe ve raporlama sistemlerinin kanun ve ilgili düzenlemeler çerçevesinde işleyişini ve üretilen bilgilerin bütünlüğünü gözetmektedir. İç Denetim Başkanı, Yönetim Kurulu tarafından atanır ve Yönetim Kurulu'na bağlı ve bilgi sunmakla yükümlüdür.

Artan kefalet hacmi karşısında daha kurumsal bir yapıya geçmek üzere, 2021 yılı Kasım ayında Yönetim Kurulu altında bir de İcra Kurulu kurulmuş ve şirket işleyişi ile ilgili tüm operasyonel faaliyetler 3 üyeden oluşan İcra Kurulu'na bağlanmıştır. İcra Kurulu Başkanı aynı zamanda Yönetim Kurulu Başkanı olmakla beraber, icra kurulunun çalışmalarının planlanmasından ve şirketin icrai faaliyetlerinin kanunlar, esas sözleşme ve Yönetim Kurulu kararları ile uyumlu yürütülmesinden sorumludur.

Kurum faaliyetlerinin en etkin kolları olan Tahsis Direktörlüğü, Tazmin ve Takip Direktörlüğü ve Yönetim Hizmetleri Direktörlüğü, İcra Kurulu'na bağlı olarak faaliyet göstermektedir. Direktörler, İcra Kurulu tarafından atanmaktadır.

Tahsis Direktörlüğü kefalet taleplerini değerlendirmekte olup, ülke genelindeki 7 adet olan KGF Bölge Müdürlükleri bu direktörlüğe bağlı olarak faaliyet göstermektedir. Bölge Müdürlükleri aracılığı ile toplanan özkaynak KGF kefalet talepleri, Tahsis Direktörlüğü tarafından değerlendirilerek karara bağlanmaktadır.

Kredinin temerrüde düşmesi halinde yapılan talepler ve KGF ödemelerine ilişkin her türlü süreç ise Tazmin ve Takip Direktörlüğü tarafından idare edilmektedir.

Son olarak kurum içindeki muhasebe, insan kaynakları, performans değerlendirmesi, raporlama vb faaliyetler ise Yönetim Hizmetleri Direktörlüğü tarafından yürütülmektedir.

Bir anlamda Kasım.2021'de organizasyon şemasında yapılan değişiklik ile Genel Müdür yerine Genel Koordinatör, Genel Müdür Yardımcıları yerinde de Direktörler gelmiştir. Ancak 18.02.2022 tarih ve 10520 sayılı Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nde İcra Kurulu Genel Koordinatörünün görevinin sona erdiği ve yerine İcra Kurulu Üyesi Genel Müdür atandığı ifade edilmektedir. Ticaret sicil gazetesinde görülen bu unvan değişikliği sebebiyle organizasyon şemasının yakın zamanda yeniden değişmesi veya Kasım.2021 öncesindeki yapısına benzer bir şekle dönmesi beklenmektedir. Bu olasılık dahilinde konuşmak gerekirse, ülke ekonomisinde bu kadar etkin olan bir destek kurumunun organizasyon yapısındaki sık değişimlerin, kurumun kefalet süreçlerini kontrol etme ve sonuçlarını kurum ve ülke ekonomisi lehine dönüştürme ihtimalini zayıflatmaktadır.

1.2. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Hakkında Yasal Düzenlemeler

İşletmelerin finansmana erişimini kolaylaştırmak üzere kurulan Kredi Garanti Fonu A. Ş., bir takım hukuki düzenlemeler ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Türkiye ile Federal Almanya arasında imzalanan Milletlerarası Antlaşma ile desteklenmesine karar verilen KGF, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir. Kâr amacı gütmeyen kurum, başta gelecek vaad eden işletmeleri desteklemekle birlikte harç¹⁵, damga vergisi¹⁶ ve katma değer vergisinden¹⁷ muaftır.

2008 yılında ABD’de gayrimenkul piyasasında başlayan ve kısa sürede tüm dünyada etkisini gösteren global kriz sonrasında, Türkiye ekonomisini canlandırmak üzere, Bakanlar Kurulu’nun 14.07.2009 tarih ve 2009/15197 sayılı “Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine ilişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki karar” ile 1 milyar TL Hazine kontr-garantisi sağlanmıştır. Bu tarihten itibaren KGF özkaynaklarına ek olarak Hazine kaynağından da kefalet vermeye başlamıştır. Özkaynakları ile teminat değerliliği olan ancak bankalar tarafından kabul edilmeyen maddi teminatları değerlendirerek kefalet hacmi yaratan KGF, Hazine kaynağı ile bankaların teminatına garameten (kefalet riski oranında) ortak olmaktadır. İlerleyen kısımlarda KGF’ nin kefalet kaynakları ile ilgili detay bilgi verilecektir.

2013 yılında ülkemizde yaşanan olumsuzluklar ile başlayan kredi piyasalarındaki daralma, 2015 ve 2016 yıllarında yaşanan uluslararası gerilimler ile birlikte iyice sıkılaşmıştır. Piyasayı canlandırmak üzere, dünyanın en büyük kredi garanti politikası kapsamında, Hazine kontr-garantisi 13.05.2015 tarih ve 2015/7715 sayılı karar ile 2 milyar TL’ye, 27 Şubat 2017 tarih 2017/9969 sayılı karar ile 25 milyar TL’ye çıkarılmış ve böylece Hazine kaynağı ile 200 milyar TL’ye kadar kefalet hacmi yaratılmıştır.

Son olarak 2019 yılı sonunda Çin’in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi ile birlikte 29 Mart 2020 tarih 2020/2325 sayılı karar ile de 50 milyar TL’ye çıkarılmıştır.¹⁸ Bununla birlikte kontr-

¹⁵ Harçlar Vergisi Kanunu, Sayı 492, Madde 123

¹⁶ Damga Vergisi Kanunu, Sayı 488, Madde 9

¹⁷ Katma Değer Vergisi Kanunu, Sayı 3065, Madde 17

¹⁸ Resmi Gazete, Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar, 30.03.2020, S. 31084, ss. 35- 40

garantinin 10 katına kadar kefalet sağlanması için de gerekli yasal düzenlemeler yapılmıştır.

Ayrıca “Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ile Hazine desteğinden verilen kefaletler 1.grupta değerlendirilmeye başlamıştır. 2015 yılında yapılan düzenleme ile özkaynaklardan verilen kefaletler de 3.grup teminat olarak nitelendirilmekteyken, 2.gruba yükselmiştir.¹⁹ Bu düzenleme ile birlikte krediler sorunlu hale geldiğinde bankaların ayıracakları karşılık tutarı düşmüş ve hatta Hazine kaynağı ile kullandırdıkları krediler için karşılık ayırmayı bırakmışlardır. Böylece bankalar KGF Kefaleti ile kullandırılan krediler sayesinde hem sermaye yeterliliği hesaplamalarında risk ağırlıklı varlıkları düşürerek sermaye yeterlilik rasyolarını yükseltmekte hem de kredilerin gecikmesi halinde daha düşük özel karşılık ayırarak daha fazla kar sağlama imkânına ulaşmaktadırlar.²⁰

Son olarak 6745 Sayılı “Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 8. maddesi’ne göre KGF mevduatlarından elde edilen faiz gelirlerinden tevkifat yapılamamaktadır. Gelir ya da kar amaçlı bir kuruluş olmayan KGF’nin mevduat kaynağı, kredi veren ve yararlanıcılardan sağladığı kefalet komisyonlarıdır. Söz konusu bu gelirler kurumun faaliyet giderlerinde kullanılmakta olup, belli bir tutarı aşması halinde özkaynaklarından fon yaratabilmek amacıyla sermaye artırımına konu edilmektedir.

¹⁹ **Resmi Gazete**, Bankalarca Kredilerin ve Diğer alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 14.02.2015 S. 29267, s.21

²⁰ Neşe ÇOBAN ÇELİKDEMİR ve Mustafa Tevfik KARTAL, “Kredi Garanti Fonu (KGF) Teminatlı Kredilerin Muhasebeleştirilmesi ve KGF Teminatlarının Bankalara Faydaları”, **Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, C.9 S.17, 2018, ss. 13- 38

1.3. Dünya'daki Kredi Garanti Fonu A. Ş. Örnekleri

Kredi Garanti Sistemi, ilk olarak Sanayi Devrimi ile birlikte, Fransa'da ortaya çıkmıştır. Büyük Buhran ve ardından gelen II. Dünya Savaşı sonrasında ise ekonomisini canlandırmak isteyen tüm dünya ülkeleri kendi Kredi Garanti Kurumu'nu kurmaya başlamıştır. II. Dünya Savaşı'ndan en çok yara alan Avrupa ülkeleri, bu konuda birbirlerine destek olmuş ve ard arda kendi kredi garanti kurumlarını kurmaya başlamışlardır.

Tüm dünyada etkisini gösteren 2008 Global Krizi ve Covid-19 pandemisinin yarattığı ekonomik sıkıntılar sonrasında ise bu kredi garanti kurumlarına verilen önem ve devlet tarafından sağlanan fonlar artırılarak, ülke içindeki iktisadi faaliyetlerin devam etmesine ve işletmelerin ayakta kalmasına yardımcı olunmuştur.

Çalışmamızın bu kısmında dünyanın en büyük ekonomilerine ait kredi garanti kuruluşlarından bahsedilecektir.

1.3.1. Güney Kore

Güney Kore'de, 1961 yılında kredi garanti uygulaması başlamış olup, 1976'da KODİT kurulmuştur. Tüm sektörlerle destek vermekteyken, 1989'da teknoloji sektöründe faaliyet gösteren işletmeleri desteklemek üzere KODIT' in bir kolu olarak KIBO kurulmuştur.²¹ Ekonomi Bakanlığı tarafından kontrol edilen KODIT ve KIBO, başvuruları sanal ortamda ya da ofisleri aracılığıyla yapılabilen ve elektronik kredi kefalet hizmetleri, fatura sigorta hizmetleri ve kredi sigorta hizmetlerinde bulunmaktadır.²²

2016 yılına kadar işlem hacmi olarak dünyanın en büyük kredi garanti kurumu olan KODİT, Kredi Garanti Fonu A. Ş.' ye sağlanan Hazine kontr-garantisinin artırılması ile birlikte bu unvanını kaybetmiştir.

²¹ <https://www.kibo.or.kr> (Erişim Tarihi: 24.12.2021)

²² <https://www.kodit.co.kr> (Erişim Tarihi: 24.12.2021)

1.3.2. Japonya

II. Dünya Savaşı'nın ardından, ekonomisini yeniden inşa eden, sanayileşme ve kalkınmaya hız vermiş ve daha çok karlılığı yüksek olan, teknoloji odaklı küçük işletmelerin gelişimine büyük önem veren Japonya'da, 1950 yılında "Küçük İşletmeler Kredi Sigortası Yasası" yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda 1953 yılında Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler için Japonya Finans Kurumu (JASME) ve Tarım, Orman ve Balıkçılık Finans Kurumu (AFC) kurulmuştur. Ekim.2008'de bu iki finans kurumu, Japonya Finans Kurumu (JFC) unvanıyla birleştirilmiştir. %100 hisse sahibi Japonya Hükümeti olan bu kurum, yeni işletmelerin kurulması, işletmelerin büyümesi, ihracatın artırılması, tarım, ormancılık ve balıkçılık işletmelerinin büyümesi için gerekli finansman desteği için hizmet vermeye devam etmektedir.²³

1.3.3. Amerika Birleşik Devletleri

Dünya'nın en büyük ekonomilerinden biri olan Amerika Birleşik Devletleri'nde girişimcilere ve küçük işletmelere destek sağlamak üzere, 1953 yılında, ABD hükümetinin desteği ile bir devlet kuruluşu olarak Small Business Administration (SBA) kurulmuştur. Yeni kurulan ve gelişmekte olan işletmelere iş geliştirme, afet yardımı, kredi risk yönetimi, eğitim, danışmanlık, finansman ve kefalet hizmeti vermektedir. SBA da KGF'ye benzer şekilde işletmelerden direkt talep almamakta olup, kredinin kullanılacağı banka ya da finans kurumundan başvuru almaktadır. Daha çok işletmeye ulaşabilmek adına her eyalette en az 1 adet ofisi bulunmaktadır.

En yaygın destek programı olan 7A kredi programı ile maksimum 5 milyon USD'ye kadar başvuru kabul edilmektedir. Buna ek olarak sahip olduğu iklim kuşağı sebebiyle çokça kasırgaya maruz kalan ABD'de bu dönemlerde, afete uğrayan bölgelerdeki işletmeler tamir, bakım ve onarım çalışmaları için SBA tarafından düşük faizli kredilerle desteklenmektedirler.

Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi ile birlikte küçük işletmeleri korumak adına birçok proje geliştirmiştir. Maaş koruma programı ile birlikte istihdamı desteklemiş, gelir kaybı yaşayan işletmeler için ekonomik yaralanma kredi destek programı geliştirmiş, karantina döneminde zorunlu kapanma

²³ <https://www.jfc.go.jp/n/english/> (Erişim Tarihi: 30.12.2021)

yaşayan kapalı mekan işletmeleri için hibe destekleri uygulamış, mevcut borçluları için borç erteleme yapmış ve son olarak sosyal hayatın canlanmaya başlamasıyla birlikte restoran canlandırma fonu ile yeme- içme sektöründe faaliyet gösteren küçük işletmeleri desteklemiştir.²⁴

1.3.4. Almanya

Almanya’da, temeli 1950’lere dayanan, 1990 yılında kurulan ve Türkiye KGF’ye de örnek teşkil eden Verband Deutscher Bürgschaftsbanken (VDB), KOBİ’leri desteklemeye devam etmektedir. Başlangıçtan bugüne özkaynakları çeşitli ticaret camiası, esnaf birlikleri, sigorta şirketleri, ticaret odaları, endüstri federasyonu, bankalar birliği ve diğer ekonomik birlikler tarafından karşılanmıştır. VDB aynı zamanda, KOBİ Meslek Örgütlerinin bir kuruluşu niteliğinde olup, devlet tarafından desteklenmektedir. Sermayenin yüzde 51’i meslek kuruluşları, yüzde 49’u banka, tasarruf sandıkları ve sigorta şirketlerinden oluşmaktadır.²⁵ Ortaklık yapısı KGF ile benzerlik dikkat çekmekle birlikte, Kredi Garanti Fonu A.Ş.’nin, Almanya’daki uygulamadan destek ve model alınarak kurulduğu çalışmamızda daha önce de ifade edilmişti.

2020 yılında pandemi ile birlikte, federal hükümet’in sağladığı kontr-garanti arttırılmış ve VDB’nin Almanya’da faaliyet gösteren işletmelere sağladığı kefalet hacmini yüzde 30’un üzerinde bir artışla 1,45 milyar Euro’ya çıkarmıştır.²⁶

1.3.5. Hollanda

Hollanda’da, 2004 yılında kurulan Dienst Regelingen (Düzenleme Ajansı) ve 2010 yılında kurulan Agentschap NL (Hollanda Ajansı), hükümet adına girişimcilere sübvansiyonlar, iş ortakları bulma, mevzuat ve düzenlemelere bilgi ve uyum gibi hizmetleri sunmak üzere, 2014 yılında Hollanda Ekonomi Bakanlığı çatısı altında birleşmişler ve Netherlands Enterprise Agency (RVO) kurulmuştur. Yeşil enerji öncülerinden biri olarak bilinen Hollanda, pandemi döneminde yatırımların düşmesi

²⁴ <https://www.sba.gov/> (Erişim Tarihi: 03.03.2022)

²⁵ Nazlı ÜSTÜN, **Kredi Garanti Fonu, Dünyadaki Örnekler ve KOBİ’lere Sağladığı Destekler**, Yayınlanmamış Araştırma Raporu, Konya Ticaret Odası, Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü, Konya, Mart.2016, s. 7

²⁶ <https://vdb.ermoeglicher.de> (Erişim Tarihi: 24.12.2021)

ile birlikte alternatif bir fon yaratmak için Invest NL ve Avrupa Yatırım Bankası katkılarıyla yeni bir teknoloji fonu yaratmıştır.²⁷

Diğer kredi garanti kurumları gibi, RVO da Covid döneminde işletmeleri desteklemek üzere birtakım projeler geliştirmiştir. Kefalet komisyonunu bir defaya mahsus olarak %3,9'dan %2'ye düşürmüş ve tarım, balıkçılık ve su ürünleri ile iştigal eden işletmeler için 5 yıl vadeli ve maksimum %4 faiz oranına sahip, %95'i Hollanda devlet garantisi kapsamında olan toplam 750 milyon avroluk bütçe ayırmıştır.

1.3.6. Fransa

Fransa'da, 1917 yılında, dünyanın en eski kefalet kuruluşu olan ve faaliyetlerine halen daha devam eden Societes De Caution Mutuelle Artisanales (SOCAMA) kurulmuştur. SOCAMA sadece esnaf ve sanatkarlar için hizmet vermektedir.²⁸

SOCAMA'ya ek olarak, 1923 yılında temelleri atılan ve 2012 yılında üç farklı kredi ve kefalet kurumunun birleşmesi ile kurulan BPI Fransa, işletmelere destek vermeye devam etmektedir. BPI Fransa'nın %50 hisse sahibi Fransa Hükümeti olup, diğer %50 ortak, 1816 yılında yerel yönetim organları tarafından uygulanan kamu politikalarını desteklemek için kurulan Caisse Des Dépôts Et Consignations'dur. Küçük, orta ve büyük ölçekli olmak üzere tüm işletmelere sübvansiyonlu krediler, ara finansman, girişim sermayesi, danışmanlık hizmetleri vermektedir.²⁹ Pandemi döneminde BPI Fransa'nın uygulamaya koyduğu, ülkemizde uygulanan PGS (Portgöy Garanti Sistemi) sistemine çok benzer olan, PGE (devlet destekli krediler) projesi ile büyüklüğü, sektörü ve yaşı ne olursa olsun tüm işletmeler desteklenmiş ve bu proje ile Avrupa'daki kredi garanti kurumları içinde 2020 yılında en yüksek portföye sahip üye olmuştur.³⁰ Covid döneminde geliştirdiği destekler ile 10 bin EUR'dan 30 milyon EUR'a kadar, 10 yıla kadar vade ile krediler sağlanmış ve bu krediler içine BPI'nin kefalet oranı %80'den %90'a çıkarılmıştır.

²⁷ <https://english.rvo.nl> (Erişim Tarihi: 23.12.2021)

²⁸ <https://www.socama.com> (Erişim Tarihi: 23.12.2021)

²⁹ <https://www.bpifrance.fr> (Erişim Tarihi: 23.12.2021)

³⁰ AECM, **Statistical Yearbook 2020**, Brussels, 2021, s. 8

İş ve işçi hakları konusunda en hassas ülkelerden biri olan Fransa, küçük işletmelere belki de en çok destek sağlayan ülkelerden biri olup, Fransa'daki bir başka kefalet kuruluşu ise 1928 yılında tütün üreticileri tarafından kurulan Européenne de Cautionnement (EDC) dir. Tütün üreticilerinin kullandığı kredilere kefalet desteği vermek amacıyla kurulan EDC, bugün ise %100 özel sermayeli ortaklık yapısı ile sektör ayrımı olmadan tüm işletmelere destek vermektedir.

Fransa'daki son kefalet kuruluşu ise 1966 yılında esnaf odaları tarafından kurulan SIAGI'dir. Güncel ortaklık yapısı %60 esnaf ve ticaret odaları, %15 BPI France ve %25 hisse sahibi ise Fransa'da faaliyet gösteren 7 adet bankadır. İşletmelerin bankalardan kullandığı kredilerin %15- 80'i kadar kefil olarak finansmana erişimlerine yardımcı olmaktadır. Covid döneminde Avrupa Yatırım Fonu'dan sağladığı 235 milyon EUR kontr-garanti ile işletmelere 5 bin ile 150 bin EUR arasında kefalet desteği sağlamış ve kefalet oranını da %60'dan %80'e çıkarmıştır.

1.3.7. Birleşik Krallık

Temelleri 1981'e dayanan, 2012 yılında kurulan British Business Bank plc (BBB), %100 hissesi Birleşik Krallık Hükümeti'ne aittir, ancak bağımsız olarak yönetilmektedir. İşletmelere doğrudan destek vermek yerine, bankalar, finansal kiralama şirketleri, risk sermayesi fonları gibi 130'dan fazla çözüm ortağı aracılığı ile teminatlarının yetersizliği nedeniyle reddedilecek olan KOBİ'lere kredi verilmesini kolaylaştırmak için kurumsal finansman garantisi sağlamaktadır.³¹ AECM 2020 yılı istatistiklerine göre, Covid-19 döneminde sağladığı destekler sayesinde, üye ülkeler arasında, Fransa'nın ardından en yüksek portföye sahip ikinci garanti kuruluşudur.

Covid pandemisi ile birlikte KOBİ'lere yönelik 5 milyon GBP'ye kadar ucuz faizle krediler verilmiş ve borç veren tarafından alınan faiz ve ücretler, ilk 12 ay boyunca Birleşik Krallık hükümeti tarafından ödenmiştir. Nisan.2021'de ise kısıtlamaların kalkması ile birlikte kurtarma planı devreye girmiş ve işletmelere 3 ila 6 yıl arasında 10 milyon GBP'ye kadar kredi sağlanmıştır, kurtarma planının 30.Haziran.2022'de son bulması beklenmektedir.

³¹ <https://www.british-business-bank.co.uk> (Erişim Tarihi: 23.12.2021)

1.3.8. İtalya

2002 yılında Avrupa Birliği ülkelerinin birçoğunun ortak para birimi olan EURO'ya geçmesi ile birlikte, ekonomisinde büyük yara alan İtalya'da, 2006 yılında ekonomisini canlandırmak ve KOBİ'lere destek vermek üzere, kefalet kuruluşu olan Assoconfidi kurulmuştur. Bu destekler sayesinde ayakkabı, tekstil, mobilya, gıda vb gibi İtalya'nın öncü olduğu sektörlerde büyük bir canlanma görülmüştür.³² Tüm dünya ekonomilerini olumsuz bir şekilde etkileyen Covid-19 pandemisinde de işletmelerine sahip çıkan Assoconfidi, İtalya'nın önde gelen yatırım bankalarından Cassa Depositi e Prestiti ile 500 milyon EUR'luk sözleşme imzalayarak, ülkemizde uygulanan PGS sistemine çok benzeyen, "Confidi Plafond" sistemini geliştirmiştir.³³

İtalya'nın en büyük kefalet kuruluşu Assonconfidi olup, bir diğer kefalet kuruluşu da 2001 yılında ağırlıklı olarak tarım ve balıkçılık üretimini desteklemek üzere kurulan ISMEA'dır. Diğer kefalet kuruluşları gibi Covid-19 döneminde faaliyetlerini arttıran ISMEA, bu dönemde tarım ve balıkçılık sektörünü desteklemek üzere 20 milyon EUR tutarında kefalet hacmi yaratmıştır.

1.4. Avrupa Garanti Kurumları Birliği ve Kredi Garanti Fonu A. Ş.

Avrupa Garanti Kurumları Birliği (AECM), 1992 yılında, herhangi bir siyasi ya da finansal görüşten bağımsız olarak, kar ya da gelir amacı gütmeyen, garanti sistemleri üzerine araştırmalar yapmak, ilgili teknik bilgileri, istatistikleri, haber bültenlerini ve garanti aracını tanıtmak için bülten vb yayınları yayınlamak, sadece Avrupa'da değil, diğer kıtalarda da kredi garanti sistemlerini teşvik etmek amacıyla kurulmuştur.³⁴

1992'de 5 üye ile kurulan AECM'nin kurucu üyeleri SCM/ MOB (Belçika), SOCAMA(Fransa), VDB (Almanya), Assoconfidi (İtalya) ve CESGAR (İspanya)'dır. Belçika'nın kurucu üyeleri zamanla birleşmiş/ isim değiştirmiştir. 2020 yılı faaliyet raporuna göre 23'ü Avrupa Birliği üyesi olan, Azerbaycan,

³² OECD, *SME and Entrepreneurship Outlook*, Paris, 2005, s.258, <https://read.oecd-ilibrary.org> (Erişim Tarihi: 30.11.2021)

³³ AECM, Assoconfidi/ Italia, Rome/ Brussels, Ocak.2021

³⁴ AECM, *20 Years of Facilitating Growth*, Brussels, 2012, s. 1

Kosova, Sırbistan, İsviçre, Rusya, Türkiye, Birleşik Krallık ve Bosna Hersek dahil olmak üzere toplamda 31 ülkede 48 üye kredi garanti kuruluşu bulunmaktadır.

Tüm üyelerin ortak amacı ekonomik olarak istikrarlı bir faaliyeti ya da ticarileşebilecek bir projesi olan, gelecek vaad eden, ancak yeterli fon sağlayamayan işletmelerin finansmana erişmesine destek olmaktır. 2020 yıl sonu itibariyle, AECM üye kuruluşları, 5,2 milyon adet işletmeyi destekleyerek, 330,3 milyar Euro'nun üzerinde garanti hacmine ulaşmıştır.

AECM, yıllık çalıştaylar, bilgilendirme ve eğitim seminerleri düzenleyerek üye ülkeler arasında bilgi, tecrübe ve deneyim alışverişine yardımcı olmaktadır. Dünyadaki gelişmeleri takip etmek ve işletmelere daha fazla proje ile destek sunmak isteyen KGF, ülkemizdeki bir diğer kefalet kuruluşu olan TESKOMB ile birlikte, 2000 yılında Avrupa Garanti Kurumları Birliği (AECM) üye olmuştur. Üye ülke ve kuruluşları Tablo 1.2’de belirtilmektedir.

Tablo 1.2: AECM Üye Ülke ve Kuruluşlar

Üye Ülke	Üye Kuruluş	Üye Ülke	Üye Kuruluş
Almanya	Verband Deutscher Bürgschaftsbanken (VDB)	Kosova	Kosova Kredi Garanti Fonu (KCGF)
Avusturya	Wirtschaftsservice Gesellschaft (aws)	Letonya	ALTUM
	NÖ Bürgschaften und Beteiligungen (NÖBEG)	Litvanya	Tarım Kredi Garanti Fonu
Azerbaycan	Azerbaycan Mortgage ve Kredi Garanti Fonu (MCGF)		Investiciju ir verslo Garantijos (INVEGA UAB)
Belçika	Fonds Bruxellois de Garantie- Brüksel Waarborgfonds	Lüksemburg	Mutualité des pme
	Sovalfin		Mutualité de Cautionnement
	PMV/z-Waarborgenv nv		Kurumsal Teşvik Vakfı (MVA)
Birleşik Krallık	İngiliz İş Bankası (BBB)	Macaristan	Kırsal Kredi Garanti Vakfı (AVHGA)
Bosna Hersek	Sırp Cumhuriyeti Garanti Fonu		Garantiqa Hitelgarancia
Bulgaristan	Sofya KOBİ'leri için Belediye Garanti Fonu (MGFSME)	Malta	Malta Kalkınma Bankası (MDB)
	Ulusal Garanti Fonu (EAD)	Polonya	Banka Gospodarstwa Krajowego (BGK)
Çekya	Ulusal Kalkınma Bankası (NRB)	Portekiz	Banco Português de Fomento (BPF)
Estonya	KredEx	Romanya	Romanya Kırsal Kredi Garanti Fonu (FGCR)
Finlandiya	Finnvera		KOBİ'ler İçin Ulusal Kredi Garanti Fonu (FNGCİMM)
	Européenne de Cautionnement		Fondul Roman de Contragarantare (FRC)
Fransa	SIAGI	Rusya	Moskova Küçük İşletme Kredi Yardımı Fonu (FSECA)
	Fédération Nationale des SOCAMA	Sırbistan	Voyvodina Özerk Bölgesi Garanti Fonu
	BPI France	Slovenya	Sloven Girişim Fonu (SEF)
Hırvatistan	HAMAG-BICRO		Slovenya Bölgesel Kalkınma Fonu
Hollanda	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	Türkiye	Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği (TESKOMB)
İrlanda	İrlanda Stratejik Bankacılık Kurumu (SBCI)		Kredi Garanti Fonu (KGF)
İspanya	İspanyol Karşılıklı Garanti Dernekleri Konfederasyonu (CESGAR)	Yunanistan	Yunanistan Kalkınma Bankası (HDB)
İsviçre	İsviçre Garanti Kurumları Ağı		Yunan Mühendisler ve Bayındırlık Müteahhitleri Fonu (TMEDE)
İtalya	ISMEA		
	Assoconfidi		

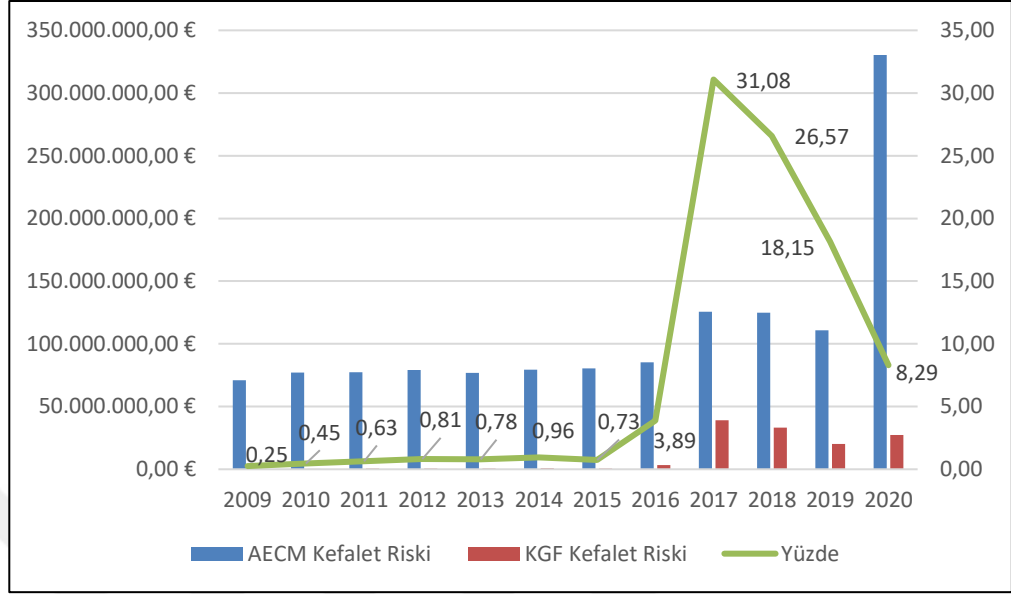
Kaynak: AECM, <https://aecm.eu> (Erişim Tarihi: 03.01.2022)

Uzun yıllar, kefalet hacmi olarak, diğer üyelerin çok gerisinde yer alan KGF, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından sağlanan kontr-garantinin arttırılması ile birlikte, AECM'nin en önemli üyelerinden biri haline gelmiştir. AECM tarafından yayınlanan yıllık istatistik raporlarına göre oluşturulan, KGF kefalet riskinin AECM içindeki payını gösterir grafik Grafik1.1'de gösterilmektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığı kontr-garantisi öncesinde, 2009 yılında KGF riskinin AECM içindeki payı %0,25 iken, 2010 yılında Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın yarattığı ilave fon ile birlikte bu oran %0,45'e çıkmıştır. 2009 yılında AECM üyelerinin toplamda 70,9 milyon EUR kefalet riskinin içinde KGF riski sadece 180.000 EUR'dur.³⁵ 2009 yılında en büyük risk, küçük işletmeleri desteklemek konusunda birçok ülkeye örnek olan Fransa'nın kefalet kuruluşlarındadır.

2008 yılında ABD'de mortgage krizi ile başlayan ve kısa zamanda tüm dünyayı etkisi altına alan global krizden en çok etkilenen Avrupa ülkelerinden biri olan İtalya ekonomisi 2009 yılında %6,76 oranında daralmış ve ekonomisi durma noktasına gelmiştir. İtalya içindeki en büyük kefalet kuruluşu olan Assoconfidi aracılığı ile küçük işletmelere destek sağlanmış ve bu sayede AECM üye ülkeleri içindeki risk payını artırmıştır. 2010 yılından sonra AECM üye ülkeleri arasında en yüksek risk bakiyesine sahip üye Assoconfidi olmuş ve bu konuda uzun yıllar birinciliğini korumuştur.

³⁵ AECM, **Statistical Data 2009**, <https://aecm.eu/publications/statistics/> (Erişim Tarihi: 22.11.2021)

Grafik 1.1: AECM ve KGF Risk Gelişimi ve Payı

Kaynak: AECM Yıllık İstatistik Raporları'ndan oluşturulmuştur.

AECM istatistiklerinden elde edilen veriler ile Grafik 1.1 oluşturulmuştur. Sütun grafikleri AECM üyesi ülkelerin toplam kefalet riski ile KGF'nin kefalet riskini göstermekte olup, çizgi grafiği ise KGF kefaletinin AECM riski içindeki yüzde payını göstermektedir. Bakanlar Kurulu'nun 14.07.2009 tarih ve 2009/15197 sayılı "Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine ilişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki karar" ile 1 milyar TL Hazine kontr-garantisi sağlanması ile birlikte KGF riskinin AECM içindeki payında yıllar itibariyle artış görülmektedir. Çizgi grafiğinde kırılma noktası olan 2017 yılında, KGF'ye sağlanan Hazine kontr-garantisi 25 milyon TL'ye çıkarılmış ve böylece KGF'nin AECM içindeki risk payı %3,89'dan %31,08'e sıçramıştır. 2016 yılında toplam AECM kefalet riski 85,3 milyon EUR iken, 2017 yılında 125,5 milyon EUR'a çıkmıştır; aynı yıllar için KGF kefalet riski de 3,3 milyon EUR'dan 39 milyon EUR'a çıkmıştır. Böylece KGF, AECM'nin en büyük kefalet hacmine sahip üyesi olmuştur.

AECM'nin 2017 yılı raporunda KGF için sayfalar ayrılmış, yıl içinde AECM'nin yaşadığı büyümenin en büyük sebebinin KGF'ye sağlanan Hazine kontr-garantisi olduğu ifade edilerek diğer ülkelere örnek gösterilmiştir. Çalışmamızda daha önce diğer ülkelerdeki kredi garanti kurumlarından bahsedilirken, Covid döneminde bazı Avrupa ülkelerinin, 2017 yılında KGF'ye en büyük üye ülke

başarısını getiren PGS sistemine benzer sistemler geliştirildiği ifade edilmişti. Bu tarihten sonra yayınlanan grafiklerde KGF risk payını ayrıca göstermeye başlamışlardır.

Ancak AECM verileri EUR bazında yayınlandığından dolayı, 2018 yılından itibaren sürekli artmaya başlayan döviz kurları sebebiyle, döviz karşısında değerini kaybeden TL yüzünden, KGF payında bu tarihten sonra düşüş görülmektedir. Öyle ki 2019 yılı istatistik raporunda AECM toplam kefalet riskinde %3,1'lik bir azalma yaşandığı belirtilerek, bunun en büyük sebebi olarak da TL'nin EUR karşısında değer kaybetmesi gösterilmiştir. Yine aynı raporda KGF kefalet riski haricinde diğer üyeler ile birlikte %2,4'lük bir büyüme yaşandığı da ifade edilmektedir.³⁶

2019 yılı sonunda Çin'in Wuhan kentinde başlayan ve kısa sürede tüm dünyada sosyal ve ekonomik hayatı etkilemeye başlayan Covid- 19 pandemisi sebebiyle, AECM üyesi olan tüm ülkeler kendi kredi garanti kuruluşları ile işletmelere destek olmaya başlamıştır. Bu dönemde KGF'ye sağlanan Hazine kontr-garantisi de 50 milyon TL'ye çıkarılmıştır. 2020 yılı AECM istatistiklerinde toplam kefalet riskinin 110 milyon EUR'dan 330 milyon EUR'a sıçradığı, KGF'nin ise önceki yıla göre 7,3 milyon EUR artış sağladığı belirtilmektedir.³⁷ Ekonometrik analiz için toplanan verilerde 2020 yılında, KGF kefalet riskinin TL bazında önceki yıla göre 100 milyon TL üzerinde bir artış olduğu yani kefalet riskinin neredeyse 2 katına çıktığı bilinmektedir. Ancak 2020 yılı içinde TL'nin EUR karşısında yaklaşık %40 değer kaybetmesi sebebiyle KGF riskinin AECM içinde payı çok hızlı bir şekilde düşmüş ve birinciliği Fransız garanti kuruluşu BPI France'a bırakmıştır.

KGF, halen daha AECM'nin en etkin üyelerinden olup, 2024 yılı AECM Yıllık Toplantısı Türkiye'de yapılacaktır. Ancak 2021 yılı içinde, TL'nin, EUR karşısında %65'e yakın değer kaybı yaşamasıyla KGF kefalet riskinin AECM içindeki payında bir hayli düşüş beklenmektedir.

³⁶ AECM, **Statistical Yearbook 2019**, Brussels, 2020, s. 15

³⁷ AECM, **Statistical Yearbook 2020**, Brussels, 2021, s. 8

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE KREDİ GARANTİ FONU A. Ş. KEFALETİ

Ekonominin daraldığı, piyasa faaliyetlerinin düştüğü dönemlerde faiz oranları artmaktadır. Faiz oranları arttığında, kredibilitesi yüksek olanlar kredi almak istemeyecek ve dolayısıyla finans kurumları kredibilitesi düşük olan firmalara kredi vermek zorunda kalacaklardır. Bu sebeple tersine seçim sorunu artacak ve kredinin yanlış yerlere verilmesi, kredinin geri ödenmesi ihtimalini düşürecektir.¹ Kısaca kriz dönemlerinde finans kurumlarının kredi verme hevesi azalmaktadır. Bu dönemlerde daha güçlü bir teminat yapısına sahip olmak isteyen finans kurumları, daha likit bir teminat olarak KGF kefaletini talep etmektedirler.

İlk kefaletini 1994 yılında veren KGF, 2006 yılına kadar yeterince faal olamamıştır. Öyle ki 31.12.2021 tarih itibariyle 1.273.764 adet işletmeye 516 milyar TL üzerinde kefalet hacmi karşılığında yaklaşık 610 milyar TL kredi hacmi sağlayan KGF, 2006 yılsonu itibariyle sadece 257 adet işletmeye 33,70 milyon TL kefalet sağlamıştır.² 2006 yılı Eylül ayında yapılan sermaye artırım ve şubeleşmenin başlaması ile birlikte önemi daha çok anlaşılan KGF, aynı dönemde birçok finans kurumu ile de protokol imzalamıştır. Yurtiçi ve yurtdışından sağladığı fonlar ile işletmeleri desteklemeye devam eden KGF, 2017 yılında hazine kaynağının da arttırılması ile birlikte bu tarihten sonra KOBİ-dışı firmalara da kefalet vermeye başlanmıştır. KOBİ-dışı firmalardan kesinlikle direkt başvuru alınmamakla birlikte, KOBİ’lerin bankalardan kullandığı krediler için de doğrudan başvuru kabul edilememektedir.

¹ M. Hanifi ASLAN, a.g.e., s. 228

² Kredi Garanti Fonu A. Ş. **2011 yılı Faaliyet Raporu**, Ankara, 2012, s. 25

2.1. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Fonları

İlk kefaletini kendi özkaynaklarından sağladığı fon ile 1994 yılında veren KGF, yıllar içinde başta Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Avrupa Yatırım Fonu (AYF) olmak üzere farklı kurumlardan da fon sağlamıştır.

2.1.1. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Özkaynakları

Kurulduğu günden bu yana devam eden özkaynak kefalet talepleri için, KOBİ-dışı firmaların başvuruları kesinlikle kabul edilmemekle birlikte, sadece KOBİ vasfına haiz işletmeler özkaynak KGF kefaletinden faydalanabilmektedir.

Kredi Garanti Fonu A. Ş., 2021 yılı itibariyle 600 milyon TL kayıtlı, 513.134.229,53 TL ödenmiş sermayesi ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Kendi öz kaynakları toplamının 10 katına kadar fon yaratma hacmine sahiptir.

İlk kefalet verilen 1994'ten 2014'e kadar, günümüzdeki adıyla Portföy Limit Sistemi ile çalışan KGF, 2014 yılında belli bir tutara kadar olan kredilerin daha hızlı sonuçlanması için özkaynak kefalet taleplerini Portföy Garanti Sistemi (PGS) ve Portföy Limit Sistemi (PLS) olarak ikiye ayırmıştır.

Portföy Garanti Sistemi (PGS), kefalet taleplerinin KGF'nin kredi verenlere tahsis ettiği kefalet limiti üzerinden, işletmelerin kredi değerliliğine ilişkin olarak KGF tarafından ilave bir inceleme yapılmaksızın, kredi verenlerin derecelendirme notları esas alınarak değerlendirildiği, TL ve döviz cinsinden nakdi ve gayrinakdi kullandırımın yapıldığı sistemi ifade etmektedir.³ Bu sistemde banka kredi onayını verdikten sonra KGF, Bakanlar Kurulu Kararı'nda belirtilen yararlanıcı şartlarına uygunluğunu kontrol ettikten sonra kefalet onayı vermektedir. Bu sistem kredi başvurularının çok daha hızlı sonuçlanmasına katkı sağlamıştır.⁴

İlk olarak, 2014 yılında, Avrupa Yatırım Fonu (AYF) tarafından yönetilen “Büyüyen Anadolu'ya Kredi Kolaylıkları (BAKK)” programı kapsamında geliştirilen Mikro KOBİ'lere Mikro Krediler projesi ile ortaya çıkan PGS Özkaynak kefaleti

³ Kredi Garanti Fonu A. Ş., **100 Soruda KGF**, s.5
<https://www.garantibbva.com.tr/assets/pdf/tr/diger/100SorudaKGF.PDF> (Erişim Tarihi 07.01.2022)

⁴ TCMB, **Finansal İstikrar Raporu**, Ankara, Mayıs 2017, S. 24, s.71

halen daha AYF destekli projeler ile devam etmektedir. PGS Özkaynak kefaleti ile sadece TL kredi kullanılmakta olup, kullanılabilecek üst limitler proje bazında değişmektedir. KGF'nin projeleri ile ilgili olarak ileriki bölümlerde detaylı bilgi verilecektir.

Portföy Limit Sistemi (PLS) ise, yararlanıcılar yani işletmeler için belirlenen toplam kefalet limiti kapsamında, PGS limitleri üzerinde kalan tutarların kullanıldığı sistemdir. Hazine kaynaklı kefalet sisteminde PGS ve PLS için ayrı ayrı limit bulunmaktayken, KGF özkaynaklarında her iki limit birlikte değerlendirilmektedir. KGF özkaynaklarından (PGS ve PLS toplam) firma ve grubu için maksimum 3 milyon TL tutarında kefalet kullanılabilmektedir. İstisnai olarak KOSGEB'in bazı destek türleri için verilen kefalet limitleri 5 milyon TL'ye kadar çıkmaktadır. Bankalardan kullanılan kredilerin maksimum %80'ine kadar özkaynak kefaleti verilmekteyken, KOSGEB, TÜBİTAK, TTGV ve T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı desteklerinde kefalet oranı %100'e çıkmaktadır.

KGF'nin özkaynakları ile değerlendirdiği taleplere ilişkin detaylı tablo aşağıdadır.

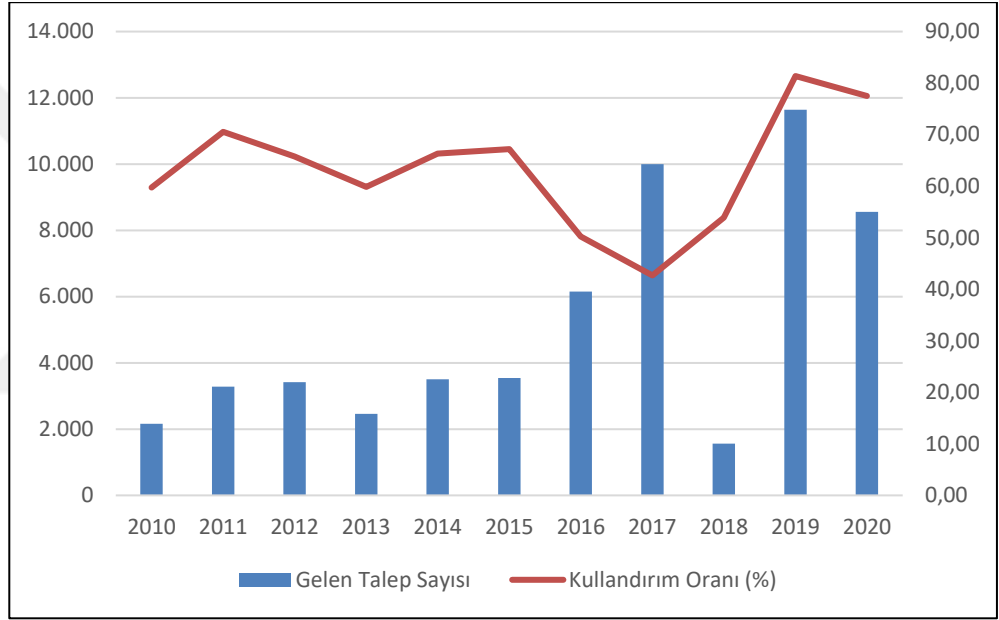
**Tablo 2.1: Yıllar İtibariyle Değerlendirilen Özkaynak Talep Durumu
(Tutarlar milyon TL'dir)**

Yıl	Gelen Talepler			Onaylanan Talepler			Kullanılan Talepler		
	KOBİ Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	KOBİ Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	KOBİ Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı
1994-2009	6.969	2.757	1.975	1.163	478	337	691	259	185
2010	2.157	1.575	1.194	1.333	868	663	869	512	396
2011	3.279	1.666	1.251	1.834	812	601	1.404	549	424
2012	3.413	1.545	1.172	1.694	676	499	1.168	424	328
2013	2.458	1.379	1.082	1.199	585	451	860	335	270
2014	3.505	1.374	1.104	2.573	724	573	2.199	456	380
2015	3.540	1.779	1.475	2.426	990	805	1.888	651	541
2016	6.154	4.564	3.931	4.446	2.392	2.057	3.170	1.199	1.033
2017	10.001	5.446	4.656	6.888	2.381	2.076	5.701	1.008	886
2018	1.562	1.111	1.019	1.120	568	499	802	291	269
2019	11.635	5.188	4.187	11.194	4.414	3.488	10.389	3.520	2.838
2020	8.562	3.805	3.063	7.918	3.159	2.512	6.822	2.417	1.946

Kaynak: KGF'nin 2010- 2020 faaliyet raporlarından derlenmiştir.

KGF faaliyet raporlarında 1994- 2009 dönemi tek bir veri şeklinde yayınlandığından dolayı, tablo 2010 yılından başlamaktadır. 2013 yılında ülkemizde yaşanan siyasi gerilimler ve 2015 yılında uluslararası politikada yaşanan olumsuzluklar sebebiyle finans kurumları kredilerini kısmış ve bu dönemlerde özkaynak kefalet talebinde büyük bir artış yaşanmış, ancak 2017 yılında Hazine kaynağının arttırılması ile birlikte kullanılan özkaynak kefalet taleplerinde hızlı bir düşüş görülmüştür.

Grafik 2.1: 2010- 2020 Özkaynak Kefalet Talep Durumu

Kaynak: KGF'nin 2010- 2020 faaliyet raporlarından oluşturulmuştur.

Grafik 2.1'de, Hazine kaynağının arttırılması akabinde özkaynak kefaletine olan ilginin düşüşü daha net bir şekilde görülebilmektedir. Sütunlar yıllar itibariyle gelen kefalet talep sayılarını, çizgi grafiği ise onaylanan özkaynak kefaletlerindeki kullanım yüzdesini göstermektedir. 2013 yılı ve sonrasında ülkemizde ve uluslararası arenada yaşanan olumsuzluklar neticesinde, bankaların asimetrik bilgi ve tersine seçim sorunlarının artmasıyla birlikte KGF kefaletine olan talep bir hayli artmıştır. Grafikte de 2013- 2017 yılları arasında gelen talep yani başvuru sayısı sürekli olarak artmaktadır. Ancak 2017 yılında kullanım oranında sert bir düşüş görülmektedir. Bunun en büyük sebebi, bu dönemde Hazine kaynağının arttırılmasıdır. Hazine kaynaklı kefaletin maliyeti hem firma hem de banka için daha

düşük ve süreci daha hızlı olduğundan dolayı ekonomideki birimlerin öncelikli tercihi olmuştur. 2019 yılında AYF ile imzalanan COSME projesinde PGS Özkaynak kefalet süreçlerinin başlaması ile birlikte, özkaynak kefalet kullandırmalarında yeniden hızlı bir artış yaşanmıştır.

2.1.2. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kaynağı

2007- 2013 yıllarını kapsayan 9. Kalkınma Planı'nda, işletmelerin uygun koşullarla finansman kaynaklarına erişimi kolaylaştırılacak ve bu kaynaklarda çeşitlilik sağlanması için kredi garanti sisteminin geliştirilerek işletmelerin kredi temininin kolaylaştırılmasına karar verilmiştir.⁵

2008 yılında ABD'de gayrimenkul piyasasında başlayan ve kısa sürede tüm dünyada etkisini gösteren global kriz sonrasında, bu süreç hızlanmış ve Türkiye ekonomisini canlandırmak üzere, Bakanlar Kurulu'nun 14.07.2009 tarih ve 2009/15197 sayılı "Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine ilişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki karar" ile 1 milyar TL Hazine kontr-garantisi sağlanmıştır.⁶ Bu tarihten itibaren özkaynaklarına ek olarak Hazine kaynağından da kefalet vermeye başlayan KGF, bu sayede daha fazla KOBİ'ye ulaşabilmiştir. Özkaynakları ile teminat değerliliği olan ancak bankalar tarafından kabul edilmeyen maddi teminatları değerlendirerek kefalet hacmi yaratan KGF, Hazine kaynağı ile bankaların teminatına garameten (risk oranında) ortak olmaktadır.

2013 yılı sonrasında daralan Türkiye ekonomisini canlandırmak üzere, dünyanın en büyük kredi garanti politikası kapsamında, KGF'ye sağlanan Hazine kontr-garantisi 2015 tarih ve 2015/7715 sayılı karar ile 2 milyar TL'ye, 27 Şubat 2017 tarih 2017/9969 sayılı karar ile 25 milyar TL'ye⁷, son olarak 2019 yılı sonunda Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi ile birlikte 29 Mart 2020 tarih 2020/2325 sayılı karar ile de 50 milyar TL'ye çıkarılmıştır.

⁵ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, **Dokuzuncu Kalkına Planı**, Ankara, 2006, s. 66

⁶ **Resmi Gazete**, Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Karar, 15.07.2009, S. 27289

⁷ **Resmi Gazete**, Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar, 24.06.2015, S. 29396, s.4 -5

2017 yılında Hazine kaynağının arttırılması ile birlikte bu kaynaktan verilen kefaletler de PGS Hazine ve PLS Hazine olarak ikiye ayrılmıştır. Güncelde kurumun özkaynaklarından verdiği 3 milyon TL'ye ek olarak, Hazine kaynağından KOBİ'lere 35 milyon TL, KOBİ-dışı firmalara ise 250 milyon TL'ye kadar kefalet verilmektedir. KOBİ vasfına haiz firmalar 35 milyon TL kefalet limitinin tamamını PGS sistemi içinde kullanabilmekte olup, KOBİ-dışı firmalar için tahsis edilen limitlerin 75 milyon TL'ye kadarlık kısmı PGS Hazine sistemi çerçevesinde değerlendirilmekte, üzerindeki tutarlar ise PLS Hazine kefaletine tabidir. PGS Hazine kaynaklı üst kefalet limitleri proje bazında değişkenlik gösterebilmektedir.

Mart.2022'de KOBİ kriterlerinin genişletilmesi ile birlikte, KGF limitlerinde de güncelleme yapılması kaçınılmaz bir hale gelmiş ve 11.05.2022 tarihli 31832 sayılı Resmi Gazete'de KOBİ vasfına haiz işletmelerin azami kefalet limiti 35 milyon liradan 100 milyon liraya yükseltilirken, KOBİ-dışı işletmelerin azami kefalet limiti 250 milyon liradan 350 milyon liraya çıkarılmıştır. Konu ile ilgili olarak KGF'nin alt yapı hazırlıkları devam etmekte olup, ilerleyen dönemlerde açılacak projelerin yeni limitler doğrultusunda şekillenmesi beklenmektedir.

Yıllar itibariyle değerlendirilen hazine kaynaklı kefaletlere ilişkin detaylı tablo aşağıdadır.

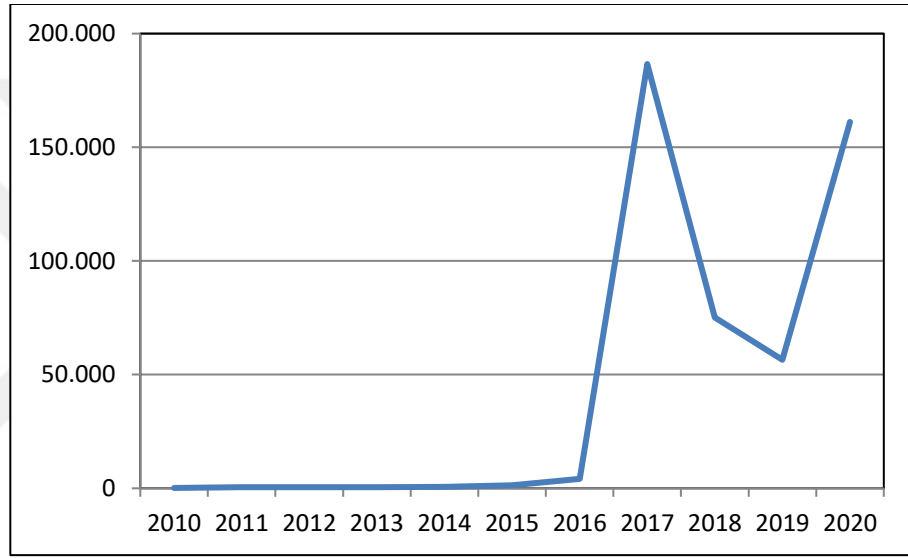
Tablo 2.2: Yıllar İtibariyle Değerlendirilen Hazine Kaynaklı Talep Durumu (Tutarlar Milyon TL'dir)

Yıl	Gelen Talepler			Onaylanan Talepler			Kullandırılan Talepler		
	KOBİ Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	KOBİ Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	KOBİ Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı
2010	705	508	320	600	434	275	419	234	150
2011	1.405	959	624	1.198	809	522	870	674	439
2012	3.831	1.122	796	3.528	877	614	1.710	627	451
2013	1.649	1.325	936	1.263	882	610	1.258	673	491
2014	2.157	1.742	1.238	1.660	1.164	819	2.380	898	670
2015	5.224	3.848	2.762	3.589	2.334	1.641	2.848	1.767	1.307
2016	24.066	9.824	7.458	18.919	7.188	5.318	16.336	5.483	4.095
2017	311.320	317.655	286.217	307.351	262.601	236.698	291.981	207.107	186.613
2018	125.584	113.750	99.567	122.811	107.901	94.511	118.492	85.651	75.088
2019	113.900	79.398	64.007	113.362	77.563	62.514	109.499	70.142	56.514
2020	310.523	223.022	178.783	310.180	221.407	177.485	279.951	200.987	161.085

Kaynak KGF'nin 2010- 2020 faaliyet raporlarından derlenmiştir.

Tablo 2.2.’den de görüldüğü üzere 2017 yılında Hazine kaynağından onaylanan taleplerin kullandırım oranı bir hayli artmıştır. Bunun en büyük sebebi KGF’nin, kredi verenden ayrı bir inceleme yapmayı sonlandırarak, PGS Hazine kefalet sistemine geçmiş olmasıdır. Ayrıca aynı sene KOBİ-dışı firmalara da kefalet vermeye başlanması, işlem hacminde büyük bir artış meydana getirmiştir. 2017 yılındaki kırılmayı Grafik 2.2 ile daha net bir şekilde görebiliriz.

Grafik 2.2: Kullandırılan Hazine Kaynaklı Kefalet Tutarı (Milyon TL)

Kaynak: KGF'nin 2010- 2020 faaliyet raporlarından oluşturulmuştur.

Grafik 2.2’de, 2017 yılındaki sıçramaya ek olarak, Covid-19 pandemisi ile birlikte ikinci bir kırılma noktası olarak 2020 yılı başı görülmekte olup, ilerleyen kısımlarda pandemi sürecinde verilen desteklere ilişkin detaylı bilgi verilecektir. Ayrıca 2019 yılında, AYF ile imzalanan COSME projesi ile PGS Özkaynak kullanımları arttığından dolayı, bu dönemde Hazine kaynaklı kullanımlarda düşüş görülmektedir.

2.1.3. Avrupa Yatırım Fonu ve Diğer Kaynaklar

KGF, yurtdışı kaynaklı en büyük fonu AYF’den (Avrupa Yatırım Fonu) sağlanmaktadır. İlk olarak 2009 yılında AYF’nin CIP (Rekabet Edilebilirlik ve Yenilikçilik Programı) projesi kapsamında 2.925.000,00 EUR tutarında kontr-garanti sağlanmış ve Her Köye Bir KOBİ projesi başlamıştır. Projenin amacı, kırsal kesimde girişimciliği ve istihdamı artırmaktır ve bu bölgelerde yeni yatırımları teşvik

etmektedir. Hedeflenen 112,5 milyon EUR kredi hacmine ulaşılarak, söz konusu proje 2013 tarihinde sonlanmıştır.⁸

Aynı dönemde AYF'nin IPA (Bölgesel Rekabet Edilebilirlik Operasyonel Programı) kapsamında 43 ilde uygulanan Mikro Girişimcilere Mikro Krediler projesi için 4,5 milyon EUR kontr-garanti sağlanmıştır. Ancak bu projenin yeterli hacme ulaşamaması sebebiyle, 2014 yılında PGS Özkaynak kefalet talep sistemi geliştirilmiştir. PGS sisteminin geliştirilmesi ile birlikte, süreçler hızlanmış, projeden beklenen verim alınmış ve 2015 yılında Büyüyen Anadolu'ya Kredi Kolaylıkları (BAKK) projesi için AYF'den 4,5 milyon EUR tutarında ek kontr-garanti talep edilmiştir.⁹ Bu proje ile 72 milyon EUR üzerinde kefalet hacmi sağlanmış ve bu kefaletlerin %75'i AYF tarafından, %25'i de KGF tarafından fonlanmıştır.

2019 yılında AYF kontr-garantisi ile geliştirilen COSME programı ise halen daha devam etmektedir. AECM üyesi olan diğer kuruluşların 2014 yılında başladığı COSME (KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği) programı kapsamında AYF'den sağlanan 126,5 Milyon TL'lik kaynak ile 2,3 Milyar TL'lik kefalet ve 2,875 Milyar TL'lik kredi imkanı oluşturulmuş ve 2020 yılında bu kaynağın 300 milyon TL'ye çıkarılması için AYF'ye başvuruda bulunulmuştur. Avrupa Yatırım Fonu ile yapılan görüşmeler neticesinde, yoğun talep alan projenin devamına karar verilmiş ve 27.10.2020 tarihinde imzalanan protokol ile AYF'den temin edilen 126,5 Milyon TL'lik kontr-garanti desteği 300 milyon TL'ye yükseltilmiştir. Böylece 2,3 Milyar TL'lik kefalet hacmi 6 Milyar TL'ye, 2,875 Milyar TL'lik kredi hacmi ise 7,5 milyar TL'ye yükseltilmiştir.¹⁰

KGF, AYF haricinde de yurt dışından fon yaratmaktadır. 2008 yılında, BTC Co. ve KGF A.Ş. işbirliğinde yürütülen Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) boru hattının geçtiği Ardahan, Kars, Erzurum, Erzincan, Gümüşhane, Sivas, Kayseri, Kahramanmaraş, Osmaniye, Adana illerinde iktisadi faaliyet gösteren KOBİ'lere yönelik proje için 2 Milyon USD tutarında bir fon oluşturmuş ve bu proje 2017 yılında sona ermiştir.

⁸ Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı, <https://www.daka.org.tr/duyurular/22> (Erişim Tarihi: 28.11.2021)

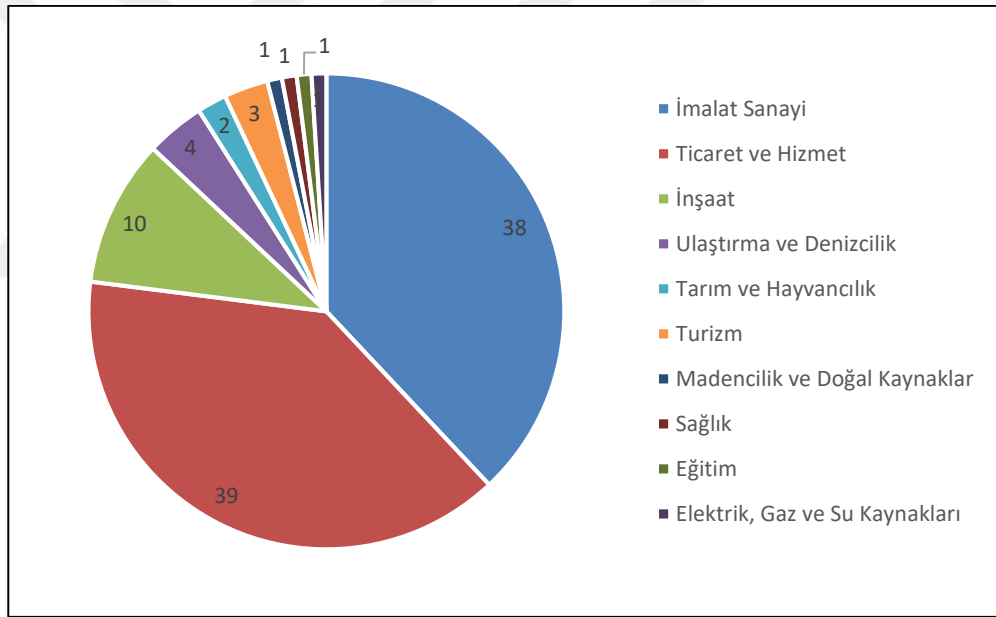
⁹ Kredi Garanti Fonu A. Ş. **2014 Yılı Faaliyet Raporu**, Ankara, 2015, s.40

¹⁰ AECM, **Statistical Yearbook 2019**, Brussels, 2020, s. 87

2.2. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Kefaletine Başvuru

KGF, Türkiye ekonomisine katkıda bulunan ve gelecek vaad eden tüm işletmelere kefalet desteği vermektedir. İmalatçı, ihracatçı, teknolojik ürün üreten, havacılık ve savunma sanayinde ve tarım sektöründe faaliyet gösteren firmalar öncelikli olmak üzere her sektörden gerçek ve tüzel kişiler KGF kefaletinden faydalanabilmektedir. Esnaf ve sanatkarlar, serbest meslek mensupları, kooperatifler (arsa ve konut yapı kooperatifleri hariç) ve çiftçiler dahil olmak üzere, sektör ve yöre ayrımı yapılmaksızın, tüm gerçek ve tüzel kişiler faydalanabilmektedir. Grafik 2.3'te 1994- 2020 yılları arasında verilen kefaletlerin sektörel dağılımı gösterilmektedir.

Grafik 2.3: KGF Kefaletinin Sektörlere Göre Dağılımı (%)

Kaynak: KGF 2020 Yılı Faaliyet Raporu

Yasa dışı ticaret yapan, konkordato, iflas ve tasfiye sürecinde olan, vergi ve SGK borcundan dolayı takibata alınan ve finans kurumları tarafından takibata alınan işletmelerin başvuruları kabul edilmemektedir.¹¹ Hazine kaynaklı kefalet taleplerinde, kredinin kullandırımı sırasında öncelikli olarak mahsup edilmek kaydıyla, talep edilen kredinin %20'sine kadar olan yapılandırma harici vergi- SGK borçları kabul edilmekteyken, talep edilen kredinin %20'sinden daha fazla vergi-

¹¹ Serhat Kalkınma Ajansı, **30 Soruda Kredi Garanti Fonu (KGF) Destekleri**, Ardahan, Aralık 2013, s. 5

SGK borcu olan işletmelerin başvuruları kabul edilmemektedir. Özkaynak kefalet taleplerinde ise kamu borcu ile ilgili bir sınırlandırma mevcut değildir.

KOBİ statüsündeki firmalar, özkaynak kefaletlerine ek olarak Hazine kaynaklı kefalet taleplerinden de faydalanabilmekteyken, KOBİ-dışı işletmeler ise sadece Hazine kaynaklı kefalet desteğine başvurabilmektedirler. KGF'nin 2020 yılı faaliyet raporunda, 1994- 2020 arasında verilen toplam (özkaynak+ Hazine) kefaletin %74'ünün KOBİ'lere, %26'sının ise KOBİ-dışı işletmelere kullandırıldığı ifade edilmektedir.

Bankalardan kullanılacak kredilere konu olan özkaynak ya da Hazine kaynaklı kefalet talepleri için, işletmelerden kesinlikle direkt başvuru alınmamaktadır, kefalet talebinin işletme adına banka tarafından KGF'ye yapılması gerekmektedir. Bankalarca kullandırılacak kredilerin kefaleti kapsamında KGF, firmaların kredi değerliliğinin tespitinde öncelikli olarak bankanın görüşünü önemsemekte ve kredi riskinin belli bir oranda banka tarafından üstlenilmesini esas alınmaktadır. İşletmelerin ihtiyaç duyduğu işletme ve yatırım finansmanı için her türlü nakdi ve gayri nakdi kredilere yönelik kefalet veren KGF, çek karnesi ve şirket kredi kartı için kesinlikle kefalet başvurusu kabul etmemektedir. Bankaların, ilk defa veya ilave olarak kullandıracakları, yenileyecekleri, yeniden vadelendirecekleri veya yapılandıracakları TL ve/veya döviz cinsinden ve/veya dövize endeksli nakdi ve gayrinakdî krediler ile 6361 sayılı Kanun kapsamında yetkilendirilen finansal kiralama ve yatırıma yönelik finansman sağlanması kaydıyla finansman şirketleri tarafından sağlanan kaynak için de kefalet vermektedir.¹² Kısaca bankalarda devam eden risk için kefalet verilmemekte olup, sadece yeni kullanılacak bir kredi için kefalet talebi kabul edilmektedir.

KOSGEB, TÜBİTAK, TTGV ve T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı destekleri için ise KGF web sitesi üzerinden, KOBİ vasfına haiz işletmelerden doğrudan başvuru alınmaktadır. KGF web sitesinde, ilgili destek için doldurulan başvuru formu, KGF yetkilileri tarafından değerlendirildikten sonra, Bölge Müdürlükleri tarafından başvuru sahibi ile yapılan görüşme sonrasında KGF genel merkezi

¹² Kredi Garanti Fonu A. Ş., **100 Soruda KGF**, s. 4

tarafından sonuçlandırılmaktadır. KGF Bölge Müdürlüklerinin bir onay yetkisi bulunmamakta olup, tüm talepler Ankara’da bulunan genel müdürlük tarafından sonuçlandırılmaktadır.

2.3. Kredi Garanti Fonu A. Ş. İşleyişi

Yurt içi ve yurtdışından sağladığı fonlar ile işletmelerin finansmana erişimini kolaylaştırmak isteyen KGF’nin Hazine ve özkaynak kefaletlerinin de PGS ve PLS taleplerinin de farklı bir işleyişi bulunmaktadır. KGF’nin kefalet verdiği kurumlar Tablo 2.3’te belirtilmektedir. Bu kurumlar ile imzaladığı protokoller çerçevesinde talepler değerlendirmeye alınmaktadır.

Tablo 2.3: KGF'nin Kefalet Verdiği Kurumlar

Bankalar	Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.	Şekerbank T.A.Ş.
	Alternatifbank A.Ş.	Turkland bank A.Ş.
	Akbank T.A.Ş.	Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.
	Anadolubank A.Ş.	Türk Ekonomi Bankası A.Ş.
	Burgan Bank A.Ş.	Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.
	Denizbank A.Ş.	Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
	Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş.	Türkiye Halk Bankası A.Ş.
	Fibabanka A.Ş.	Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.
	HSBC Bank A.Ş.	Türkiye İş Bankası A.Ş.
	İng Bank A.Ş.	Türkiye Kalkınma Yatırım Bankası A.Ş.
	Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.	Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.
	Nurol Yatırım Bankası A.Ş.	Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.
	Odeabank A.Ş.	Vakıf Katılım Bankası A.Ş.
	Pasha Yatırım Bankası A.Ş.	Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.
	Qnb Finansbank A.Ş.	Ziraat Katılım Bankası A.Ş.
Finansal Kiralama Şirketleri	Ak Finansal Kiralama A.Ş.	ING Finansal Kiralama A.Ş.
	Alternatif Finansal Kiralama A. Ş.	İş Finansal Kiralama A.Ş.
	Burgan Finansal Kiralama A.Ş.	QNB Finans Finansal Kiralama A.Ş.
	Deniz Finansal Kiralama A.Ş.	Şeker Finansal Kiralama A.Ş..
	Garanti Finansal Kiralama A.Ş.	Vakıf Finansal Kiralama A.Ş.
	Halk Finansal Kiralama A.Ş.	Yapı Kredi Finansal Kiralama A.O.
Diğer Kurumlar	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)	Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)	T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Kaynak: www.kgf.com.tr (Erişim Tarihi: 03.01.2022)

2.3.1. Özkaynak Kefalet Taleplerinin İşleyişi

1994 yılından beri aktif olan özkaynak kefalet talepleri, 2014 yılında PGS Özkaynak ve PLS Özkaynak şeklinde ikiye ayrılmıştır.

2.3.1.1. Portföy Limit Sistemi Özkaynak Kefalet İşleyişi

İlk kefalet verilen 1994'ten 2014'e kadar, günümüzdeki adıyla PLS Özkaynak kefalet sistemi ile çalışan KGF, banka ve firmalardan aldığı kefalet taleplerini, kendi bünyesinde gerçekleştirdiği mali tahlil ve piyasa analizi sonrasında sonuçlandırmaktadır. PLS Özkaynak sisteminin esas amacı maddi değeri olan ancak bankaların almak istemediği ya da alamadığı teminatların ekonomiye kazandırılmasıdır. Örnek olarak imalat sektöründeki bir firmanın en değerli varlığı olan tesis, makine ve cihazların nakde dönmesi bir hayli zor olduğundan dolayı bankalar teminat olarak değerlendirmek istemezken, KGF bu teminatları kabul ederek karşılığında finans kurumlarına kefalet vermektedir. Başka bir örnek vermek gerekirse firma veya ortağı kullandığı konut kredisine ödeme yapmış ve bu krediye ilişkin bankanın riski düşmüş olsun. Ödeme sonrası oluşan marj değeri, KGF tarafından 2 veya daha üstü derecelerde ipotek tesis edilerek, teminat olarak kabul görmektedir. Buna ek olarak genellikle miras yoluyla intikal eden hisseli tapular, arsa, bağ, bahçe, tarla, zeytinlik, araç rehni, gemi ipoteki vb gibi teminatlar da KGF'nin PLS Özkaynak tarafından değerlendirilerek, finans kurumlarına kefalet sağlanmaktadır.

PLS Özkaynak kefaleti için banka ve finans kurumlarından alınan başvurulara ek olarak KOSGEB, TÜBİTAK, TTGV, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı destekleri için ise işletmelerden doğrudan başvuru alınmaktadır.

2018 yılında KOSGEB ile protokol imzalanmış ve KOSGEB destekleri için kefalet mektubu verilmeye başlanmıştır. KOSGEB'in İşbirliği destek programı, İşbirliği- Güçbirliği destek programı, Girişimcilik- Yeni Girişimci destek programı, Stratejik Ürün destek programı, Teknoyatırım destek programı, Ar-ge ve İnovasyon destek programı, Ar-ge, Ür-ge ve İnovasyon destek programı, Endüstriyel Uygulama destek programı, KOBİ-Gel Gelişim destek programı, Yurtdışı Pazar destek programı ve İşgem/ Tekmer destek programlarında erken ödeme ve geri ödemeli

destekleri için %100 oranında kefalet mektubu verilmektedir. KOSGEB kurul kararında belirtilen erken ödeme ve/veya geri ödemeli destekler için 3 milyon TL'ye kadar kefalet mektubu verilmektedir. Erken ödeme destekleri fatura karşılığı harcamalar için yapılan hibe ödemelerini kastetmekte olup, harcama öncesinde ödeme almak için KGF'nin kefalet mektubu veya banka teminat mektubu verilebilmektedir. Ayrıca genellikle makine alımı için verilen geri ödemeli destekler sıfır faizli kredi sistemine benzer bir şekilde olup, işletmeler için de uygun fiyatlı bir finansman olarak görülmektedir.¹³

2014 yılından beri, TÜBİTAK tarafından destek almaya hak kazanmış firmaların transfer ödemeleri için maksimum 1.250.000,00 TL tutarında kefalet mektubu verilmektedir. TÜBİTAK desteklerinde, işletmeler destek konusu proje için yapılan harcamaların faturası karşılığında transfer ödemesi almakta olup, KGF kefalet mektubu veya banka teminat mektubu karşılığında harcama öncesinde ödeme alınabilmektedir. Finansmanı yetersiz olan işletmeler, daha uygun maliyetli olması ve KGF'nin teknoloji firmalarına pozitif ayrımcılık yapıyor olması sebebiyle KGF'nin kefalet mektubunu tercih etmektedirler.¹⁴

Yine 2014 yılında TTGV ile de protokol imzalanmış olup, işletme başına 1.000.000,00 TL, risk grubu için ise 1.500.000,00 TL'ye kadar kefalet verilmektedir. 2016 yılında ise T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Teknolojik Ürün Yatırım Destekleri için protokol imzalanmış olup, burada da işletme başına limit 1.000.000,00 TL ile sınırlandırılmıştır. Geri ödemesiz destekler için yani fatura karşılığı harcamalar için yapılan hibe ödemelerini için, harcama öncesi ödeme almak amacıyla kefalet mektubu talep edilebilmektedir.

Bankadan veya doğrudan yapılan başvuruların PLS özkaynak değerlendirme süreçleri benzerlik teşkil etmektedir. Bölge Müdürlükleri tarafından alınan kefalet talepleri, KGF yetkililerinin firma ortakları ile yaptığı görüşme sonucunda oluşturulan değerlendirme raporları, KGF Genel Müdürlüğü tarafından karara bağlanmaktadır. Karar aşamasında yararlanıcının faaliyet gösterdiği sektör, firma

¹³ KOSGEB, **2020 Yılı Destek Programları Broşürü**

¹⁴ TÜBİTAK – TEYDEB Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Kapsamında Yapılacak Transfer Ödemesi (Ön Ödeme) Uygulamasına İlişkin Bilgi Notu

ortaklarının geçmişi, moralitesi, mali verileri, pazar payı, lokasyonu vb gibi birçok faktör değerlendirilmektedir.

Özkaynak kefalet talepleri için KGF'ye ödenen, 250- 1.500 TL aralığında başvuru ücretine ek olarak, %1 ile %2 aralığında değişen yıllık komisyon maliyeti bulunmaktadır. Ayrıca KGF'nin teminat süreçlerinde ekspertiz, tapu, noter vb maliyetler doğabilmektedir. Ancak KGF kefaletinin daha likit bir teminat olması sebebiyle, bankalar KGF kefaleti ile kullandırılan kredileri daha düşük faiz oranı ile kullandırmaktadır. Böylece KGF'ye ödenen komisyon oranı, firmaya ek bir maliyet olmaktan çıkmaktadır.

Tablo 2.4: KGF Özkaynak Üst Kefalet Limitleri

Kurum	Üst Kefalet Limiti	
	İşletme İçin	Risk Grubu İçin
Banka	3.000.000,00 TL ve yabancı para muadili	3.000.000,00 TL ve yabancı para muadili
KOSGEB	5.000.000,00 TL ve yabancı para muadili	5.000.000,00 TL ve yabancı para muadili
TÜBİTAK	1.250.000,00 TL ve yabancı para muadili	1.250.000,00 TL ve yabancı para muadili
TTGV	1.000.000,00 TL ve yabancı para muadili	1.500.000,00 TL ve yabancı para muadili
T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	1.000.000,00 TL ve yabancı para muadili	1.000.000,00 TL ve yabancı para muadili

Kaynak: KGF web sitesinde (www.kgf.com.tr) yer alan verilerden derlenmiştir.

Ayrıca doğrudan alınan kefalet taleplerinin uygun fiyatlı finansman kaynağı olması ve banka limitlerinin kullanılmasına gerek kalmadan kamusal desteklerden yararlanmalarına katkı sağladığından dolayı birçok işletmenin öncelikli tercihidir.

Daha önce de bahsedildiği üzere PLS Özkaynak kefalet talepleri, sonuçlandıktan sonra, KGF'nin teminatlanma süreci akabinde, ilgili finans kuruluşuna kefalet mektubu gönderildikten sonra kullandırım sağlanmaktadır.

Kredinin temerrüde düşmesi halinde, kefalet muhatabı olan finans kurumunun, yararlanıcı ve varsa KGF haricindeki kefilleri aleyhine keşide edilen kredi kat ihtarnamesi ve icra dairesi ve takip numarası bilgilerini içerir icra müdürlüğü onaylı, yararlanıcı ve kefilleri hakkında kanuni takip işlemlerine başlatıldığına dair takip talebi ve ödeme emrinin KGF'ye iletilmesi sonrasında, KGF tarafından ilgili finans kurumuna tazmin ödemesi gerçekleştirilmektedir.¹⁵ Sonrasında KGF, kendi teminatlarını nakde çevirmek üzere takip sürecine başlamaktadır. Ancak bir destek kuruluşu olan KGF için, işletmenin faaliyetlerine devam etmesi öncelikli olduğundan dolayı, kanuni takip öncesinde borcun yapılandırılması için firmaya teklif götürüldüğü öğrenilmiştir

2.3.1.2. Portföy Garanti Sistemi Özkaynak Kefalet İşleyişi

PGS Özkaynak kefaletleri için tüm başvurular bankalar üzerinden yapılmakta olup, KOBİ vasfına haiz olmayan firmaların başvuruları kesinlikle kabul edilmemektedir. Bu sistemde bankalara verilen limitler dahilinde, belli bir temerrüt oranını geçmemek üzere, risk paylaşım esasıyla kefalet verilmesi esastır.

Proje bazlı açılan PGS Özkaynak kefalet limitleri, bankaların kendi değerlendirmeleri sonucunda uygun gördüğü işletmelere kullanılmaktadır. Banka tarafından, yararlanıcı adına yapılan kefalet talepleri için, KGF tarafından ayrıyeten bir inceleme yapılmamaktadır. Bu sistemde KGF'nin değerlendirme kriterleri yararlanıcının KOBİ vasfına uygunluğu, firma ve ortakları hakkında bir takibat bulunmaması ve vergi/ SSK borcunun belirli bir limitin üzerinde bulunmaması gibi faktörlerdir.

Kredinin temerrüde düşmesi halinde, ilgili bankanın portföy tazmin limitine ulaşılmasından sonra, temerrüde düşen krediler için KGF'nin kefaleti sona ermiş olmakta ve herhangi bir tazmin talebi kabul edilmemektedir.¹⁶

PGS Özkaynak kefalet talepleri ilk olarak 2014 yılında BAKK projesi ile başlamış olup, yıllar içinde dönemsel olarak proje bazında limitler açılmaktadır.

¹⁵ Kredi Garanti Fonu A. Ş., **100 Soruda KGF**, s. 34

¹⁶ Kredi Garanti Fonu A. Ş., **A. e.**, s. 41

2.3.2. Hazine Kaynaklı Kefalet Taleplerinin İşleyişi

2010 yılında başlayan ve 2017 yılından itibaren kullanımında büyük bir artış görülen Hazine kaynaklı kefaletlerde, banka ve finansal kiralama şirketleri haricinde bir finans kurumundan ya da direkt yararlanıcıdan başvuru alınamamakla birlikte, KGF'nin bankalardan ayrı bir mali tahlil ve istihbarat süreci bulunmamaktadır. Hazine kaynaklı kefalet taleplerinde KOBİ firmaların 35 milyon TL, KOBİ-dışı firmaların ise 75 milyon TL'ye kadar olan talepleri PGS Hazine sistemi kapsamında değerlendirilmekte olup, bu tutar üzerindeki talepler PLS Hazine sistemi içerisinde karara bağlanmaktadır.

Hazine kaynaklı kefalet talepleri için yararlanıcılardan başvuru ücreti talep edilmemekle birlikte, kredi kullanım sırasında bir kereye mahsus olmak üzere kefalet tutarının %0,5 oranında KGF kefalet komisyon ücreti bulunmaktadır. Bu şekliyle Hazine kaynaklı kefalet talepleri, işletmeler için özkaynak kefalet talebinden çok daha düşük maliyete sahiptir.

PGS Hazine kaynaklı kefalet taleplerinde, banka üzerinden gelen talepler, gerekli kefalet koşullarının sağlanması durumunda maksimum 1 gün içinde sonuçlandırılmakta ve KGF tarafından firmaların mali veri analizine ilişkin bir bilgi ya da belge talep edilmemektedir. Onay için gerekli kefalet koşulları proje bazında değişkenlik arz etmekte olup, genel onay koşulları firma ve ortakları hakkında takibat bulunmaması ve kamu borcunun belirli bir sınırın üzerinde olmaması şeklindedir.

PLS Hazine kaynaklı kefalet taleplerinde ise, bankalar tarafından hazırlanan mali tahlil ve istihbarat raporları, kredi ve kefalet değerliliği bakımından KGF yetkilileri tarafından incelenerek karara bağlanmaktadır. Bu sistemde PLS Özkaynak kefaletlerinde olduğu gibi firma ile ayrı bir görüşme yapılmamaktadır. 2017 yılında Hazine kaynağının artırılması, bu kaynağın PGS ve PLS şeklinde ikiye ayrılması, KOBİ'lerin kullanabileceği kefalet limitlerinin artırılması gibi etkenler sonucunda PLS Hazine kaynağından sadece KOBİ-dışı firmaların başvuru alınmaktadır.

PGS Hazine ve PLS Hazine kaynaklı kefaletlerde KGF, kredi verenden ayrı bir teminat almamakla birlikte, kredi verenin almış olduğu teminatlara garameten (risk

oranında) ortak olmaktadır. Kredinin temerrüde düşmesi halinde, kredi veren tarafından KGF'ye tazmin talebinde bulunulmadan önce, yararlanıcıya 15/8/2018 tarihli ve 30510 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Finansal Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması Hakkında Yönetmelik kapsamında yapılandırma imkanı tanınmış olması gerekmektedir. Sonrasında kredinin donuk alacağa dönüşmesi için gereken yasal sürenin geçmiş olması, kredi verenin yararlanıcı ve kefilleri aleyhine KGF'nin kefalet tutarı dahil kredi alacağının tamamı üzerinden kanuni takip sürecini başlatması akabinde KGF'den kefalet oranında tazmin talebinde bulunabilmektedir. Kefalet konusu kredinin yabancı para türünden olması halinde, kredinin takibe alındığı tarihteki TCMB döviz alış kuru üzerinden TL olarak tazmin ödemesi yapılır. Kanuni takip neticesinde bankaca tahsil edilen tutarlardan yargı masrafları, vekalet ücreti ile takip ve yargılama sürecinde kesinleşmiş bir karar ile ödenmek zorunda kalınacak tazminat vs. tutarlar düşüldükten sonra kalan tutar, banka ile KGF arasında anapara üzerinden risk paylaşımı oranında paylaşılmaktadır.¹⁷

2.4. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Projeleri

KOBİ'lerin Rekabet Gücünün Arttırılması amacıyla Avrupa Komisyonu tarafından sağlanan bütçe kullanılarak, AYF aracılığıyla yürütülen KGF projelerinden daha önce bahsedilmişti. 2017 yılından sonra işlem hacminde büyük artış görülen KGF, bu tarihten önce de çeşitli projeler üretmiş olup, çalışmanın güncelliği de göz önünde bulundurularak bu bölümde KGF'nin 2017 yılı ve sonrasındaki projelerinden bahsedilmiştir.

Hazine kaynağının artırıldığı 2017 yılında herhangi bir projeye ya da kredi türüne bağlı olmaksızın, piyasaya genel bir finansman sağlanmış olup, devamında verilen kefaletler belli projelerle belli sektörlere ya da belli bir ciro kriterine sahip olan işletmelere kullanılmıştır. PGS sistemi ile 2017 yılından bu yana birçok proje geliştirilmiş olup, bu kısımda işlem hacmi en yüksek olan projelerden bahsedilecektir.

¹⁷ Kredi Garanti Fonu A. Ş., **100 Soruda KGF**, ss. 33- 34

2.4.1. 2017- 2019 Arası Projeler

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Kredi Garanti Fonu A.Ş. (KGF)'ye 2017 yılında sağlanan kontr-garantiden yapılan tahsilatlar kapsamında risk bakiyesinde oluşan limitten sağlanan 30 milyar TL tutarındaki kefalet limiti ile işletmelerin kullanacağı kefaletlere sektörel ayırım getirilmiştir. 30 milyar TL tutarındaki limite ek olarak, bir önceki yıl kullandırılan KGF kefaletli kredilerin olumlu seyreden geri ödemeleri ve açıklanan limit tahsisinde kullanılmayan 5 milyar TL'lik cazibe merkezi limiti yeniden değerlendirilerek bu limite dahil edilmiş ve 2018 yılında piyasaya sağlanan KGF kefalet limiti 35 milyar TL'lik ek imkân işletme kredisi olarak kullanıma sunulmuştur.¹⁸

Yatırım teşvik belgesine sahip KOBİ vasfındaki başvuru sahiplerine %85, KOBİ-dışı işletmelere ise %80 olarak belirlenen kefalet oranı, kadın ve genç girişimciler için %90, ihracatçılar ve döviz kazandırıcı faaliyeti olan işletmeler için ise %100'e çıkarılmıştır. Bunlar dışındaki tüm KOBİ'ler için %80, KOBİ-dışı firmalar için ise %75 oranında kefalet verilmiştir.¹⁹

Yine 2017 yılında Hazine Bakanlığı tarafından KGF'ye aktarılan limitlerden yapılan geri ödemeler kapsamında 2019 yılında Ekonomi Değer Kredi Paketi geliştirilmiştir. İlk defa bu paket ile ciro kriterine göre kredi tutarı belirlenmiştir. Ayrıca faiz oranı da 36 ay vadeli krediler için TÜFE+ 4, 48 ay vadeli krediler için ise TÜFE+ 4,5 ile sınırlandırılmıştır. 6 ay ödemesiz toplamda 36 ya da 48 ay vade ile kullandırılan bu kredi de üst limitler 0- 25 milyon TL cirosu olan işletmeler için 4 milyon TL, 25- 125 milyon TL arasında cirosu olan firmalar için 16 milyon TL, 125 milyon TL üzerinde cirosu olan KOBİ-dışı işletmeler için ise 40 milyon TL olarak belirlenmiştir.²⁰

¹⁸ TCMB, **Finansal İstikrar Raporu**, Ankara, Kasım.2018, S. 27, s.48

¹⁹ Anadolu Ajansı, **KGF'den 35 milyar liralık yeni kefalet paketi**, <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/kgfden-35-milyar-liralik-yeni-kefalet-paketi/1149797> (Erişim Tarihi: 11.01.2022)

²⁰ TBB, **İşletmeler İçin Ekonomi Değer Kredisi Hakkında Kamuoyu Duyurusu**, 12.06.2019

Yine 2018 yılında, PGS Özkaynak kefaleti ile geliştirilen KGF Destek Kredisi ile işletmelere 400.000 TL'ye kadar kefalet desteği sağlanmış ve toplamda 1,25 milyar TL kredi hacmine ulaşılmıştır.

2019 yılı Ocak ve Mart aylarında, Hazine destekli KGF kefaleti kapsamında KOBİ Değer Kredisi açılmıştır. Ocak ayında açılan KOBİ Değer Kredisi I kapsamında mikro veya küçük ölçekli işletmelere, ihracatçı/imalatçı şirketlere odaklanacak biçimde 20 milyar TL'lik kefalet desteği ile 25 milyar TL kredi hacmi sağlanmıştır. Mart ayında kullanılmaya başlanan KOBİ Değer Kredisi II ile aynı büyüklükte kefalet desteği ve kredi hacmi içeren yeni bir kredi paketi bütün KOBİ'lerin faydalanabileceği şekilde genişletilmiştir. KOBİ Değer Kredileri şirketlerce büyük ölçüde işletme sermayesi ihtiyacına yönelik olarak kullanılmış ve bankalara toplamda 40 milyar TL kefalet limiti olmak üzere toplam 50 milyar TL kredi limiti sağlanmıştır.²¹

Son olarak 2019 yılında AYF'den sağlanan 126,5 milyon TL tutarındaki kontr-garanti ile geliştirilen COSME programından ise daha önce bahsedilmişti. Pandemi ile birlikte bu kontr-garanti 300 milyon TL'ye çıkarılmıştır.

2.4.2. Pandemi Dönemi Projeleri

2019 yılı Aralık ayında, Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve 2020'nin ilk çeyreğinde tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi ile birlikte seyahatlerin kısıtlanması, sokağa çıkma yasağı, restoranların kapatılması, bazı sektörlerde evden çalışmanın başlaması vb gibi sosyal alanda birçok kısıtlama getirilmiştir. Muhtemelen işletmelerin desteğe en ihtiyaç duyduğu bu dönemde, KGF, hükümetin ortaya koyduğu Ekonomik İstikrar Kalkanı kapsamında geliştirdiği birçok proje ile piyasayı fonlamaya devam etmiş ve devam etmektedir.

Covid-19'un ülkemizde görüldüğü ve kapanmaların başladığı ilk tarih olan Mart.2020'de, 29 Mart 2020 tarih 2020/2325 sayılı karar ile de Hazine'nin KGF'ye sağladığı kontr-garanti 25 milyar TL'den 50 milyar TL'ye çıkarılmıştır. Hazine destekli kefalet işlemleri kapsamında Kredi Garanti Fonu A.Ş.'ye tesis edilen bu

²¹ TCMB, **Finansal İstikrar Raporu**, Ankara, Mayıs 2019, S. 28, s. 49- 59

limitler kapsamında, piyasa faizinin çok altında bir oranla üç farklı proje açıklamıştır:²²

- 25.03.2020 tarihi sonuna kadar yapılan gerçek ticari ilişkilere dayalı olarak 30.06.2020 tarihine kadar keşide edilen çeklerin finansmanı için 3 ay ödemesiz dönemli toplamda 12 ay vadeli olarak çek ödeme destek kredisi kullandırma açılmıştır. Bu proje kapsamında 0- 25 milyon TL ciro aralığındaki firmalara 1 milyon TL, 25- 125 milyon TL ciro aralığındaki firmalara 5 milyon TL, 125 milyon TL üzerinde cirosu olan firmalara ise 10 milyon TL tutarında kefalet limiti tahsis edilmiştir.
- Maaş ve kira ödemeleri başta olmak üzere işletmelerin sözleşme veya faturaya bağlı tüm sabit giderlerinin karşılanması amacıyla tüm sektörlerde faaliyet gösteren işletmeler için 3 ay ödemesiz dönemli toplamda 12 ay vadeli olarak Opex kredisi kullandırma açılmıştır. Bu proje kapsamında 0- 25 milyon TL ciro aralığındaki firmalara 5 milyon TL, 25- 125 milyon TL ciro aralığındaki firmalara 25 milyon TL, 125 milyon TL üzerinde cirosu olan firmalara ise 50 milyon TL tutarında kefalet limiti tahsis edilmiştir.
- İşletme sermayesi finansmanında kullanmak üzere 6 ay ödemesiz dönemli toplamda 36 ay vadeli olarak işe devam destek kullandırma açılmıştır. Bu proje kapsamında 0- 25 milyon TL ciro aralığındaki firmalara 10 milyon TL, 25- 125 milyon TL ciro aralığındaki firmalara 50 milyon TL, 100 milyon TL üzerinde cirosu olan firmalara ise 10 milyon TL tutarında kefalet limiti tahsis edilmiştir.
- Ayrıca bu döneme özgü olarak, aylık geliri 5.000 TL altında olan bireylere, Halk Bankası, Ziraat Bankası, Vakıflar Bankası, Ziraat Katılım Bankası, Vakıf Katılım Bankası ve Emlak Katılım Bankası aracılığı ile 10.000 TL'ye kadar temel ihtiyaç kredisi desteği sağlanmıştır. Bu dönemde yaklaşık 33,5 milyar TL tutarında bireysel kefalet verilmiş olup, bunun haricinde bireysel krediler için KGF kefalet söz konusu olmamakta ve kesinlikle başvuru kabul edilmemektedir.

²² Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı, **Covid-19 Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi, Pakete İlişkin Genel Bilgiler ve Ekonomiye İlgilendiren Diğer Tedbirler**, Ankara, 2020

Bu projeler sonrasında, pandemi kısıtlamalarının kalkmaya başlaması, ticari ve sosyal hayatın yeniden canlanmaya başlaması ile birlikte, Haziran.2020’de, TOBB ve 365 Oda ve Borsadan sağlanan kaynak ile 0- 25 milyon TL aralığında ciroya sahip işletmelerin finansman ihtiyaçlarının karşılanması için, 5 milyar TL tutarında kefalet hacmine sahip, Nefes Kredisi kullanılmaya başlamıştır. Bu proje ile yine piyasa faizinin çok altında bir oran ile 0- 3 milyon TL aralığında ciroya sahip firmalara 40.000 TL, 3-25 milyon TL aralığında ciroya sahip firmalara ise 80.000 TL tutarında kefalet limiti sağlanmıştır.²²

Ayrıca T.C. Ticaret Bakanlığı, koronavirüs salgınının ihracatçılara yönelik olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla sipariş iptalleri ve talep düşüşü nedeniyle ürünlerini satamayıp stokları artan ihracatçılara kolaylık sağlamak üzere Eximbank ve KGF işbirliği ile 10 milyar TL kefalet hacmine sahip “Stok Finansman Destek Paket”ini duyurmuştur. Söz konusu paket kapsamındaki krediler KGF teminatıyla TCMB kaynağından TL olarak kullanılmıştır.²³

Ekim.2020’de ise pandemi kısıtlamalarından en çok yara alan turizm sektörüne destek olmak için Hazine kaynaklı kefalet kapsamında Turizm Destek Paketi geliştirilmiştir. T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı garantisi ve Kredi Garanti Fonu kefaleti ile bankalar tarafından 8 milyar TL kefalet hacmi sağlanmıştır. Krediler, 01 Kasım 2021 tarihini aşmamak kaydıyla, azami 12 ay ödemesiz dönem olmak üzere 48 ay vade ile sınırlandırılmıştır. Yararlanıcı başına kefalet üst limitleri ciro bazında değişkenlik arz etmektedir.²⁴

Aynı dönemde kamu mevduat bankaları aracılığı ile KOBİ’lere yönelik 100 bin liraya kadar Mikro İşletmeler Destek Paketi hayata geçirilmiştir. KGF teminatlı, 48 aya kadar vade ve yıllık yüzde 11,5 faizle kullanılan krediden, cirosu 3 milyon liraya kadar olan firmalar yararlanabilmiştir. Paket kapsamında firmalar kurumsal kart, doğrudan borçlandırma sistemi, tedarik zinciri finansmanı mal alımına yönelik

²² Denizbank Basın Bülteni, **DenizBank’tan Koronavirüs ile Mücadelede KOBİ’lere Büyük Nefes**, 27.04.2020, <https://www.denizbank.com/files/denizbanktan-koronavirus-ile-mucadelede-kobilere-buyuk-nefes.pdf> (Erişim Tarihi: 03.12.2021)

²³ TCMB, **Finansal İstikrar Raporu**, Ankara, Mayıs.2020, S. 30, s. 13

²⁴ TBB, **Turizm Destek Paketi Uygulaması Hakkında Kamuoyu Duyurusu**, 16.10.2020

teminat mektubu, güvenceli çek, nakit çekimine kapalı kurumsal kredili mevduat hesabı ürünleri üzerinden nakit işletme kredisi kullanmışlardır.²⁵

2021 yılına gelindiğinde ise daha spesifik projeler açıklanmıştır. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasından (EBRD) sağlanan kaynağa istinaden Denizbank ve Akbank aracılığı ile, TURWIB programı kapsamında kadın yöneticisi bulunan, KOBİ vasfındaki işletmelere destek sağlanarak kadın istihdamının artırılması hedeflenmiştir. İmalatçı- ihracatçı statüsündeki işletmelere 9,6 milyon TL'ye kadar %80 kefalet sağlanırken, diğer sektörler 5 milyon TL'ye kadar kefalet limiti tahsis edilmiştir.²⁶

Ayrıca pandemi döneminde işten çıkarmaların artması ile birlikte Hazine kaynaklı KGF kefaleti ile istihdamı teşvik etmek için İstihdam Destek Paketi geliştirilmiştir. Mart.2021 dönemine ilişkin muhtasar ve prim beyannamelerinde 50'nin altında çalışanı olan işletmelerin ilave 1 istihdam taahhüdüne 80.000 TL olmak üzere maksimum 400.000 TL kefalet limiti kullanılmıştır.²⁷

Yine pandemi döneminde yatırımların durmasıyla birlikte, yatırımcıları teşvik etmek için leasing şirketleri ve katılım bankaları ile birlikte soğuk hava ünitesi ve frigorifik araçlar destek paketi açılmıştır. Bu destek paketi ile 3 milyar TL'lik kefalet limitini haiz Soğuk Zincir Destek Paketi ile soğuk hava ünitesi ve araç üstü frigorifik kasa yatırımı yapan KOBİ'lerin yatırımlarına finansman desteği sağlanacaktır. Hazine ve Maliye Bakanlığı kefalet desteği ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) faiz/kâr payı desteğini içermekte olup paket kapsamında işletmelere azami 6 ay ödemesiz dönem olmak üzere azami 36 ay vadeli kredi kullanılacaktır. Bu paket ile yerli malı belgesine sahip olan KOBİ'lere 6,75 milyon TL tutarında üst kefalet limiti tahsis edilmiştir.²⁸

²⁵ TCMB, **Finansal İstikrar Raporu**, Ankara, Kasım.2020, S. 31, s. 6

²⁶ Akbank, **KGF ve EBRD iş birliğiyle kadın KOBİ'leri destekliyor**, <https://www.akbankinvestorrelations.com/tr/haberler/detay/Akbank-KGF-ve-EBRD-is-birligiyle-kadin-KOBileri-destekliyor/592/1666/0> (Erişim Tarihi: 11.01.2022)

²⁷ BDO, Sirküler Teşvik ve Devlet Destekleri, 2021/005, 08.12.2021

²⁸ T. C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, **Kamu Maliyesi Raporu**, Ankara, 2021- II, Eylül.2021, s. 18

Ayrıca KGF kefaleti ile 5. ve 6. bölgelerde imalata dayalı, ithal ikamesi ve ihracatı önceleyen yatırımlara uzun vadeli kredi desteği sağlanması için imalata dayalı ithal ikamesi destek paketi açıklanmıştır. Bu paket ile yatırım teşvik belgesine sahip işletmelerin yatırımlarının finanse edilmesi amacıyla kullanılacak kredilerin teminatlandırılması hedeflenmiş ve yararlanıcı başına KOBİ'ler için kefalet üst limiti 35 Milyon TL'ye çıkarılmış, KOBİ Dışı yararlanıcılar için kefalet üst limiti 250 Milyon TL olarak belirlenmiştir.²⁹

Şubat.2022'de ise yatırım destek, ihracat destek ve işletme harcamaları şeklinde üç yeni paket için 60 milyar TL'lik kefalet hacmi oluşturulduğu duyurulmuştur.

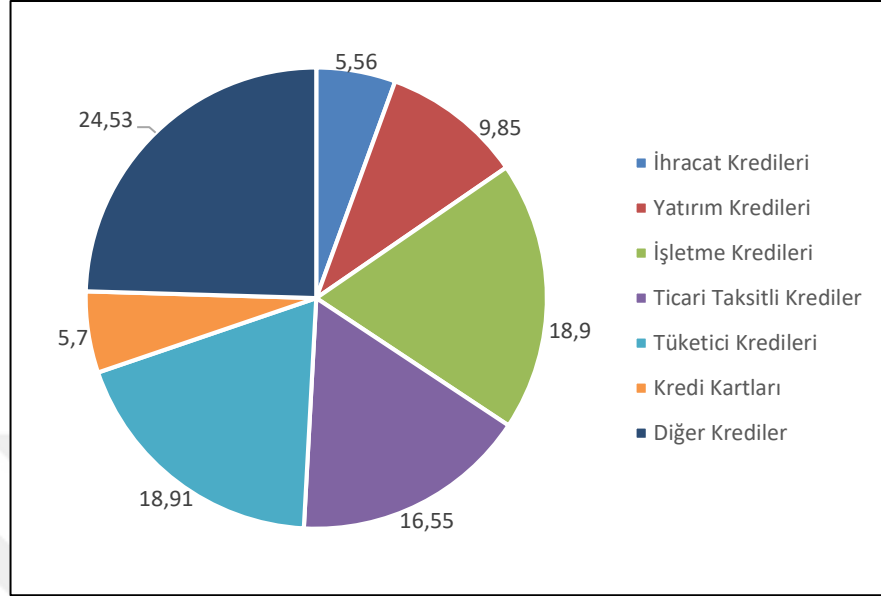
2.5. Kredi Garanti Fonu A. Ş.'nin Finans Sektöründeki Yeri

2017 yılının başından beri kredi kanalını ve ekonomik aktiviteyi desteklemek amacıyla KGF ile koordineli olarak yeni kredi imkanları geliştirilmiştir. Bankacılık sistemi, KGF aracılığıyla işletmelere 2021 yıl sonu itibariyle, kümüle 610 milyar TL üzerinde kredi sağlamıştır. Özellikle KGF üzerinden sağlanan destekler ve finans kurumlarının kredi verme iştahının kamu bankaları öncülüğünde kısmen canlanmasının da etkisiyle, kredi büyümesinde bir artış yaşanmıştır.

BDDK'dan alınan verilere göre, 2020 yıl sonu itibariyle bankacılık sektöründeki kredilerin %18,9'u tüketici kredilerinden, %5,7'si kredi kartlarından, %18,9'u işletme kredilerinden, %16,5'i ticari taksitli kredilerden, %9,85'i yatırım kredilerinden, %5,56'sı ihracat kredilerinden, kalan %24,53'lük kısım ise iskonto kredileri, ithalat kredileri, faktöring vb gibi diğer kredilerden kaynaklanmaktadır. Bu kredilerin içinde, KOBİ'lerin kullandığı krediler ise %30'luk bir yer kaplamaktadır.

²⁹ T. C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı ve 2012/3305 Sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar Kapsamında "İmalata Dayalı ithal ikamesi Destek Paketi" Çerçevesinde TL Kredisi Kullandırabilecek Aracı Kurumlara İlişkin İlan, Ankara, 2021

Grafik 2.4: 2020 Yılı Bankacılık Sektörü Kredileri (%)

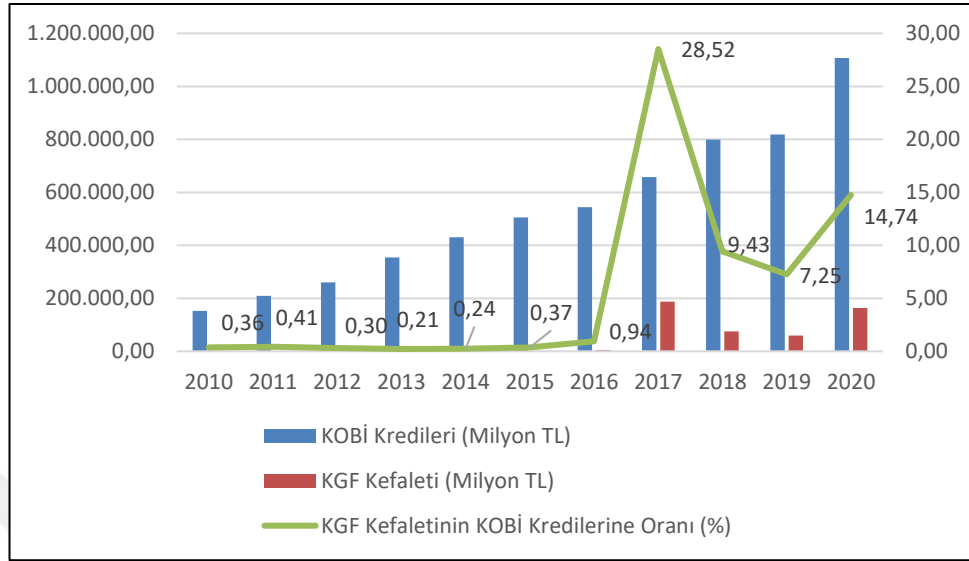
Kaynak: BDDK web sitesinden (www.bddk.org.tr) alınan verilerle oluşturulmuştur.

KGF'ye sağlanan Hazine kontr-garantisinin artırıldığı 2017 yılında bankacılık sektörü kredileri 364 milyar TL (96 milyar dolar) artmış ve bu artışın 212 milyar TL'si (56 milyar dolar) yani toplam kredi artışının yarısından fazlası Hazine kaynaklı KGF kefaleti ile kullandırılan kredilerden kaynaklanmaktadır.³⁰

Grafik 2.5'da sütun grafikleri milyon TL biriminden KOBİ kredi riski ve KGF kefalet riskini göstermekte olup, çizgi grafiği ise KGF kefaleti ile kullandırılan kredilerin, toplam KOBİ kredileri içindeki yüzde payını ifade etmektedir. 2016 yılında KGF kefaleti ile kullandırılan kredilerin, toplam KOBİ Kredileri içindeki payı %0,94 iken 2017 yılında bu oran %28,5'e çıkmıştır. İzleyen yıllarda daha düşük limitlerle, proje bazında kefalet başvuruları açıldığından dolayı KGF kefaleti ile kullandırılan kredilerin oranında bir hayli düşüş görülmekte olup, pandemi ile birlikte bu oranda yeniden bir artış görülmektedir.

³⁰ TBB, **2017- 2018 Faaliyet Raporu**, Ankara, Mayıs.2018, s.18

Grafik 2.5: KGF Kefaleti ve KOBİ Kredileri

Kaynak: BDDK (www.bddk.org.tr) ve KGF (www.kgf.com.tr) web sitelerinden alınan verilerle oluşturulmuştur.

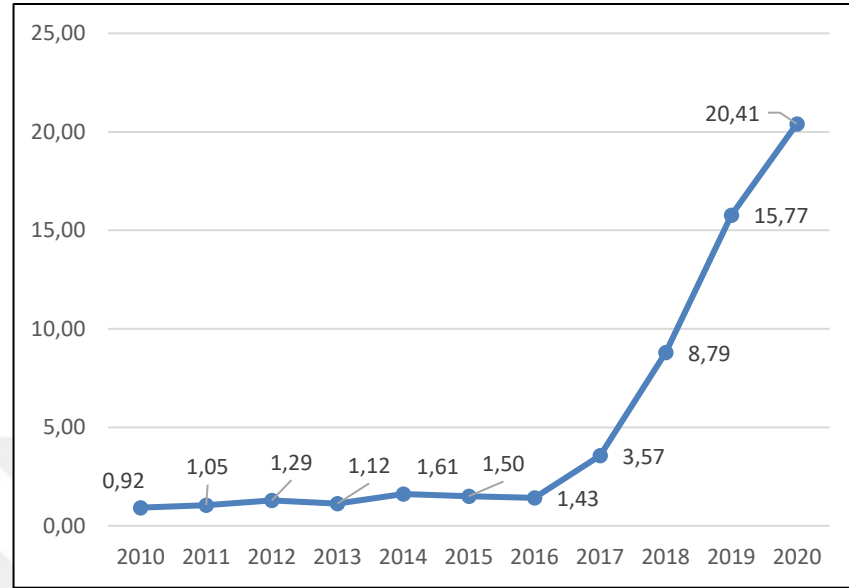
Covid-19 salgını döneminde yani 2020 yılında, başta KOBİ'ler olmak üzere reel kesim firmalarının krediye erişimi ve nakit akışlarının sürekliliği Hazine kaynaklı KGF kefaletiyle kullandırılan kredilerle desteklenmiştir. Söz konusu kullandırmalarla 30 Eylül 2020 tarihinde 343 milyar TL'ye ulaşan KGF kefaletli nakdi kredi bakiyesi, 2021 yılında kullandırmaların azalması ve yapılan geri ödemeler nedeniyle 31 Mart 2021 itibarıyla 288 milyar TL'ye gerilemiştir. Bu krediler kapsamında 2021 yılının geri kalanında 90,3 milyar TL, 2022 yılında ise 82,9 milyar TL geri ödeme yapılması beklenmektedir.³¹

Bankacılık sektöründeki takip risklerine bakıldığında ise, 2020 yıl sonu itibarıyla, KOBİ kredilerinin takip oranı %5,28 olup, bankacılık sektöründeki toplam takip riskine oranı %38,42'dir.³²

³¹ TCMB, **Finansal İstikrar Raporu**, Ankara, Mayıs.2021, S. 32, s.37

³² BDDK, **Aylık Bankacılık Sektörü Verileri**, <https://www.bddk.org.tr/BultenAylik> (Erişim Tarihi: 03.01.2022)

Grafik 2.6: Takipteki KOBİ Kredileri içinde KGF Riski (%)

Kaynak: BDDK (www.bddk.org.tr) ve KGF (www.kgf.com.tr) web sitelerinden alınan verilerle oluşturulmuştur.

BDDK ve KGF’den elde edilen veriler ile oluşturulan Tablo 2.5 ‘deki bakiyeler ile Grafik 2.6 elde edilmiştir. 2010 yılında takipteki KOBİ kredilerinin içinde, KGF’nin payı %0,92 iken, bu oran 2017 yılına kadar %1,5 seviyelerinde kalmış, 2017 yılına gelindiğinde ise bu oranın %3,57’ye çıktığı görülmektedir. 2018 yılında ise takipteki KOBİ kredileri içinde KGF’nin payı %8,79’a çıkmıştır. Aynı dönemde bankalardaki KOBİ kredilerindeki takip oranı ise 2017 yılında %3,86 iken, 2018 yılında %5,49’a çıkmıştır. KGF takip riskinin KOBİ kredileri içindeki payının hızlı bir şekilde artmasının en önemli sebebi, bankaların kullandırıldıkları kullanım yerini kontrol etmemesi yani başka bir anlamda kredilerin amacına uygun kullandırılmamasıdır.

2017 yılında kullanıma açılan ve dünyanın en büyük kredi garanti uygulamalarından biri olan 200 milyar TL’lik kefalet paketinin bir kısmı ile bankalar riskli gördükleri kredilerini KGF kefaleti ile kullandırdıkları krediler ile kapatmış, böylece daha likit bir teminata sahip olarak, Hazine kaynaklı KGF kefaleti ile kullandırdıkları krediler sayesinde de sorunlu kredileri için karşılık ayırmamışlardır. Bu durumun fark edilmesi sonrasında, yeni projelerde, KGF kefaleti ile kullandırılan krediler ile banka risklerinin kapatılmaması şart koşulmuştur.

Bu veriler sebebiyle, BDDK'nın 2022- 2024 yılı Stratejik Plan'ında KGF kefaleti ile verilen kredilerde seçici olunması, kaynakların üretime, istihdama ve ekonomik katma değer yaratma potansiyeli olan alanlara yönlendirilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.³³

Tablo 2.5: Takipteki Risk Bakiyeleri (Milyon TL)

Yıllar	Bankacılık Sektörü Takipteki Krediler	KOBİ Kredileri Takipteki Krediler	KGF Takipteki Krediler
2010	19.993,03	5.892,13	54,40
2011	18.972,69	5.213,44	54,88
2012	23.407,92	6.537,01	84,35
2013	29.621,25	8.740,47	98,20
2014	36.425,71	11.272,29	181,70
2015	47.540,86	15.872,33	238,32
2016	58.163,50	21.652,74	308,87
2017	63.989,96	25.349,97	904,67
2018	96.655,90	43.858,52	3.854,97
2019	150.762,65	46.813,89	7.382,54
2020	152.559,68	58.466,43	11.930,55

Kaynak: BDDK (www.bddk.org.tr) ve KGF (www.kgf.com.tr) web sitelerinden alınan verilerden derlenmiştir.

³³ BDDK, **2022- 2024 Stratejik Plan**, Ankara, 2022, s. 19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE KREDİ GARANTİ FONU A. Ş. KEFALETİ ÜZERİNE EKONOMETRİK BİR UYGULAMA

İktisadi faaliyetlerin daraldığı, ekonomik kriz ve buhran dönemlerinde bankaların kredi verme iştahının düşmemesi, işletmelerin faaliyetlerine devam edebilmesi adına Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın da fonlaması ile birlikte KGF kefaleti ile kullandırılan kredilerde ve dolayısıyla KGF kefalet risk bakiyesinde artış görülmektedir. Artan bu KGF kefalet risk bakiyesinin Türkiye ekonomisine destek olması beklenmektedir. Ekonomideki temel makro ekonomik göstergeler enflasyon ve işsizlik olduğundan dolayı, bu çalışmada KGF kefaleti ile enflasyon ve işsizlik oranları arasında eşbütünleşme ve nedensellik ilişkisi analiz edilmiştir

KGF kefaleti ile ilgili olarak literatüre bakıldığında KGF ile ilgili birçok tez ve makale yazılmış olup, kayda değer bir sayıda ekonometrik analiz bulunmamaktadır. En detaylı ekonometrik analiz Nisan.2021’de, Prof. Dr. Ufuk AKÇİĞİT, Dr. Ünal SEVEN, Dr. İbrahim YARBA ve Dr. Fatih YILMAZ tarafından hazırlanan, “Firma Bazında Türkiye Kredi Garanti Fonu Etkileri” isimli çalışmadır. Bu çalışma sonucunda KGF desteği almış firmaların, almamış firmalara göre istihdamlarını %17, satışlarını ise %70 artırdığını; kredi temerrütlerini ise 0,6 yüzde puan azalttığını görülmüştür. İlgili değişken ortalamaları üzerinden değerlendirildiğinde, KGF programı kapsamında yaratılan her 1 milyon TL’lik kredinin yaklaşık 2,7 ilave istihdam ve 3 milyon TL ciro artışı sağladığı sonucuna varılmıştır.¹

KGF kefaletinin genel olarak Türkiye ekonomisi üzerindeki etkilerine yönelik bir çalışmaya rastlanmamış olup, bu çalışmada KGF kefaletinin ekonomimize etkileri incelenecektir. Analiz için, İstanbul Üniversitesi’nin öğrencilerine lisans desteği sağladığı Stata programı kullanılmıştır.

¹ UFUK AKÇİĞİT vd. Firm-Level Impact of Credit Guarantees: Evidence from Turkish Credit Guarantee Fund”, **TCMB Working Paper** No:21/10, Ankara, 2021, s. 4

3.1. Veri Seti

Bu çalışmada KGF kefalet bakiyesi ile temel makro ekonomik göstergeler olan enflasyon ve işsizlik arasında eşbütünleşme ve nedensellik ilişkisi analiz edilmiştir.

Analiz için KGF web sitesinde bulunan “Rakamlarla KGF” sekmesinden alınan Ocak.2018- Ekim.2021 dönemlerine ait aylık KGF kefalet risk bakiyesi kullanılmıştır. Enflasyon verisi olarak ise TÜİK’ten alınan 2003=100 baz endeksine göre hesaplanan Tüketici Fiyat Endeksi Yıllık değişim (bir önceki yılın aynı ayına göre değişim) oranları alınmıştır. Bir diğer temel makro ekonomik gösterge olan işsizlik oranı için ise, yine TÜİK’ten alınan mevsimsellikten arındırılmış aylık işsizlik oranı verileri alınmış ve bu üç data ile zaman serisi veri seti oluşturulmuştur. Ocak.2018’den önce ve Ekim.2021’den sonraki dönemler için KGF kefalet riskine ilişkin veriler yayınlanmadığından dolayı 46 aylık veri ile analiz yapılmıştır.

Tablo 3.1: Analizde Kullanılan Veriler

Değişken	Açıklama	Birim	Kaynak
kef	KGF Kefalet Riski	Milyon TL	KGF
enf	Tüketici Fiyat Endeksi Yıllık değişim (Önceki yılın aynı ayına göre değişim)	Yüzde	TÜİK
unemp	İşsiz Nüfusun İşgücü İçindeki Oranı	Yüzde	TÜİK

Veri setimize ilişkin grafik analizlerinde, KGF kefalet riski ve aylık enflasyon oranlarında mevsimsellik bulunmadığı görülmekte olup, temel makro ekonomik göstergelerden olan işsizlik oranı verisi için de TÜİK’in yayınladığı mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranları alınmıştır. Veri setimize ilişkin grafikler Grafik 3.1, Grafik 3.2 ve Grafik 3.3’te verilmektedir. Grafikler incelendiğinde serilerde mevsimsellik ya da trend bulunmadığı görülmektedir.

Veri setine ilişkin betimleyici bilgiler Tablo 3.2’de gösterilmiştir.

Tablo 3.2: Veri Setine İlişkin Betimleyici Bilgiler

	kef	enf	unemp
Gözlem Sayısı	46	46	46
Ortalama	198,99	15,28	12,52
Maksimum	274,9	25,24	14,4
Minimum	140,8	8,55	9,8
Standart Sapma	37,06	4,15	1,27

Analizde kullanılan verilerin gözlem sayısı, ortalama, minimum, maksimum ve standart sapma değerleri Tablo 3.2’de belirtilmektedir. Bu verilere göre Ocak.2018-Ekim.2021 aralığına ait 46 aylık dönemde ortalama KGF kefalet riski 198,99 milyon TL, ortalama enflasyon %15,28, ortalama işsizlik oranı ise %12,52’dir. Ekim.2018’de görülen %25,24 seçilen dönemin en yüksek enflasyon değeridir. Pandemi dönemi desteklerinin de etkisiyle Temmuz.2020’de izlenen 274,9 milyon TL analiz döneminin en yüksek KGF kefalet risk bakiyesidir. Covid-19 pandemisinin başladığı ilk günlerde yürürlüğe giren işten çıkarma yasağının kalkması ile birlikte Temmuz.2020’de işsizlik %14,4 seviyelerine çıkmış ve bu değer analiz için seçilen dönemin en yüksek işsizlik oranıdır. Analiz dönemimizin başlangıcı olan Ocak.2018’de %9,8 ile işsizlik oranı en düşük değerindedir. Enflasyon oranının en düşük değeri ise %8,55 ile Ekim.2019’da görülmektedir. Hazine kontr- garantisi ile kullanılan kredilere ait geri ödemelerin henüz yeni bir projeye dönüşmediği ve pandeminin yeni başladığı Mart.2020’de izlenen 140,8 milyon TL tutarındaki KGF kefalet risk bakiyesi ise bu verinin en düşük değeridir.

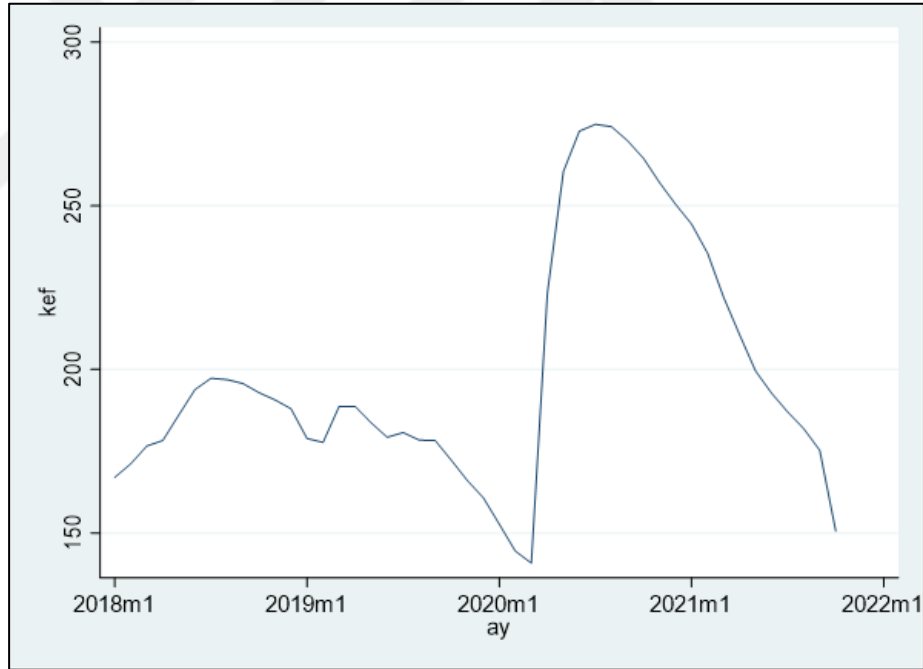
Analiz için öncelikle serilerin durağanlığı test edilmiş, durağan olmayan değişkenlerde fark alma işlemi uygulanarak değişkenler durağan hale getirildikten sonra eşbütünleşme testleri uygulanmıştır.

3.1.1. Kredi Garanti Fonu A. Ş. Kefalet Riski (kef)

Türkiye'nin Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından desteklenen tek kefalet kuruluşu olan KGF'nin 1991 kuruluşlu olması, ilk kefaletini 1994 yılında vermiş olması ve faaliyet raporlarında 1994- 2009 yılları arasındaki dönemin tek bir veri şeklinde yayınlanması gibi sebeplerle gözlem sayısı yetersiz olacağından dolayı yıllık veri ile çalışılamamıştır.

Veri setinde kullanılan KGF risk bakiyeleri, KGF'nin özkaynak ve hazine kaynağından kullandırılan kefalet tutarlarından kalan toplam bakiyeyi ifade etmektedir. Ayrıca KGF web sitesinde sadece Ocak.2018- Ekim.2021 aralığındaki KGF risk bakiyeleri yayınlandığından dolayı analiz için bu dönem aralığı seçilmiştir.

Grafik 3.1: KGF Kefalet Bakiyesi (Milyon TL)

Kaynak: KGF web sitesinden (www.kgf.com.tr) alınan veriler ile oluşturulmuştur.

2017 yılında KGF' ye sağlanan Hazine kontr-garantisinin arttırılması ile birlikte KGF kefalet hacminde görülen artıştan daha önce bahsedilmişti. Grafik 3.1'de analizde kullanılan dönem aralığına ait KGF kefalet bakiyesi (kef) serisi grafiği görülmektedir. Bu grafikte, risk bakiyesinin önce düşüp sonra artması gibi dalgalanmalar ile KGF kefaleti ile kullanılan kredilere yapılan geri ödemelerin yeni paketler halinde yeniden projelendirildiği açıkça görülebilmektedir.

2017 yılında Hazine kaynaklı KGF kefaleti ile kullandırılan krediler sonrasında, 2018 yılında KGF özkaynaklarından sağlanan fon ile açılan KGF Destek Kredi paketi ile birlikte kefalet riskinde tekrar bir yükselme görülmüş, sonrasında yapılan geri ödemeler sayesinde oluşan limit boşlukları ile 2019 yılı Ocak ve Mart aylarında açılan KOBİ Değer ve Nisan ayında açılan COSME Kredi paketleri ile yeniden risk artışı doğmuştur. Pandemiye kadar olan bu süreçte yapılan kredi geri ödemeleri ile birlikte KGF kefalet riski Mart.2020’de, seçilen dönemin en düşük değeri olan 140,8 milyon TL’ye düşmüştür.

2019 yılı sonunda Çin’in Wuhan şehrinde ortaya çıkan ve kısa sürede tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisinin ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerini azaltabilmek için tüm ülkeler sosyal ve ekonomik alanda çeşitli tedbirler almıştır. Ülkemizde de pandeminin ekonomi üzerindeki etkilerini minimize etmek için geliştirilen Ekonomik İstikrar Kalkanı çerçevesinde, Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın KGF’ye sağladığı kontr-garanti 2 katına çıkarılmış ve daha önceki kredi destek paketlerinden sağlanan geri ödemelerin de yeni limitlere dahil edilmesi ile birlikte yeni kredi paketleri açılmıştır. Covid-19’un ülkemizde ilk görüldüğü Mart ayında açılan paketlerin ardından, sosyal alanda getirilen kısıtlamaların da kalkması ile birlikte sosyal hayatı canlandırmak adına yeni destek paketleri de açıklanmıştır. Bütün bu paketlerin etkisiyle birlikte 2020 yılında KGF kefalet riskinde hızlı bir sıçrama olmuş ve Temmuz.2020’de analiz için seçilen dönemin en yüksek değeri olan 274,9 milyon TL seviyesine ulaşmıştır.

Mart.2020’de verilen kredilerin ödemesiz dönemlerinin bitmesi akabinde geri ödemelerin başlaması ve bu tarihten açılan kredi destek paketlerinin o dönemde açılan limitler kadar yüksek olmaması gibi sebeplerle bu tarihten sonra risk bakiyesinde sürekli düşüş görülmektedir.

3.1.2. Enflasyon (enf)

Enflasyon, belirli bir dönem içerisinde fiyatlar genel seviyesinde meydana gelen değişimini ifade etmektedir. Fiyatlar genel seviyesinde artış meydana gelmesi başka bir anlamda ülkenin milli para biriminde değer düşüşü yaşandığını göstermektedir.

1923 yılında kurulan Türkiye Cumhuriyeti, 1929 yılında tüm dünyayı etkisi altına alan Büyük Buhran, hemen ardından başlayan II. Dünya Savaşı, ülke içinde yaşanan 1960 Darbesi, 1973 Petrol Krizi, 1980 Darbesi, 1994 Ekonomik Krizi, 1999 Büyük Marmara Depremi, 2001 Ekonomik Krizi, 2008 Global Ekonomik Krizi ve 2013 yılı ve sonrasında ülke içinde ve dışında yaşanan olumsuzluklar sebebiyle artan döviz kurları ve enflasyon oranları karşısında her daim enflasyonla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Böylece Türkiye ekonomisi, krizlere direnme gücünü kanıtlamıştır.

1994 yılında, piyasalardaki devalüasyon beklentisiyle dövize olan talebin artması ve faizlerin yüzde 400'lere kadar yükselmesi ile Cumhuriyet tarihinin en yüksek enflasyon oranı görülmüş ve bu dönem için enflasyon %115,7 olarak açıklanmıştır.

1999 yılında uygulamaya konulan enflasyonla mücadele programı, bu dönemde Avrupa Birliği'nin EURO para birimine dönmesinin de etkisiyle başarısızlıkla sonuçlanmış ve 2001 Krizine sebep olmuştur. 2000 yılında bankaların açık pozisyonlarının artması ve açık pozisyonlarını kapatabilmek için döviz talep etmek suretiyle borçlanma yoluna girmişlerdir. O dönem bankaların yeterince denetlenmemesi kaynakların suistimal edilmesine sebep olmuş ve döviz kuru ve faiz oranlarında bozulmalara, dış açığın giderek atmasına sebep olmuş ve böylece 2001 Ekonomik krizi meydana gelmiştir.² 2001 yılında yaşanan finansal kriz Türkiye ekonomisini, özellikle bankaları derinden etkilemiş ve krizin olumsuz etkilerinden bir an önce kurtulmak için "Güçlü Ekonomiye Geçiş" politikaları devreye sokulmuştur. Bu politikalar sayesinde 2002- 2005 yılları arasında ekonomide hızlı bir toparlanma görülmüş ve hem enflasyon tek haneli sayılara düşmüş hem de ülkeye gelen yatırımlarda yaşanan artış, işsizlik oranlarında düşüşe sebep olmuştur.

² Murat KESEBİR, "Türkiye'de 2001 Krizi Sonrası Bankacılık Sektörünün Durumu, Yapısal Reformlar ile Son Yıllardaki Gelişmeler", **Bitlis Eren Üniversitesi Akademik İzdüşüm Dergisi**, C 3, S 2, Mayıs.2018, s. 1- 18

2008 yılına gelindiğinde ise ABD’de gayrimenkul piyasasında başlayan ve tüm dünyada etkisini gösteren global kriz sonrasında, ekonomik büyümenin temeli inşaat sektörüne dayandırılmış ve ekonomik aktivitelere esas canlılık getirecek ve istihdam sürekliliği sağlayacak olan üretim sektörü göz ardı edilmiştir. Yine bu dönemde hükümetin iç talebi destekleme çabalarının tüketim odaklı olması sebebiyle ileriye dönük iktisadi bir genişleme söz konusu olamamıştır. Global kriz ile mücadelede üretimin arka plana atılması ve 2013 yılı ve sonrasında yaşanan olumsuzluklar sebebiyle ülkeye giren yabancı yatırımlarda yaşanan gerileme gibi faktörler döviz kurlarında ve enflasyonda hızlı bir artışa sebep olmuş ve günümüze gelindiğinde bu artışın devam ettiği görülmektedir.

Üretimin yerli ve milli olması, tarımsal üretimin desteklenmesi vb özellikleriyle geçmişte yaşadığı ekonomik krizlere karşı direnerek, enflasyon oranlarını düşürmeyi başaran Türkiye ekonomisi, günümüze gelindiğinde ise tarımdan iletişime ve hatta savunma sanayine kadar birçok kamu kurumunu özelleştirmiş, tarımsal üretim için gerekli gübre, mazot maliyetlerin artması sonucunda çiftçinin üretimden vazgeçmesiyle birlikte sürekli artan gıda fiyatları karşısında dışarıya bağlı bir ekonomi haline gelmiştir. Bu durum tüketici güveninin bir hayli düşmesine sebep olmuş ve enflasyonla mücadelede yeni bir döneme girilmiştir.

Analiz için ancak Ocak.2018 ve Ekim.2021 dönemine ait KGF kefalet bakiyesi verilerine erişilebildiğinden dolayı bu dönem aralığına ait enflasyon verisi için TÜİK’ten alınan 2003=100 baz endeksine göre hesaplanan TÜFE yıllık değişim (bir önceki yılın aynı ayına göre değişim) oranları ile analiz yapılmıştır.

Grafik 3.2: TÜFE Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (Yüzde)

Kaynak: TÜİK web sitesinden (www.tuik.gov.tr) alınan veriler ile oluşturulmuştur.

Grafik 3.2’de analizde kullanılan enflasyon oranlarına ait çizgi grafiği yer almaktadır. Ekim.2018’de ülke içinde ve dışında yaşanan gerilimlerin de etkisiyle seçilen döneme ait en yüksek enflasyon oranı gerçekleşmiştir.

Pandeminin başladığı Mart.2020’de uygulamaya konulan Ekonomik İstikrar Kalkanı ile enflasyon bir süre için kontrol edilebilmiş, ancak Temmuz.2020 sonrasında artmaya başlamıştır. Bu artış 2021 yılında hızlanmaya devam etmiş, 2022’ye gelindiğinde ise kontrolsüzce artmaya devam ettiği görülmektedir.

Grafikte 2020 ve 2021 yıllarında bazı dönemlerde enflasyon oranında düşüş görülse de bunun sebebinin enflasyon oranını belirleyici olan sepet ürünlerinin sürekli olarak değiştirilmesi gibi faktörler olduğu düşünülmektedir. Keza TÜİK tarafından açıklanan enflasyon oranları ile tüketicinin alım gücündeki gerileme arasında çok büyük farklar bulunmaktadır.

3.1.3. İşsizlik (unemp)

Bir ekonomide tüm üretim faktörlerinin kullanıldığı, çalışmak isteyen herkesin iş bulduğu durum tam istihdam olarak tanımlanmaktadır. Ancak bir ekonomide belirli bir miktar işsizlik oranı normal karşılanmakta olup bu orana doğal işsizlik oranı denmektedir. İşsizlik oranının doğal işsizlik oranını aştığı durumlarda işsizlik problemi başlamaktadır.

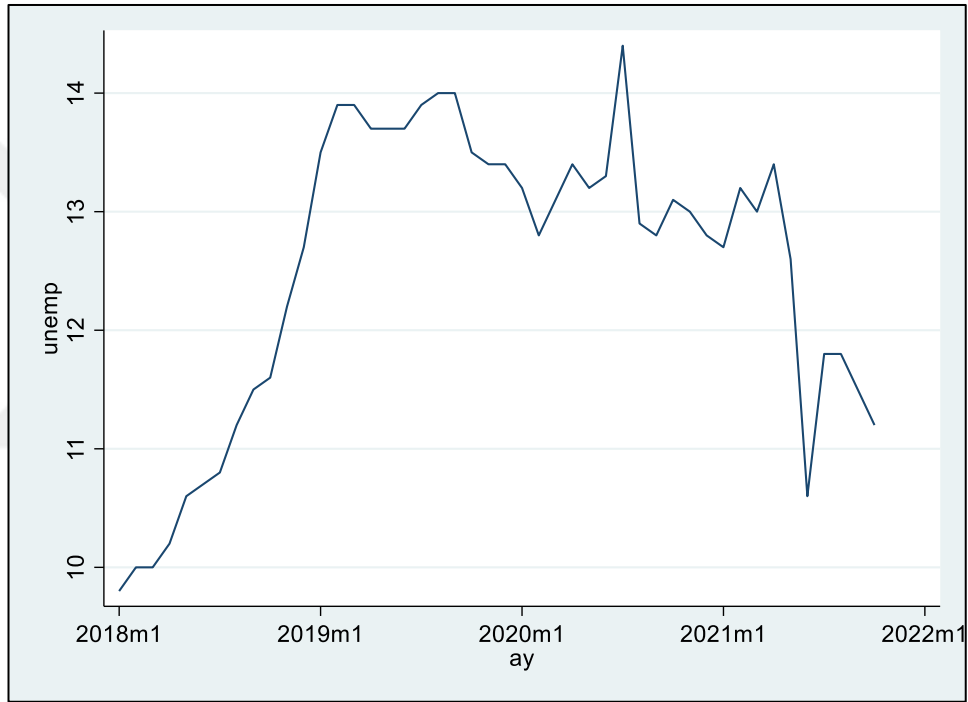
Uzun zamandır Türkiye'nin en büyük sorunlarından biri olan işsizlik, yatırımların azalması, göçmenlerle birlikte yaşanan hızlı nüfus artışı, eğitim sistemindeki istikrarsızlık, bölgelerarası işgücü dengesinin sağlanamaması, nitelikli işgücü yetiştirilememesi ve akrabalık ilişkilerinin istihdama dahil edilmesi vb sorunlar sebebiyle son yıllarda başa çıkılması iyice zor bir hal almaya başlamıştır. Mevcutta değerlendirilemeyen işgücü verimli hale getirilemeden, üzerine yenileri eklenmekte ve işsiz sayısı günden güne artmaktadır. OECD'nin 2019 yılı verilerine göre, üye ülkeler arasında en yüksek işgücüne sahip 7. ülke olan Türkiye'nin, işgücü katılım oranı olarak sonuncu sırada yer alan Hindistan'ın ardından sondan ikinci durumda olduğu görülmektedir.

TÜİK 2021 yılsonu istatistiklerine göre işgücüne katılmayanların %31'i ev hanımı, %16'sı eğitim öğretim hayatına devam edenler, %16'sı emekli, %16,5'i çalışamaz halde, %5'i iş bulmaktan ümidi kalmayanlar, %4'ü iş başı yapabileceği halde çalışmak istemeyenler, kalan %11,5'i ise iş aradığı halde iş başı yapamayacak olanlar ve diğerleri şeklindedir. Yine TÜİK'in 2021 yıl sonu istatistiklerine göre iş arayanların %24'ü satış ve hizmet elemanları, %18'i nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar, %16'sı profesyonel meslek grupları, %12'si sanatkarlar ve ilgili sektörlerde çalışanlar, %10'u büro ve müşteri hizmetlerinde çalışanlar, %9'i teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları, %8'i tesis makine operatörleri ve montajcılar, %1,5'i yöneticiler, kalan %1,5'i ise nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlardır.

İşsizlik oranı içinde bilhassa genç işsizlik oranlarının günden güne artması gelecekte daha büyük sorunlara yol açacaktır. Son dönemde genç işsizliğin artmasının en önemli sebepleri; üniversite mezun sayısının günden güne artması,

emeklilik yaşının çok fazla olması, askerlik, deneyim, işin maaş anlamında doyurucu olmaması vb gibi ağır işe alım koşulları olarak özetlenebilir. Bunlara ek olarak düşük ücretle çalışmayı kabul eden yabancı vatandaşlar da işgücü fiyatının düşmesine ve kayıt dışı istihdamın artmasına ve dolayısıyla reel işsizlik oranlarının artmasına sebep olmaktadır. Göçmenlerin yarattığı artan bu nüfus karşısında yeni istihdam olanaklarının yaratılamaması işsizlik oranlarının daha da artmasına sebep olacaktır.

Grafik 3.3: İşsizlik Oranları (Yüzde)

Kaynak: TÜİK web sitesinden (www.tuik.gov.tr) alınan veriler ile oluşturulmuştur.

Grafik 3.3’de analizde kullanılan işsizlik verilerine ait grafik yer almaktadır. Analizde TÜİK’ten alınan Ocak.2018 ve Ekim.2021 dönemine ait mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranları kullanılmıştır. Seçilen dönemde Mart.2019’a kadar sürekli artış halinde olan işsizlik oranı, bu tarihten sonra dalgalı bir seyir izlemektedir. Pandemi döneminde getirilen kısıtlamalar ile birlikte bilhassa satış ve hizmet sektöründe yaşanan işten çıkarmaların da etkisiyle hızlı bir artış görülmüş ve Şubat.2020’de %12,80 olan işsizlik oranı, Temmuz.2020’de %14,40’a çıkmıştır. Son dönemde işsizlik oranlarında düşüş görülmesinin en büyük sebebi ise iş aramaktan vazgeçenlerin işsizlik oranına dahil edilmemesidir.

Yıllar itibarıyla bakıldığında işsizlik ve enflasyon oranlarında görülen eş zamanlı artış, ülkemiz ekonomisinde bir stagflasyon durumu olduğunu düşündürmektedir.

3.2. Durağanlık Analizi: Birim Kök Testleri

Zaman serilerinin dönem içinde belli bir değere yaklaşmasına veya beklenen değeri etrafında dalgalanmasına durağanlık denir. Zaman serileri üzerinde etkili olan faktörlerin etkileri geçici olabileceği gibi kalıcı da olabilmektedir. Söz konusu kalıcı etkiler serilerin durağanlıktan sapmasına sebep olmakta ve serinin belli bir değere yaklaşmasını engellemektedir.³ Kısaca özetlemek gerekirse durağan olmayan yani birim köklü olan serilerle yapılan analizler sahte regresyon içerebilmektedir. Ayrıca durağanlığa sahip olmayan değişkenler arasında uzun dönemli bir ilişkinin kurulması da söz konusu olamamaktadır. Bu sebeple zaman serileri ile yapılan ekonometrik analizlerin daha anlamlı bir sonuç vermesi için öncelikle serilerin durağan olması beklenmektedir. Seriyi durağan hale getirmek için çeşitli yöntemler bulunmakta olup, en sık kullanılan yöntem fark almaktır.

Serinin durağan olup olmadığını analiz etmek için birim kök testleri yapılır. Bilinen ilk birim kök testi D. A. Dickey ve W. A. Fuller tarafından 1970'lerin sonunda geliştirilmiştir. 1980'lerin sonunda ise adını Peter CB Phillips ve Pierre Perron'dan alan Phillips Perron birim kök testi geliştirilmiştir.

3.2.1. Dickey Fuller Durağanlık Testi

D. A. Dickey ve W. A. Fuller tarafından 1970'lerin sonunda geliştirilen DF testi, zaman serisi verilerinin birim kök yani durağanlık sınaması için kullanılmaktadır. Dickey Fuller testi, durağanlık tespiti için en sık kullanılan birim kök testidir. Serinin birinci farkını da içeren 3 model ile analiz yapılır. Modeli oluşturmak için öncelikle serinin farkı alınır. Sonrasında oluşturulan bu modeller aşağıda belirtilmektedir:

³ Burcu KIRAN, “Zaman Serileri Analizi Ders Notları- 2. Hafta Ders Notu”, İstanbul Üniversitesi, İSUZEM, s.6

Serinin birinci farkı:	$\Delta Y_t = Y_t - Y_{t-1}$
Model 1 (sabit ve trendsiz):	$\Delta Y_t = \alpha Y_{t-1} + u_t$
Model 2 (sabitli):	$\Delta Y_t = \beta + \alpha Y_{t-1} + u_t$
Model 3 (sabitli ve trendli):	$\Delta Y_t = \beta + \Omega_t + \alpha Y_{t-1} + u_t$

Hangi modelin kullanılacağına serinin grafik yorumuyla karar verilmekte olup, sabitli ve trendli regresyon modellerinde görülen test istatistikleri de yol gösterici olabilmektedir. Bazı regresyon modellerinde sabit ve/veya trend katsayısının anlamsız çıkması durumunda, kullanacağımız modeli kolayca seçebiliriz. DF testi için ise seçilen modelde α katsayısının test istatistiği analiz edilir. Test için kullanılan hipotezler aşağıdaki gibidir:

$H_0: \alpha=0$ seri durağan değildir, yani seri birim köklüdür.

$H_1: \alpha<0$ seri durağandır, yani seri birim köksüzdür.

Test istatistiği olarak, t istatistiği sapmalı olduğundan dolayı, 1979 yılında Dickey ve Fuller'in 1000 tekrarlı Monte Carlo Simülasyonları yardımıyla hesapladığı τ değeri kullanılır. Hesaplanan test istatistiği, MacKinnon tarafından hazırlanan DF tablo kritik değerinden büyük ise H_0 hipotezi reddedilir ve böylece serinin durağan olduğu sonucuna varırız. Tersisi durumda ise yani hesaplanan test istatistiği, tablo kritik değerinden küçük ise H_0 hipotezi reddedilemez ve serinin birim köklü olduğu yani durağan olmadığı kabul edilir. Analiz için test istatistiklerinin mutlak değerleri kullanılmaktadır.

DF testi, hata terimlerinin bağımsız ve aynı şekilde dağıldıklarını varsaymaktadır. DF testinde yer alan hata terimlerinde otokorelasyon sorunu olması durumunda, otokorelasyonu yok etmek için değişkenin birinci farkının bir ya da daha fazla gecikmeli değerleri denkleme dahil edilerek Genişletilmiş Dickey Fuller (ADF) testi uygulanır. Modele dahil edilen gecikme uzunluğu genellikle Akaike ve Schwarz bilgi kriterlerine göre belirlenmektedir. Bu testin hipotezleri ve kabul şartları DF testi ile aynı olup, ilgili denklem modelleri aşağıdaki gibidir:

Model 1 (sabitli ve trendsiz): $\Delta Y_t = \alpha Y_{t-1} + \sum_{i=1}^m \Delta Y_{t-i} + u_t$

Model 2 (sabitli): $\Delta Y_t = \beta + \alpha Y_{t-1} + \sum_{i=1}^m \Delta Y_{t-i} + u_t$

Model 3 (sabitli ve trendli): $\Delta Y_t = \beta + \Omega_t + \alpha Y_{t-1} + \sum_{i=1}^m \Delta Y_{t-i} + u_t$

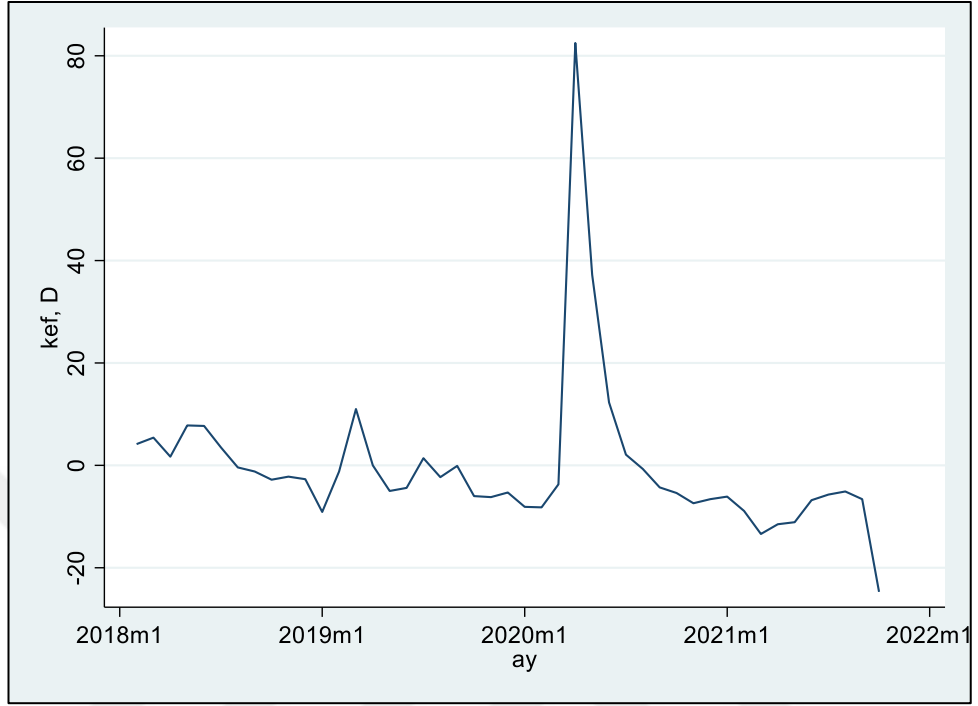
Kendi veri setimize döndüğümüzde ise, Grafik 3.1, Grafik 3.2 ve Grafik 3.3 incelendiğinde serilerimizde trend olmadığı görülmektedir. Keza sabitli ve trendli regresyon modellerinde de sabit ve trend katsayılarının prob değerleri de anlamsız çıkmıştır. Bu yüzden 3 seri için de sabitsiz ve trendsiz model kullanılmıştır. %95 anlamlılık düzeyinde yapılan test sonuçları Tablo 3.3’de belirtilmektedir.

Tablo 3.3: Dickey Fuller Test Sonuçları

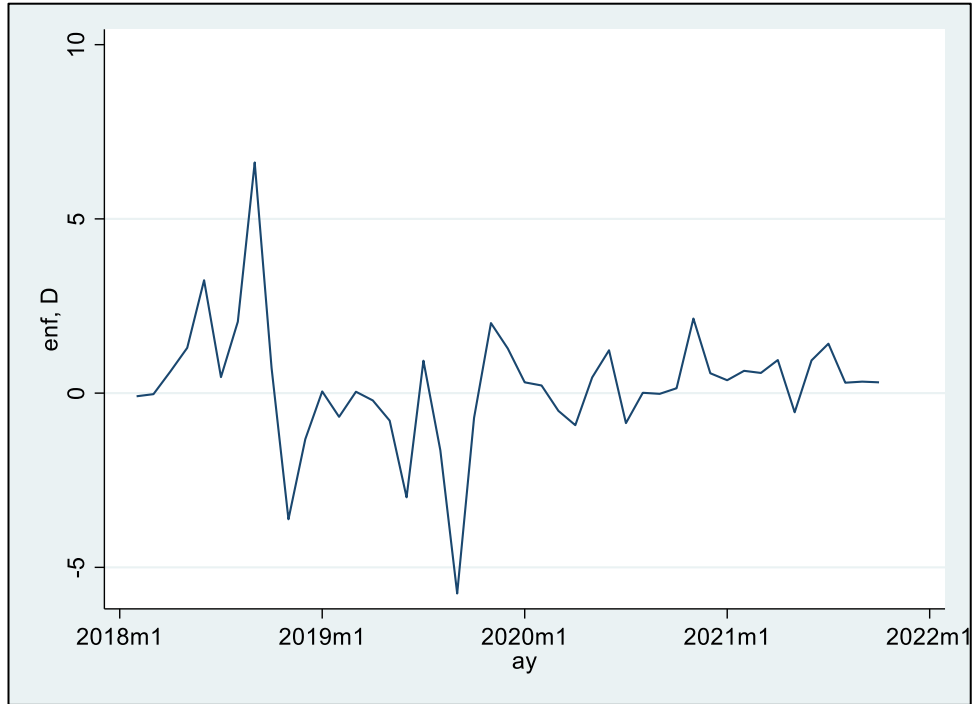
Değişken	Test İstatistiği	Sonuç
kef	0,606	<1,950 olduğundan H_0 reddedilemez
Δ kef	3,828	>1,950 olduğundan H_0 reddedilir
enf	0,071	<1,950 olduğundan H_0 reddedilemez
Δ enf	2,647	>1,950 olduğundan H_0 reddedilir
unemp	0,178	<1,950 olduğundan H_0 reddedilemez
Δ unemp	7,199	>1,950 olduğundan H_0 reddedilir

Sabitsiz ve trendsiz model için, %5 kritik değeri 1,950 olup, Tablo 3.3’te analizde kullandığımız verilerin düzeyde durağan olmadığı diğer bir ifadeyle $I(0)$ olmadığı görülmektedir.

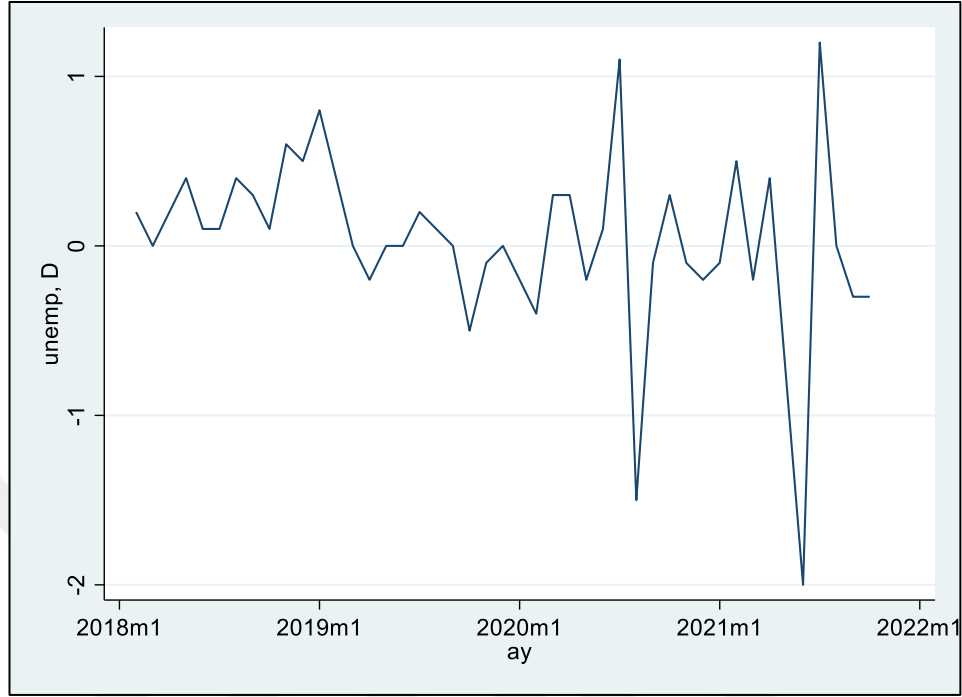
Grafik 3.4: KGF Kefalet Serisi Birinci Fark Grafiği

Grafik 3.5: Enflasyon Serisi Birinci Fark Grafiği

Grafik 1.6: İşsizlik Serisi Birinci Fark Grafiği

Grafik 3.4, Grafik 3.5 ve Grafik 3.6’da ise serilerin birinci farkına ilişkin grafikler gösterilmektedir. Serilerin birinci farkında analiz yapıldığında test sonuçlarında serilerin durağan yani birim köksüz olduğu sonucuna varılmaktadır. Başka bir deyimle seriler birinci farkında durağandır yani seriler $I(1)$ ’dir.

3.2.2. Phillips Perron Durağanlık Testi

1980’lerin sonunda Peter CB Phillips ve Pierre Perron, hata terimlerinin otokorelasyonlu olması halinde Dickey-Fuller test yönteminin hatalı sonuçlar verebileceğini ifade etmişlerdir. Hata terimleri otokorelasyonlu ise, otokorelasyonu yok etmek için DF test modellerine Newey-West hata faktörü eklenmektedir.

Test edilen hipotezler DF testinde olduğu gibi $H_0: \alpha=0$ seri durağan değildir, $H_1: \alpha<0$ seri durağandır şeklindedir. Hesaplanan test istatistiği, kritik değerden büyük ise H_0 hipotezi reddedilir ve böylece serinin birim köksüz yani durağan olduğu sonucuna varırız. Tersisi durumda ise hesaplanan test istatistiği, kritik değerden küçük olması halinde H_0 hipotezi reddedilemez ve serinin birim köklü yani durağan olduğu kabul edilir.

Veri setimize ilişkin %95 güven düzeyinde yapılan PP test sonuçları Tablo 3.4'te verilmektedir. PP testi için düzeyde %5 kritik değeri 2,944 iken, birinci farkında kritik değer 2,947'dir.

Tablo 3.4: Phillips Perron Test Sonuçları

Değişken	Test İstatistiği	Sonuç
kef	1,752	<2,944 olduğundan H_0 reddedilemez
Δ kef	3,744	>2,947 olduğundan H_0 reddedilir
enf	1,762	<2,944 olduğundan H_0 reddedilemez
Δ enf	4,665	>2,947 olduğundan H_0 reddedilir
unemp	2,082	<2,944 olduğundan H_0 reddedilemez
Δ unemp	7,165	>2,947 olduğundan H_0 reddedilir

Tablo 3.4'ten de görüldüğü üzere PP testine göre de serilerimiz düzeyde birim köklü olup, birinci farkında birim köksüz yani durağandır. Seriler I (1)'dir.

3.3. Eşbütünleşme Analizi

Düzeyde durağan olmayan serilerin, uzun dönemde ilişki içerisinde olmalarına eşbütünleşme yani koentegrasyon denir. Seriler arasında uzun dönemde bir ilişki olup olmadığını test etmek için eşbütünleşme analizi yapılmaktadır. Eşbütünleşme analizi için serilerin durağanlığı şart koşulmamakla birlikte, serilerin aynı düzeyde bütünsel olmaları gerekmektedir. Eşbütünleşik yani koentegre olan değişkenler üzerine en küçük kareler yöntemi uygulanabilir.

Eşbütünleşme kavramı ilk kez 1987'de Robert Engle ve Clive Granger 'ın "Cointegration and Error Correction: Representation, Estimation and Testing" adlı makalesi ile açıklanmış ve modelin kalıntıların temel alındığı Engle Granger Eşbütünleşme Testi geliştirilmiştir. 1988 yılında ise Engle-Granger yönteminin sadece iki değişkenli modeller için yapıyor olması gibi birtakım eksikliklerden dolayı Søren Johansen benzerlik yöntemine dayanan bir metot ile bu yönteme eleştiri getirmiştir. Uygulamada iki değişkenli modeller için bile Johansen testi iki aşamalı Engle-Granger yöntemine göre daha güçlü sonuçlar sağlamaktadır.

Çalışmamızda KGF kefalet risk bakiyesi ile enflasyon oranı ve işsizlik oranı arasındaki eşbütünleşme analizi için Engle-Granger ve Johansen eşbütünleşme testleri uygulanmıştır.

3.3.1. Engle Granger Eşbütünleşme Analizi

Düzye de durağan olmayan fakat aynı seviyede durağan olan seriler arasındaki uzun dönemli ilişkinin analizi ilk defa 1987 yılında Robert Engle ve Clive Granger'ın çalışmalarıyla gündeme gelmiştir. İki değişkenli modellere iki aşamalı olarak uygulanan bu analiz en sık uygulanan eşbütünleşme testlerinden biridir.

İlk aşamada bağımlı ve bağımsız olmak üzere iki değişken yardımıyla en küçük kareler (OLS) yöntemi ile model tahmin edilerek, kalıntılar yani hata terimleri elde edilir. İkinci aşamada ise elde edilen kalıntılara DF birim kök testi uygulanarak, kalıntı serisinin durağanlığı sınanır. Hata terimlerinin durağan olması halinde, iki değişken arasında bir koentegrasyon yani eşbütünleşmeden bahsedilebilmektedir. Kısaca özetlemek gerekirse Engle Granger testinde hata terimlerinin durağanlık analiziyle, seriler arasında uzun dönemli bir ilişki olup olmadığı tespit edilmektedir.

Analizde test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H_0 =hata terimleri durağan değildir, yani seriler eş bütünleşik değildir.

H_1 = hata terimleri durağandır, yani seriler eş bütünleşiktir.

Test istatistiği, kritik değerden daha büyükse H_0 reddedilir ve iki değişken arasında uzun dönemli bir ilişkinin olduğu kabul edilerek, serilerin eşbütünleşik yani koentegre olduğu sonucuna ulaşılır. Ancak test istatistiği, kritik değerden daha küçükse H_0 reddedilemez ve iki değişkenin uzun dönemde eşbütünleşik olmadığına karar verilir.

Daha önce veri setimize yapılan birim kök testlerinde, kef, enf ve unemp serilerinin düzeyde durağan olmadıklarına ve üç serinin de birinci farkında durağan olduğu sonucuna varılmış olup, bu sonuç veri setimizin Engle- Granger testi için uygun olduğunu göstermektedir.

Engle Granger eşbütünleşme analizimizde, KGF kefaletinin önce enflasyona uzun dönem etkisi, sonrasında ise işsizlik oranına uzun dönem etkisi sınanmıştır. Test sonuçları Tablo 3.5’de gösterilmektedir.

Tablo 3.5: Engle Granger Analiz Sonuçları

Değişkenler	Test İstatistiği	Sonuç
kef- enf	2,227	<3,475 olduğundan H_0 reddedilemez
kef- unemp	2,038	<3,475 olduğundan H_0 reddedilemez

Analiz %95 güven düzeyinde yapılmış olup, Engle Granger testi için %5 kritik değeri 3,475’tir. Sonuçlara bakıldığında, test istatistikleri, kritik değerden daha küçükse olduğundan dolayı H_0 reddedilemez ve değişkenlerin uzun dönemde eşbütünleşik olmadığına karar verilir. Kısaca KGF kefalet riskinin, enflasyon ve işsizlik üzerinde uzun dönemde bir etkisinin bulunmadığı görülmektedir.

3.3.2. Johansen Eşbütünleşme Analizi

Engle Granger testinin sadece iki değişkenli modeller ile yapıyor olması ve değişkenler arasından birden fazla eşbütünleşme vektörü varsa bunun tespit edilemiyor olması gibi eksikler sebebiyle 1988 ve 1990 yıllarında Søren Johansen ve Katarina Juselius çalışmalarıyla yeni bir eşbütünleşme testi geliştirilmiştir. Ancak değişkenlere Johansen testi uygulanabilmesi için modelde yer alan tüm değişkenlerin düzeyde durağan olmaması ve birinci farkları alındığında durağan hale gelmesi yani serilerin $I(1)$ olması gerekmektedir.

Bu analize göre değişkenler arasındaki uzun dönem ilişki hakkında bilgi veren bir Π matrisi bulunmaktadır. Π matrisinin rankı eşbütünleşme vektörlerinin sayısını vermektedir. Matrisin rankı sıfır ise seriler arasında uzun dönemli bir ilişki yoktur, yani seriler eşbütünleşik değildir. Matrisin rankı 1 ya da daha büyükse en az bir eşbütünleşik vektör vardır.

Johansen eşbütünleşme testi için trendsiz ve sabitsiz, kısıtlı sabitli ve trendsiz, trendsiz, kısıtlı trend modeli ve kısıtsız model olmak üzere toplamda 5 model geliştirmiştir. Akaike (AIC) ve Schwarz (SIC) ölçütlerinin minimum olduğu en

uygun gecikme uzunluğu seçildikten sonra bu modellerden en uygunu seçilir. Uygun model seçiminde Akaike bilgi kriteri (AIC), Bayesian bilgi kriteri (SBIC) ve Hannan ve Quinn bilgi kriteri (HQIC) bilgi kriterlerinin minimum olduğu model esas alınır. Johansen eşbütünleşme testinde iz (trace) ve maksimum özdeğer olmak üzere eşbütünleşme vektörünün sayısını tanımlayan iki istatistik hesaplanmaktadır. Ardından, eşbütünleşme vektörlerinin sayısını ve anlamlı olup olmadıklarını belirlemek için trace (iz) istatistiği ve maximum değeri istatistiklerine göre karar verilmektedir. Karar için kullanılan hipotezler aşığıdaki gibidir:

Rank=0 için

H_0 : eşbütünleşme yoktur.

H_1 : eşbütünleşme vardır.

Rank=1 için

H_0 : en fazla bir eşbütünleşme vardır.

H_1 : birden fazla eşbütünleşme vardır.

Analizde kullandığımız veri seti düzeyde durağan olmamakla birlikte birinci farkında durağan olup, bu yönüyle Johansen testi için uygundur. Johansen testinde de KGF kefaletinin, enflasyon ve işsizlik oranı üzerindeki uzun dönemli etkisi ayrı ayrı test edilmiştir. İki testte de bilgi kriterine göre en uygun model olarak kısıtlı sabitli ve trendsiz model seçilmiş olup, test sonuçları Tablo 3.6’da belirtilmektedir.

Tablo 3.6: Johansen Eşbütünleşme Testi Sonuçları

Değişkenler	İstatistik Değeri	Kritik Değer	Sonuç
kef- enf	Trace: 10,97	19,96	H_0 reddedilemez
	Max: 7,35	15,67	H_0 reddedilemez
kef- unemp	Trace: 8,88	19,96	H_0 reddedilemez
	Max: 4,65	15,67	H_0 reddedilemez

Tablo 3.6’da %95 güven düzeyinde yapılan Johansen testinde rank=0 için alınan istatistik değerleri yer almaktadır. Trace istatistiğinin %5 kritik değeri 19,96; max istatistiğinin %5 kritik değeri ise 15,67’dir. KGF kefalet bakiyesi ile enflasyon oranı arasındaki eşbütünleşme analizinde rank=0 için trace istatistiği (10,97) ve max istatistik (7,35) değerleri, %5 kritik değerlerinden küçük olduğundan dolayı H_0 reddedilemez, yani iki seri arasında eşbütünleşme veya başka bir deyimle koentegrasyon yoktur. KGF kefalet riski bakiyesi ile işsizlik oranı arasında yapılan Johansen eşbütünleşme analizine bakıldığında ise rank=0 için trace istatistiği (8,88) ve max istatistiği (4,65), %5 kritik değerlerinden küçük olduğundan dolayı H_0 reddedilemez ve serilerin eşbütünleşik yani koentegre olmadığı sonucuna varılır.

Eşbütünleşme olmadığı sonucuna varıldığından dolayı, rank=1 için test istatistiklerine bakmaya ihtiyaç duyulmamıştır. Kısaca KGF kefalet riski, enflasyon ve işsizlik oranları ile uzun dönemli bir ilişki içerisinde değildir. Yani seriler birlikte hareket etmemektedirler.

Eşbütünleşme analizlerimize bakıldığında, Johansen testi ve Engle Granger testi birbirini destekler sonuçlar vermiştir.

3.4. VAR Analizi

Eşbütünleşme analizi sonucunda değişkenler arasında bir koentegre vektör görülmesi halinde hata düzeltme (VECM) modeliyle nedensellik analizine devam edilir. Ancak çalışmamızda olduğu gibi, aynı seviyede durağan ve eşbütünleşik olmayan seriler söz konusu olduğunda ise tahmin için vektör otoregresif (VAR) model kullanılmaktadır.

VAR analizi eş anlı denklem sistemlerinin içerdiği karmaşıklığın çözümüne yönelik olarak geliştirilmiştir. Bu analizde bir değişken, kendisinin ve modelde yer alan bütün değişkenlerin gecikmeli değerleri ile ifade edilmektedir. İki değişkenli bir VAR analizinde kullanılan standart modeller aşağıdaki gibidir.

$$\Delta Y_t = \beta_1 + \sum_{i=1}^m \alpha_{1i} \Delta Y_{t-i} + \sum_{i=1}^m \gamma_{1i} \Delta X_{t-i} + \Delta e_{1t}$$

$$\Delta X_t = \beta_2 + \sum_{i=1}^m \alpha_{2i} \Delta Y_{t-i} + \sum_{i=1}^m \gamma_{2i} \Delta X_{t-i} + \Delta e_{2t}$$

VAR analizinin amacı parametre tahmininden ziyade, değişkenler arasındaki kısa dönemli ilişkinin belirlenmesidir.

Analizde kullandığımız KGF kefalet risk bakiyesi, enflasyon oranı ve işsizlik oranı verileri birinci farkında durağan ve aralarında koentegrasyon ilişkisi olmadığından dolayı farkı alınmış değişkenlerle VAR tahmini ve nedensellik testleri ile analize devam edilmiştir. Bu nedenle öncelikle uygun gecikme uzunluğu belirlenmiş ve sonrasında değişkenlerin birinci farkı alınarak VAR modeli tahmin edilmiş ve Granger nedensellik testi yapılmıştır.

KGF kefalet bakiyesinin enflasyon oranı ve işsizlik oranı üzerindeki etkisi ayrı ayrı test edilmiştir. AIC, HQIC ve SBIC bilgi kriterlerine göre uygun gecikme uzunlukları belirlenmiştir. Tablo 3.7’de gecikme uzunluğu belirleme kriterleri gösterilmektedir. Her iki model için de en uygun gecikme uzunluğu 2 olarak belirlenmiştir.

Tablo 3.7: VAR Gecikme Uzunluğu Belirleme Kriterleri

KGF Kefalet Bakiyesi- Enflasyon					
lag	LL	LR	AIC	HQIC	SBIC
0	-328,242		15,7258	15,7561	15,8085
1	-256,543	143,4	12,502	12,593	12,7503
2	-248,045	16,996*	12,2878*	12,4395*	12,7016*
3	-246,745	2,5982	12,4165	12,6288	12,9957
4	-242,279	8,932	12,3943	12,6672	13,139
KGF Kefalet Bakiyesi- İşsizlik					
lag	LL	LR	AIC	HQIC	SBIC
0	-272,53		13,0728	13,1032	13,1556
1	-206,597	131,87	10,1237	10,2146	10,3719*
2	-200,091	13,012*	10,0043*	10,156*	10,4181
3	-198,559	3,0647	10,1218	10,3341	10,7011
4	-196,819	3,4781	10,2295	10,5025	10,9742

Analizde kullanılan modeller aşağıda belirtilmektedir. Modelde yer alan “u” ortalaması sıfır, kendi gecikmeli değerleriyle olan kovaryansları sıfır ve varyansları sabit, normal dağılıma sahip, rassal hata terimlerini temsil etmektedir.

$$\text{Model 1: } \Delta \text{kef}_t = \alpha + \beta \Delta \text{kef}_{t-1} + \gamma \Delta \text{kef}_{t-2} + \delta \Delta \text{enf}_{t-1} + \theta \Delta \text{enf}_{t-2} + u_1$$

$$\text{Model 2: } \Delta \text{enf}_t = \alpha_2 + \beta_2 \Delta \text{kef}_{t-1} + \gamma \Delta \text{kef}_{t-2} + \delta_2 \Delta \text{enf}_{t-1} + \theta_2 \Delta \text{enf}_{t-2} + u_2$$

$$\text{Model 3: } \Delta \text{kef}_t = \alpha_3 + \beta_3 \Delta \text{kef}_{t-1} + \gamma_3 \Delta \text{kef}_{t-2} + \delta_3 \Delta \text{unemp}_{t-1} + \theta_3 \Delta \text{unemp}_{t-2} + u_3$$

$$\text{Model 4: } \Delta \text{unemp}_t = \alpha_4 + \beta_4 \Delta \text{kef}_{t-1} + \gamma_4 \Delta \text{kef}_{t-2} + \delta_4 \Delta \text{unemp}_{t-1} + \theta_4 \Delta \text{unemp}_{t-2} + u_4$$

Daha önce de belirtildiği üzere bu analizin amacı parametre tahmini olmadığından dolayı, parametrelere ilişkin veriler çalışmamıza eklenmemiştir.

Model 1 ve Model 2’de KGF kefalet riskinin enflasyon üzerindeki etkisi analiz edilmiştir. Uzun dönemde birlikte hareket etmedikleri belirlenen bu değişkenler arasındaki kısa dönem ilişkisi, Granger nedensellik testi vasıtasıyla araştırılmıştır. Söz konusu teste ilişkin hipotezler aşağıda verilmiştir.

H_0 = nedensellik ilişkisi yoktur.

H_1 = nedensellik ilişkisi vardır.

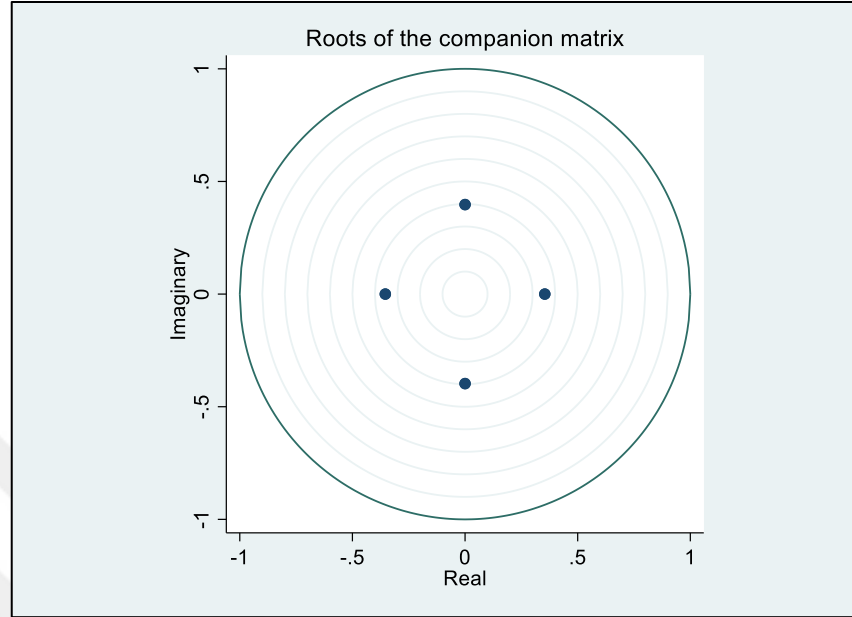
%5 anlamlılık düzeyinde yapılan test sonuçları Tablo 3.8’de belirtilmektedir. Test istatistikleri anlamsız olup, H_0 hipotezi reddedilemez sonucuna varılmıştır yani iki değişken arasında kısa dönemli ilişki olmadığı görülmektedir.

Tablo 3.8: Granger Nedensellik Testi Sonuçları

Nedensellik	Ki-Kare	Olasılık Değeri	Sonuç
Enf → Kef	0,00304	0,956	>0,05 olduğundan H_0 reddedilemez
Kef → Enf	0,09245	0,761	>0,05 olduğundan H_0 reddedilemez
Unemp → Kef	0,01611	0,899	>0,05 olduğundan H_0 reddedilemez
Kef → Unemp	1,198	0,274	>0,05 olduğundan H_0 reddedilemez

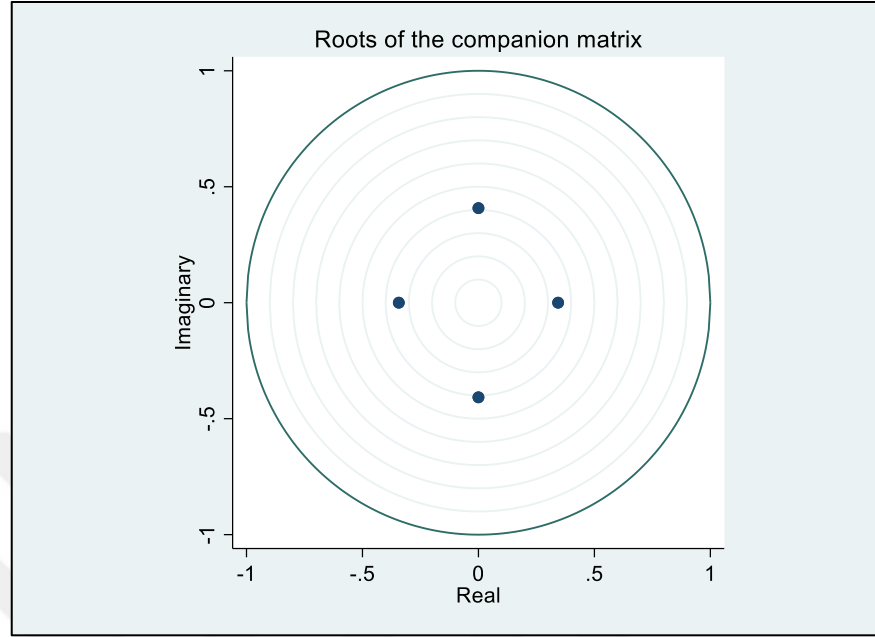
Analiz sonuçlarımızın güvenilir olması için köklerin birim çember içinde kalması gerekmektedir. Grafik 3.7’de KGF kefalet bakiyesinin, enflasyon oranı ile ilişkisini sınıadığımız analize ilişkin birim çember grafiği gösterilmektedir. Bu grafikte köklerin birim çemberin içinde kaldığı ve analiz sonucumuzun istikrarlı olduğu görülmektedir.

Grafik 3.7: KGF Kefalet Bakiyesi- Enflasyon Birim Kök Çemberi

Model 3 ve Model 4’te ise KGF kefalet bakiyesi ile işsizlik oranı arasındaki kısa dönemli ilişkisi Granger nedensellik testi ile analiz edilmiş ve test sonucuna ilişkin veriler Tablo 3.8’te belirtilmiştir. %95 güven aralığında olasılık değerlerine bakılarak H_0 hipotezi reddedilememiş ve değişkenler arasında kısa dönem ilişkisi bulunmadığı tespit edilmiştir. Grafik 3.8’de de köklerin birim çemberin dışına çıkmadığı yani analiz sonucumuzun güvenilir olduğu görülmektedir.

Grafik 3.8: KGF Kefalet Bakiyesi- İşsizlik Birim Kök Çemberi

Ocak.2018 ve Ekim.2021 dönemi aralığında 46 aylık veri ile yapılan analiz sonuçlarımızda KGF kefalet bakiyesinin, temel makro ekonomik göstergeler olan enflasyon ve işsizlik oranı üzerinde uzun dönem ya da kısa dönem ilişkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

SONUÇ

Dünya Bankası, IMF, OECD vb gibi uluslararası ekonomik örgütler, üye ülkeler hakkında raporlamalar yaparken genel olarak KOBİ'lerin faaliyetlerini baz aldıklarından dolayı, KOBİ'lerin çarklarını döndürmeye devam etmesi tüm dünya ekonomilerinde büyük önem arz etmektedir. Bu sebeple bütün ülkeler öncelikle KOBİ'leri desteklemeye ve geliştirmeye yönelik politikalar geliştirmekte ve KOBİ destek kuruluşları kurmaktadır. Bu destek kurumlarından biri de Kredi Garanti Kurumlarıdır.

İktisadi faaliyetlerin daraldığı ekonomik kriz ve buhran dönemlerinde genellikle devlet destekli olan kredi garanti kurumları piyasayı canlandırmaya yönelik geri ödemeli ya da geri ödemesiz destek paketleri açıklamaktadır. Ülkemizde de bu amaçla kurulan Kredi Garanti Fonu A.Ş., ilk kefaletini 1994 yılında vermiş, uzun yıllar KOBİ vasfına haiz işletmeleri desteklemeye devam etmiş, 2017 yılından itibaren de KOBİ ve KOBİ-dışı dahil olmak üzere tüm işletmelerin başvurularını kabul etmeye başlamıştır. Türkiye'nin belki de en önemli destek kuruluşu olan KGF, faktöring kurumları haricinde, ülke içinde bulunan tüm finans kurumları ile çalışmaktadır.

Özkaynaklarından verdiği kefaletleri için 2014 yılına kadar bankaların moralite çalışmalarına ek olarak, kendi içinde ayrı bir mali tahlil ve istihbarat çalışması yaptıktan sonra kefalet taleplerini sonuçlandıran KGF, bu tarihten sonra bankaların kredibilitesini uygun gördüğü firmalara, hızlıca kullandırım yapıp iktisadi faaliyetlerin hızlandırılabilmesi için Portföy Garanti Sistemi (PGS) sistemini geliştirmiştir. Bu sistemle birlikte KGF, mali tahlil incelemesini sonlandırarak, onay şartlarını esnetmiş ve tek şartını yararlanıcılar hakkında takibat olmaması şeklinde revize etmiştir. Ayrıca yararlanıcının belli bir tutara kadar olan kamu borçlarının kullanılacak olan kredinin içinden öncelikli olarak ödenmesini de şart koşmuştur.

Ülkemizde yaşanan olumsuzluklar sonrasında, tüketici güveninin düşmesi, bankaların kredilerini kısıması vb sebeplerle ekonomik faaliyetleri canlandırabilmek adına, 2017 yılında Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından KGF'ye sağlanan fon artırılmış ve 200 milyar TL'lik bir kefalet hacmi yaratılmıştır. Ancak bu dönemde

ahlaki tehlike hesaba katılamamış ve daha likit bir teminat yapısına sahip olmak isteyen bankalar, KGF kaynağını kendi kredilerinin refinansmanı için kullanmış ya da belli bir skorun üzerinde kalan, kredi ihtiyacı olmayan ancak ödeme gücü olan firmalara kullandırmışlardır. Son yıllarda bankaların hedef- prim odaklı çalışmaları da bu duruma zemin hazırlamış ve bu sebeple bankalar kredi kullandırmalarında işletmenin ihtiyacını ön plana koymayı atlamışlardır. Bu dönemde özellikle esnaf statüsündeki bazı işletmeler ise bu kredileri kendi şahsi ihtiyaçları için kullanmışlardır. Bankalar tarafından kullandırılan bu kredilerin kullanım yerlerinin takip edilmediği fark edildikten sonra ise, KGF kefaleti ile yeni açılan destek paketleri proje bazlı olarak açılmış ve kredi kullandırmaları bir faturaya ya da bir taahhüde bağlanmıştır. En önemlisi ise kullandırılacak olan kredi/ kefalet tutarlarına ciro kıstası getirilmiştir.

Bu desteklerin ülke ekonomimize etkilerini araştıran bir çalışmaya rastlanmamış ve temel makroekonomik göstergeler olan enflasyon ve işsizlik oranı üzerindeki etkilerini analiz etmek üzere bu çalışma hazırlanmıştır. KGF kefaletine ilişkin veri erişimi bir hayli zor olup, Hazine ve Maliye Bakanlığı web sitesinde Mayıs.2017- Temmuz.2020 dönem aralığına ait kümüle bakiyelere rastlanmıştır ancak bu dönem aralığı ekonometrik analiz için yeterli gözlem sayısına sahip olmadığından dolayı, veri elde etmek için başka kaynaklara yönelinmiştir. Finans sektöründe yer alan kurumların büyüklüğü mevcut risk bakiyeleri üzerinden ölçüldüğünden dolayı, KGF risk bakiyesi araştırılmış ve KGF web sitesinde yer alan “Rakamlarla KGF” sekmesinde bu bakiyelere rastlanmıştır ancak Ekim.2021 döneminden sonra veri yayınlanmasına son verilmiştir. Sadece Ocak.2018 ve Ekim.2021 dönem aralığına ait KGF risk bakiyelerine erişilebilmesi sebebiyle bu dönem aralığı ile analiz yapılmıştır.

Ocak.2018 ve Ekim.2021 dönem aralığına ait 46 aylık veri ile yapılan ekonometrik analizde, KGF web sitesinden alınan KGF risk bakiyesi, TÜİK web sitesinden alınan aylık enflasyon ve işsizlik oranları kullanılmıştır. Öncelikle Dickey Fuller ve Phillips Perron durağanlık testleri ile veri setimizin durağanlığı test edilmiş ve serilerin 1. farkında durağan olduğu tespit edildikten sonra Engle Granger ve Johansen eşbütünleşme analizi yapılarak uzun dönem ilişkisi araştırılmıştır. Çıkan

sonuç neticesinde VAR analizi yapılmış ve sonuçlarımızda KGF'nin Hazine ve Maliye Bakanlığı ve özkaynaklarından verdiği toplam kefalet risk bakiyesinin, temel makro ekonomik göstergeler olan enflasyon ve işsizlik oranı üzerinde uzun dönem ya da kısa dönemli bir ilişkisinin olmadığı görülmüştür. Enflasyon ve işsizlik oranlarına etki eden çok sayıda faktör bulunmasına rağmen, 2017 ve 2020 yıllarında Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından KGF'ye sağlanan fon da azımsanmayacak ölçüde olup, ekonomiye olumlu etki etmesi beklenmiştir. Ancak nihai tüketicilerin de hissedebileceği üzere, analiz sonuçlarımızdan da anlaşıldığı gibi KGF kefalet bakiyesinin, enflasyon ve işsizlik oranlarına olumlu ya da olumsuz bir etkisi mevcut değildir.

31.12.2021 tarih itibarıyla kuruluşundan bu yana kümüle olarak 1.273.764 adet işletmeye 516 milyar TL üzerinde kefalet hacmi karşılığında yaklaşık 610 milyar TL kredi hacmi sağlayan KGF, 2021 yılı Sayıştay Raporu'nda yer alan, KGF kefaletine yönelik açıklamalar sonrasında, iktisadi otoritelerin eleştirilerine maruz kalmıştır. Sayıştay raporuna göre, KGF'nin onay sırasında bankaların beyan ettiği, yararlanıcı işletmeye ait vergi- SSK borç durumunu gösterir yazıların doğruluğunu kontrol etmemesi, onay sonrasında kredi kullanımından öncelikli olarak mahsup edilmesi gereken kamu borçlarının ödenip ödenmediğini denetlemediği ve protokollere aykırı kredi kullanımlarının zamanında tespit edilememesi vb sebeplerle kredi kefalet sisteminin etkin olarak işleyemediği ifade edilmektedir. Sayıştay raporundaki ifadeler bir anlamda analiz sonucumuzun gerekçesini açıklamakla beraber, KGF gibi 1 milyon adetin üzerinde bir müşteri portföyüne sahip bir kurumun sadece 166 çalışanı ile bütün bu süreçleri yönetebilmesi için yüzlerce ve hatta binlerce çalışanı olan kredi verenlerin denetimine güvenmesi de yersiz görülmemektedir. Ayrıca bahsi geçen bu 166 çalışan içinde bölge müdürlükleri, insan kaynakları, muhasebe, operasyonel faaliyetler, teknik hizmetler, yardımcı hizmetler vb birimlerde görev yapan çalışanlar da göze alındığında belki de kredi tahsis birimlerinde çalışan sadece 20-25 kişinin mevcut olduğu düşünülmektedir. Bütün bu eleştiriler sebebiyle, Şubat.2022'de açıklanan yatırım, ihracat ve işletme harcamaları destek paketleri için başvuru koşulları ve kredi kullandırım şartları

sıkılaştırılmıştır. Söz konusu kredi paketlerinden yapılacak 20.000 TL ve üzeri kullandırmaların fatura karşılığı yapılması şart koşulmuştur.

KGF kefaletinin bir destek aracı olmasının yanı sıra bankacılık sektörüne olumsuz etkileri de mevcuttur. KGF'ye sağlanan fonlar ile daha güçlü ve daha ucuz bir teminat yapısına kavuşan ve bu krediler sayesinde daha düşük karşılık ayırarak daha iyi bir mali yapıya kavuşan bankalar, KGF'nin kaynak açmadığı dönemlerde risk almaktan kaçınmaya yani kredilerini kısımaya başlamışlardır.

Hazine kaynaklı kefalet taleplerinde, yararlanıcı ile ilgili takibat ve kamu borcu kriteri haricinde bir inceleme yapmayan KGF, kendi özkaynaklarından aldığı kefalet başvurularında ise bölge müdürlükleri tarafından inceleme yapmaktadır. Özkaynak kefalet taleplerinde banka ve KGF olmak üzere iki aşamalı bir inceleme söz konusu olduğundan dolayı firmanın kredi ihtiyacının ve kredi kullanım yerinin tespiti daha sağlıklı ve kontrollü bir şekilde yapılmaktadır. Bu sebeple KGF'nin Hazine kaynağından ziyade özkaynak kefalet taleplerine ağırlık vermesinin, ülke ekonomisi ve işletmeler üzerinde daha olumlu etkiler yaratacağı düşünülmektedir. Keza bu konuda firma bazında yapılan analizlerle KGF destekli kredilerin doğru bir şekilde kullanıldığında işletmelere olumlu etki ettiği de ispatlanmıştır. KGF kefaletinin işletmelere olumlu etki etmesi demek, yatırım ve istihdamın artması, tüketici güveninin yeniden sağlanması ve ekonomide de reel bir büyüme sağlanması anlamına gelecektir.

KAYNAKÇA

- AECEM: **20 Years of Facilitating Growth**, Brussels, 2012
- AECEM: **Activity Report 2014**, Brussels, 2015
- AECEM: **Activity Report 2015**, Brussels, 2016
- AECEM: **Activity Report 2016**, Brussels, 2017
- AECEM: **Annual Activity Report 2017**, Brussels, 2018
- AECEM: **Scoreboard 2013- 2014**, <https://aecm.eu/publications/statistics/> (Erişim Tarihi: 22.11.2021)
- AECEM: **Statistical Data 2009**, <https://aecm.eu/publications/statistics/> (Erişim Tarihi: 22.11.2021)
- AECEM: **Statistical Data 2010**, <https://aecm.eu/publications/statistics/> (Erişim Tarihi: 22.11.2021)
- AECEM: **Statistical Data 2011**, <https://aecm.eu/publications/statistics/> (Erişim Tarihi: 22.11.2021)
- AECEM: **Statistics 2012**, <https://aecm.eu/publications/statistics/> (Erişim Tarihi: 22.11.2021)
- AECEM: **Statistical Yearbook 2018**, Antwerp, 2019
- AECEM: **Statistical Yearbook 2019**, Brussels, 2020
- AECEM: **Statistical Yearbook 2020**, Brussels, 2021
- Akbank: **KGF ve EBRD iş birliğiyle kadın KOBİ'leri destekliyor**, <https://www.akbankinvestorrelations.com/tr/haberler/detay/Akbank-KGF-ve-EBRD-is-birligiyle-kadin-KOBileri-destekliyor/592/1666/0> (Erişim Tarihi: 11.01.2022)
- Akçeiğit, Ufuk,
Ünal SEVEN,
İbrahim YARBA,
Fatih YILMAZ:
- Firm-Level Impact of Credit Guarantees: Evidence from Turkish Credit Guarantee Fund, TCMB Working Paper** No:21/10, Nisan 2021
- Anadolu Ajansı: **KGF'den 35 milyar liralık yeni kefalet paketi**, <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/kgfden-35-milyar-liralik-yeni-kefalet-paketi/1149797> (Erişim Tarihi: 11.01.2022)
- Aslan, M. Hanifi: **Makro İktisat Politikası**, 2. Baskı, Bursa: Aktüel Yayınları, Eylül.2017
- BDDK: **2022- 2024 Stratejik Plan**, Ankara, 2022
- BDDK: **Aylık Bankacılık Sektörü Verileri**, <https://www.bddk.org.tr/BultenAylık> (Erişim Tarihi: 03.01.2022)

- BDO: **Sirküler Teşvik ve Devlet Destekleri**, 08.12.2021, 2021/005, <https://www.bdo.com.tr/getattachment/Yayinlarimiz/Sirkulerler/> (Erişim Tarihi: 05.01.2022)
- BPI France: <https://www.bpifrance.fr> (Erişim Tarihi: 23.12.2021)
- British Business Bank: <https://www.british-business-bank.co.uk> (Erişim Tarihi: 23.12.2021)
- Çoban Çelikdemir, Neşe ve Mustafa Tevfik Kartal: “Kredi Garanti Fonu (KGF) Teminatlı Kredilerin Muhasebeleştirilmesi ve KGF Teminatlarının Bankalara Faydaları”, **Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, C9 S17, 2018, ss. 13- 38
- Damga Vergisi Kanunu:** Sayı 488, Madde 9
- Deelen, Linda ve Klaas Molenaar: “**Guarantee Funds for Small Enterprises, A Manual for Guarantee Fund Managers**”, Switzerland: International Labour Organization, 2004, <https://www.ilo.org/global/publications/> (Erişim Tarihi: 20.11.2021)
- Değirmenci, Gamze: **Türkiye ve Dünya’daki Kredi Garanti Sistemleri, Türkiye’deki Kredi Garanti Fonu A.Ş.’nin Kefalet Hacminin ve İşlerliğinin Arttırılabilmesi İçin Yapılabilecekler**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 201
- Denizbank Basın Bülteni: **DenizBank’tan Koronavirüs ile Mücadelede KOBİ’lere Büyük Nefes**, 27.04.2020, <https://www.denizbank.com/files/denizbanktan-koronavirus-ile-mucadelede-kobilere-buyuk-nefes.pdf> (Erişim Tarihi: 03.12.2021)
- Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı: <https://www.daka.org.tr/duyurular/22> (Erişim Tarihi: 28.11.2021)
- Gergerli, İsmet: **Japonya Ekonomisinin Gizli Gücü ‘Kredi Garanti Kurumları’**, 2.Baskı, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2019
- Harçlar Vergisi Kanunu:** Sayı 492, Madde 123
- Japonya Finans Kurumu: <https://www.jfc.go.jp/n/english/> (Erişim Tarihi: 30.12.2021)
- Katma Değer Vergisi Kanunu:** Sayı 3065, Madde 17
- Kesebir, Murat: “Türkiye’de 2001 Krizi Sonrası Bankacılık Sektörünün Durumu, Yapısal Reformlar ile Son Yıllardaki Gelişmeler”, **Bitlis Eren Üniversitesi Akademik İzdüşüm Dergisi**, C 3, S 2, Mayıs.2018

KIBO:	https://www.kibo.or.kr (Erişim Tarihi: 24.12.2021)
Kıran, Burcu:	“Zaman Serileri Analizi Ders Notları- 2. Hafta Ders Notu”, İstanbul Üniversitesi, İSUZEM
KODIT:	https://www.kodit.co.kr (Erişim Tarihi: 24.12.2021)
KOSGEB:	2020 Yılı Destek Programları Broşürü
Kredi Garanti Fonu A. ř.:	100 Soruda KGF, https://www.garantibbva.com.tr/assets/pdf/tr/diger/100SorudaKGF.PDF (Erişim Tarihi 07.01.2022)
Kredi Garanti Fonu A. ř.:	2010 Yılı Faaliyet Raporu , Ankara, 2011
Kredi Garanti Fonu A. ř.:	2011 Yılı Faaliyet Raporu , Ankara, 2012
Kredi Garanti Fonu A. ř.:	2012 Yılı Faaliyet Raporu , Ankara, 2013
Kredi Garanti Fonu A. ř.:	2013 Yılı Faaliyet Raporu , Ankara, 2014
Kredi Garanti Fonu A. ř.:	2014 Yılı Faaliyet Raporu , Ankara, 2015
Kredi Garanti Fonu A. ř.:	2015 Yılı Faaliyet Raporu , Ankara, 2016
Kredi Garanti Fonu A. ř.:	2016 Yılı Faaliyet Raporu , Ankara, 2017
Kredi Garanti Fonu A. ř.:	2017 Yılı Faaliyet Raporu , Ankara, 2018
Kredi Garanti Fonu A. ř.:	2018 Yılı Faaliyet Raporu , Ankara, 2019
Kredi Garanti Fonu A. ř.:	2019 Yılı Faaliyet Raporu , Ankara, 2020
Kredi Garanti Fonu A. ř.:	2020 Yılı Faaliyet Raporu , Ankara, 2021

Netherlands	
Enterprise	https://english.rvo.nl (Erişim Tarihi: 23.12.2021)
Agency:	
OECD:	Facilitating Access to Finance, Discussion Paper on Credit Guarantee Schemes, https://www.oecd.org/global-relations/45324327.pdf (Erişim Tarihi: 30.11.2021)
OECD:	SME and Entrepreneurship Outlook, Paris, 2005, https://read.oecd-ilibrary.org (Erişim Tarihi: 30.11.2021)
Resmi Gazete:	Bankalarca Kredilerin ve Diğer alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 14.02.2015 S 29267
Resmi Gazete:	KOBİ Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 06.07.2018, S 30470
Resmi Gazete:	Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Karar, 15.07.2009, S 27289
Resmi Gazete:	Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar, 24.06.2015, S 29396
Resmi Gazete:	Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar, 30.03.2020, S 31084
Resmi Gazete:	Milletlerarası Andlaşma, Karar Sayısı 93/4496, 14.07.1993, S 21637
Serhat Kalkınma Ajansı:	30 Soruda Kredi Garanti Fonu (KGF) Destekleri, Ardahan, Aralık 2013
SOCAMA:	https://www.socama.com (Erişim Tarihi: 23.12.2021)
TBB:	İşletmeler İçin “Ekonomi Değer Kredisi” Hakkında Kamuoyu Duyurusu, 12.06.2019, https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/ (Erişim Tarihi: 03.01.2022)
TBB:	Turizm Destek Paketi Uygulaması Hakkında Kamuoyu Duyurusu, 16.10.2020, https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/ (Erişim Tarihi: 03.01.2022)
TBB:	2017- 2018 Faaliyet Raporu, Ankara, Mayıs.2018
T. C. Hazine ve Maliye Bakanlığı:	Kamu Maliyesi Raporu, 2021- II, Eylül.2021
T. C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı:	Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı ve 2012/3305 Sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar Kapsamında “İmalata Dayalı ithal ikamesi Destek Paketi” Çerçevesinde TL Kredisi Kullandırabilecek Aracı Kurumlara İlişkin İlan

- TOBB: **Türkiye'nin 2020 KOBİ Bülteni**, 26.12.2020, <https://www.tobb.org.tr/KobiArastirma/Documents> (Erişim Tarihi: 03.12.2021)
- TÜBİTAK – TEYDEB: **Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Kapsamında Yapılacak Transfer Ödemesi (Ön Ödeme) Uygulamasına İlişkin Bilgi Notu**, <https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/2204/> (Erişim Tarihi: 03.01.2022)
- T. C. Hazine ve Maliye Bakanlığı: **Covid-19 Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi, Pakete İlişkin Genel Bilgiler ve Ekonomiye İlgilendiren Diğer Tedbirler**
- T. C. Merkez Bankası: **Finansal İstikrar Raporu**, Mayıs 2017, S. 24
- T. C. Merkez Bankası: **Finansal İstikrar Raporu**, Kasım.2018, S. 27
- T. C. Merkez Bankası: **Finansal İstikrar Raporu**, Mayıs.2020, S. 30
- T. C. Merkez Bankası: **Finansal İstikrar Raporu**, Kasım.2020, S. 31
- T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı: **Dokuzuncu Kalkına Planı**, Ankara, 2006
- Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi:** 30.07.1991, S. 2827, s. 193
- Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi:** 12.04.2019, S. 9808, s. 939
- Üstün, Nazlı: **Kredi Garanti Fonu, Dünyadaki Örnekler ve KOBİ'lere Sağladığı Destekler**, Yayınlanmamış Araştırma Raporu, Konya Ticaret Odası, Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü, Konya, Mart.2016
- VDB: <https://vdb.ermoeglicher.de> (Erişim Tarihi: 24.12.2021)
- Yüksel, Aycan: **Türkiye'de KOBİ'lerin Banka Kredilerine Erişimi**, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Ankara 2011